

სარჩევი

1. <u>სისხლის სამართლის მართლმსაჯულება</u>	2
2. <u>დამოუკიდებელი, ანგარიშვალდებული და განჭვირვალე მართლმსაჯულების სისტემა</u>	5
3. <u>პროკურატურა</u>	6
4. <u>სამართალდამცავი ორგანოების საქმიანობა</u>	9
5. <u>სასჯელაღსრულების სისტემა პრობაცია და ყოფილ პატიმართა რეაბილიტაცია</u>	13
6. <u>წამებასა და არასათანადო მოპყრობასთან ბრძოლა</u>	25
7. <u>ადამიანით ვაჭრობასთან ბრძოლა</u>	42
8. <u>პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა</u>	47
9. <u>გამოხატვის თავისუფლება</u>	53
10. <u>შეკრებისა და მანიფესტაციის თავისუფლება</u>	55
11. <u>ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების დაცვა</u>	57
12. <u>რწმენისა და აღმსარებლობის თავისუფლება და რელიგიური უმცირესობების უფლებების დაცვა</u>	61
13. <u>ბავშვთა უფლებების დაცვა</u>	66
15. <u>იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა უფლებები</u>	80
16. <u>თავმესაფრის მქონე პირთა უფლება</u>	86
17. <u>ეკო-მიგრანტების უფლებები</u>	87
18. <u>რეპატრიანტთა უფლებები</u>	89
19. <u>ოკუპირებულ ტერიტორიებზე და ოკუპირებული ტერიტორიების გაყოფი ხაზების სიახლოვეს მცხოვრები ადამიანების უფლებების დაცვა</u>	90
20. <u>შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებები</u>	95
22. <u>საკუთრების უფლების დაცვა</u>	104
23. <u>ეკოლოგიური უფლებების დაცვა</u>	105

სისხლის სამართლის მართლმსაჯულება

1. სისხლის სამართლის კანონმდებლობის გადახედვა ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების კუთხით

1.1. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის დახვეწისათვის საჭირო ცვლილებების ინიცირება

1.1.1. შეჯიბრებითობის პრინციპის და დაცვის მხარის უფლებების განმტკიცება

შეჯიბრებითობის პრინციპის განმტკიცების მიზნით სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში საკანონმდებლო ცვლილებები საქართველოს პარლამენტმა 2013 წლის ივნისში მიიღო. შეჯიბრებითობის პრინციპის და დაცვის მხარის უფლებების განმტკიცების მიზნით, საჭიროებიდან გამომდინარე, დამატებით ცვლილებების მომზადება იგეგმება 2015 წელს.

1.1.2. საპროცესო შეთანხმების რეფორმა

საპროცესო შეთანხმების საკანონმდებლო რეფორმა განხორციელებულია. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში საპროცესო შეთანხმებასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ცვლილებები ძალაში შევიდა 2014 წლის აგვისტოში. ცვლილებების ძირითად არსს წარმოადგენს სასჯელზე საპროცესო შეთანხმების გაუქმება, საპროცესო შეთანხმების ოქმის წარმოების საკანონმდებლო რეგულირება, საპროცესო შეთანხმების პროცესში მოსამართლის უფლებამოსილებების გაზრდა, საპროცესო შეთანხმების გასაჩივრების საფუძვლების გაფართოება და სხვა.

1.1.3. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს რეფორმა

სახელმწიფო ბრალდების ეფექტურად მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად 2014 წლის ივნისში და ივლისში ამერიკის საელჩოს ორგანიზებით პროკურორების გარკვეული ჯგუფისთვის ჩატარდა ტრენინგი სასამართლო „უნარ-ჩვევებში“, ძირითადი აქცენტი გაკეთდა ნაფიცი მსაჯულების წინაშე გამოსვლაზე.

1.1.4. დაზარალებულთა უფლებების განმტკიცების მიზნით საკანონმდებლო ცვლილებების ინიცირება

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში დაზარალებულის უფლებების შესახებ საკანონმდებლო ცვლილებები ძალაში შევიდა 2014 წლის აგვისტოში. რომლის მიხედვით დაზარალებულის უფლებას, მიიღოს ცნობა დანაშულის შეტყობინების შესახებ; მიიღოს

ინფორმაცია გამოძიების მიმდინარეობის შესახებ და გაეცნოს სისხლის სამართლის საქმის მასალებს, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება გამოძიების ინტერესებს; განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის შემთხვევაში სასამართლოში გასაჩივროს სისხლის სამართლებრივი დევნის შეწყვეტის შესახებ პროკურორის დადგენილება; მიიღოს ინფორმაცია ბრალდებულის/მსჯავრდებულის მიერ პატიმრობის/თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულების დატოვების შესახებ და სხვა.

1.1.5. სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების სფეროში პირადი ცხოვრების უფლების დაცვისათვის საჭირო ევროპული სტანდარტების დასამკვიდრებლად აუცილებელი საკანონმდებლო ინიციატივების მომზადება

2014 წლის 1 აგვისტოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად "ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ" კანონით გათვალისწინებული ცალკეული ღონისძიებები, რომელთა განხორციელების დროსაც დიდია ადამიანის კონსტიტუციურ უფლებათა შეზღუდვის ხარისხი, გადავიდა სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის რეგულირების სფეროში. სისხლის სამართლის კოდექსს დაემატა ახალი XVII თავი, რომელიც განსაზღვრავს ფარული საგამოძიებო მოქმედებების სახეებს, პროცედურებსა და პრინციპებს, რომელიც შესაბამისობაშია საერთაშორისო სტანდარტებთან. განხორციელებული ცვლილებებიდან განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია შემდეგი: ფარული საგამოძიებო მოქმედებების განხორციელების შესაძლებლობა და შემდგომი მოქმედებები, ამასთან საქართველოს უზენაესი სასამართლო აღგენს ფარული საგამოძიებო მოქმედებების რეესტრს, რომელშიც აისახება ფარულ საგამოძიებო მოქმედებებთან დაკავშირებული სტატისტიკური ინფორმაცია. აღსანიშნავია "პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ" კანონში განხორციელებული ცვლილება, და პერსონალური მონაცემთა დაცვის როგორც გარე კონტროლის მექანიზმის ჩართვა პროცესში

1.2. სისხლის სამართლის კოდექსის ლიბერალიზაციის, მოსამართლის დისკრეციის გაზრდის, ნათელი და განჭვრეტადი სისხლის სამართლის ნორმების ფორმირების მიზნით, ცვლილებების პროექტის მომზადება

1.2.1. ზოგადი ნაწილის პროექტის მომზადება

1.2.2. კერძო ნაწილის პროექტის მომზადება

2014 წელს საქართველოს მთავარი პროკურატურა აქტიურად მონაწილეობდა იუსტიციის სამინისტროს მიერ შექმნილი უწყებათაშორისო საბჭოს საქმიანობაში. აღნიშნული საბჭოს ფარგლებში მომზადდა სისხლის სამართლის კოდექსის ზოგად და კერძო ნაწილებში, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში შესატანი ცვლილებების პროექტები. ყურადღება გამახვილდა ისეთ კონცეპტუალურ საკითხებზე, როგორიცაა: სასჯელის დანიშვნის პრინციპები, სასჯელის სახეები, პირობითი მსჯავრი, გამოსაცდელი ვადა, ჯარიმა და სხვ. გადაიხედა აგრეთვე კონკრეტულ დანაშაულთა შემადგენლობები, დამამძიმებელი გარემოებები, სანქციები და სხვ. სისხლის სამართლის კოდექსის ცვლილებების პროექტი საერთაშორისო

სტანდარტებთან შესაბამისობის შემოწმების მიზნით გაიგზავნა ევროსაბჭოში ექსპერტიზაზე 2014 წლის 9 ივლისს. 2014 წლის დეკემბერში ევროსაბჭომ უნდა გამოაგზავნოს დასკვნა კანონპროექტზე. პროექტის პარლამენტში გაგზავნა იგეგმება 2015 წლის საგაზაფხულო სესიაზე.

1.3. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის სისტემური გადასინჯვა

1.3.1. საქართველოს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების კოდექსის სისტემურად ახალი პროექტის შემუშავება; ადმინისტრაციულ პატიმრობასთან დაკავშირებული ნორმების სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან შესაბამისობაში მოყვანა.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 262-ე მუხლის პირველი ნაწილის შემდეგ დაემატა 11 ნაწილი, რომლითაც კანონი სასამართლოს დაავალდებულებს, ასკ-ის 45-ე 166-ე და 173-ე მუხლებით გათვალისწინებული სამართალდარღვევების საქმის განხილვა დაიწყოს დაუყოვნებლივ, სამართალდარღვევის ოქმის და საქმის წარმოების სხვა მასალების მიღებისთანავე. სასამართლოს მიერ სამართალდარღვევების საქმის განხილვის დაუყოვნებლივ დაწყება სამართალდარღვევის ოქმის და საქმის წარმოების სხვა მასალების მიღებისთანავე ხელს შეუწყობს, როგორც პირის კონსტიტუციით გარანტირებული უფლებების დაცვას, ასევე სამართალდამცავი ორგანოების მუშაობის ეფექტურობის გაზრდას. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 32-ე მუხლის ახალი რედაქციით განისაზღვრა, რომ ადმინისტრაციული პატიმრობის ვადა არ შეიძლება იყოს 15 დღეზე მეტი. ეს ნორმა აისახა სამართალდარღვევათა კოდექსის სხვადასხვა მუხლში, რომლებითაც დადგენილი იყო ადმინისტრაციული პატიმრობის 15 დღეზე მეტი ვადა. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 245-ე მუხლში შეტანილი ცვლილების შედეგად, ადმინისტრაციული დაკავებისას დამკავებელი მოხელე ვალდებული იქნება დაკავებულს დაკავებისთანავე გასაგები ფორმით განუმარტოს: ა) რა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა ჩაიდინა მან და დაკავების საფუძველი; ბ) მას უფლება აქვს ადვოკატზე; გ) მისი სურვილის შემთხვევაში მისი დაკავების ფაქტს და ადგილსამყოფელს აცნობებენ მის მიერ დასახელებულ ახლობელს და ადმინისტრაციას სამუშაო თუ სწავლის ადგილის მიხედვით. არასრულწლოვანის დაკავების შესახებ აუცილებლად, პირველი შესაძლებლობისთანავე, აცნობებენ მის მშობლებს ან კანონიერ წარმომადგენლებს. გარდა აღნიშნულისა, „დაუშვებელ მტკიცებულებად განისაზღვრება ის განცხადება, რომელიც დაკავებულმა ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული განმარტების მიღებამდე გააკეთა“.

დამოუკიდებელი, ანგარიშვალდებული და გამჭვირვალე მართლმსაჯულების სისტემა

2. სამართლიანი სასამართლოს უფლების დაცვის გაუმჯობესება სასამართლოს სისტემის განგრძობადი რეფორმის მხარდაჭერის გზით.

2.1. სასამართლოს დამოუკიდებლობის გაზრდის ხელშეწყობა სამართლიანი სასამართლოს პრინციპების შესაბამისად.

2.1.1. საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება და ინიცირება მოსამართლეთა დანიშვნის წესის სრულყოფის, უვადოდ დანიშვნამდე, 3 წლის ვადით დანიშნული მოსამართლეების საქმიანობის მონიტორინგისა და შეფასების კრიტერიუმების შემუშავების, მოსამართლის საქმიანობაში ჩაურევლობის მკაფიო გარანტიების ჩამოყალიბების, საქმეთა ავტომატური განაწილების სამართლიანი პრინციპის შემოღების, მოსამართლეთა მივლინების პროცედურის მოწესრიგების, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალეობის გაზრდის მიზნით;

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ მომზადებულ და ინიცირებულ იქნა 3 წლის ვადით დანიშნული მოსამართლეების საქმიანობის მონიტორინგის, შეფასების კრიტერიუმებისა და პროცესის მარეგულირებელი კანონპროექტი, რომელიც მიღებულ იქნა საქართველოს პარლამენტის მიერ 2014 წლის აგვისტოს თვეში. შემუშავებულია საკანონმდებლო ცვლილებათა პაკეტი, რომლის მიზანია მოსამართლეთა დანიშვნის წესის სრულყოფა, მოსამართლის საქმიანობაში ჩაურევლობის მკაფიო გარანტიების ჩამოყალიბება, საქმეთა ავტომატური განაწილების სამართლიანი პრინციპის შემოღება, მოსამართლეთა მივლინების პროცედურის მოწესრიგება და იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობის გამჭვირვალეობის გაზრდა. აღნიშნული კანონპროექტები ექსპერტიზა მიზნით გაგზავნილ იქნა ვენეციის კომისიაში. ამჟამად, კომისიის დასკვნის გათვალისწინებით, მიმდინარეობს კანონპროექტების გადამუშავების პროცესი.

2.2. მოსამართლეთა ანგარიშვალდებულების სისტემის გაუმჯობესების მხარდაჭერა სამართლიანობის, ობიექტურობისა და მოსამართლის დამოუკიდებლობის პრინციპის დაცვით.

2.2.1. საკანონმდებლო ცვლილებების მომზადება და წარდგენა დისციპლინური სამართალწარმოების პროცესის დახვეწის, მოსამართლეთა დაცვის დამატებითი სამართლებრივი გარანტიების შექმნის, სამართალწარმოების ეტაპების ოპტიმიზაციისა და ზოგადად დისციპლინური სამართალწარმოების პროცესის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით.

იუსტიციის სამინისტროს მიერ შემუშავებულია კანონის პროექტი „საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური სამართალწარმოების შესახებ“. კანონპროექტი ექსპერტიზის მიზნით გაგზავნილი იყო ვენეციის კომისიაში. ამჟამად, კომისიის დასკვნის გათვალისწინებით, მიმდინარეობს მისი გადამუშავების პროცესი, რომელიც უახლოეს მომავალში დასრულდება.

პროკურატურა

3. „პროკურატურა - ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული სამართლიანი, ეფექტური და გამჭვირვალე სისხლის სამართლებრივი დევნა.“

3.1. დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ცვალებადი გამოწვევების შესაბამისი სისხლის სამართლის პოლიტიკის წარმოება

3.1.1. სისხლის სამართლის პოლიტიკის შემუშავების კოორდინაცია [პროკურატურის მხრიდან] სხვა სამართალდაცმავ ორგანოებთან თანამშრომლობით, საკანონმდებლო ბაზის, სასამართლო პრაქტიკის გათვალისწინებითა და საზოგადოებრივი სექტორის მონაწილეობით.

პროკურატურის საქმიანობის ეფექტიანობის ამაღლებისა და პროკურორთა პროფესიული განვითარების მიზნით მიმდინარე წლის სექტემბრის ჩათვლით, დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით, განოხირციელდა პროკურორების გადამზადება შემდეგი მიმართულებით:

- ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს უნარჩვევები
- აღკვეთის ღონისძიებების დასაბუთება
- იურიდიული დოკუმენტების შედგენა და დასაბუთება;
- არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება (მათ შორის განრიდება და მედიაცია);

- კიბერ უსაფრთხოება /კომპიუტერული დანაშაულის გამოძიება და დევნა;
- იურიდიული პირების პასუხისმგებლობა კორუფციულ დანაშაულებთან მიმართებაში;
- ტრეფიკინგისა და ოჯახური ძალადობის შემთხვევების გამოძიება და სისხლისსამართლებრივი დევნა;
- ეფექტური კომუნიკაცია და საჯარო გამოსვლები;
- ეთიკის სტანდარტები.

პროფესიული ეთიკის მიმართულებით პროკურორების უწყვეტი გადამზადების უზრუნველსაყოფად, აღნიშნული საკითხი ინერგება მოქმედი თუ ახალი პროკურორების გადამზადების კურსის ყველა პროგრამაში.

2014 წელს მუშაობა დაიწყო პერონალური მონაცემების დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისი სტანდარტების დანერგვაზე და 2015 წელს ამ მიმართულებით დაგეგმილია პროკურატურის თანამშრომელთა გადამზადება.

3.3. პროკურატურის კვალიფიკაციის ამაღლება და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი საქმიანობის ფორმების დანერგვა.

3.3.1. კვალიფიციური კადრების შერჩევა, შენარჩუნება და პროფესიული განვითარება

მიმდინარე წელს დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის შედეგად განხორციელდა, პროკურორების გადამზადების პროექტი. რომელიც შეეხო შემდეგ მიმართულებებს:

- ნათივ მსაჯულთა სასამართლოს უნარჩვევები
- აღკვეთის ღონისძიებების დასაბუთება
- იურიდიული დოკუმენტების შედგენა და დასაბუთება;
- არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება (მათ შორის განრიდება და მედიაცია);
- კიბერ უსაფრთხოება /კომპიუტერული დანაშაულის გამოძიება და დევნა;
- იურიდიული პირების პასუხისმგებლობა კორუფციულ დანაშაულებთან მიმართებაში;
- ტრეფიკინგისა და ოჯახური ძალადობის შემთხვევების გამოძიება და სისხლისსამართლებრივი დევნა;
- ეფექტური კომუნიკაცია და საჯარო გამოსვლები;
- ეთიკის სტანდარტები.
- პროფესიული ეთიკის მიმართულებით პროკურორების უწყვეტი გადამზადების უზრუნველსაყოფად, აღნიშნული საკითხი ინერგება მოქმედი თუ ახალი პროკურორების გადამზადების კურსის ყველა პროგრამაში.

ასევე, 2015 წელს დაგეგმილია თანამშრომელთა გადამზადება. პერონალური მონაცემების დაცვის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისი სტანდარტების დანერგვის მიმართულებით.

3.4. პროკურატურის საქმიანობის გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ხარისხის ამაღლება.

3.4.1. საზოგადოებაზე ორიენტირებული პროკურატურის განვითარება

მიმდინარე წელს საქართველოს პროკურატურის მიერ შეიქმნა სახელმძღვანელო ჟურნალისტებისთვის. სახელმძღვანელოში თავმოყრილია ზოგადი სამართლებრივი საკითხები, რომლებიც დაეხმარება ჟურნალისტს სამართლებრივი ხასიათის ინფორმაციის გაშუქებაში. წლის ბოლოს დაგეგმილია ჟურნალისტებთან შეხვედრა სახელმძღვანელოს გაცნობის მიზნით.

2014 წელს წარმატებულად იმუშავა მონშეთა და დაზარალებულთა კოორდინატორის სამსახურმა. კოორდინატორებმა სამართლებრივ საკითხებზე მომსახურება გაუწიეს და ცალკეული საგამოძიებო/საპროცესო მოქმედებების შესახებ ინფორმაცია მიაწოდეს 10 000-მდე მოქალაქეს (მათ შორის მონშეს, დაზარალებულს, ბრალდებულს).

2014 წლის ბოლოს უცხოელი ექსპერტების დახმარებით განხორციელდება კოორდინატორთა გადამზადება, მათი ფუნქციების გაფართოებისა და საქმიანობის სრულყოფის მიზნით. გადამზადების დროს განსაკუთრებული ყურადღება იქნება გამახვილებული სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში 2014 წლის ივლისში განხორციელებულ ცვლილებებზე, რათა კოორდინატორებმა უფრო ეფექტურად შეძლონ დაზარალებულის უფლებების პრაქტიკაში რეალიზება.

სამართალდამცავი ორგანოების საქმიანობა.

4. პოლიციის სისტემაში დანაშაულის პრევენციისა და ეფექტური გამოძიების სტანდარტების გაუმჯობესება, ადამიანის უფლებების დაცვის სტანდარტების გაძლიერება და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა.

4.1. ადამიანური რესურსების განვითარება ადამიანის უფლებათა დაცვაზე ორიენტირებული ტრენინგებისა და გადამზადების მეშვეობით

4.1.1. პოლიციის საგამოძიებო შესაძლებლობების გაზრდა საბაზისო და სპეციალიზირებული ტრენინგის/გადამზადების კურსების მეშვეობით, მათ შორის ტრენინგები ტაქტიკურ და საგამოძიებო უნარ ჩვევებში

შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში ტრენინგები ტაქტიკურ და საგამოძიებო უნარ ჩვევებში იკითხება თითქმის ყველა პროგრამასა და კურსზე. 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გადამზადდა - 1643 მსმენელი. სამომავლოდ (2015 წლის ბოლომდე) აკადემიაში ზემოაღნიშნულ საკითხებში გაგრძელდება, როგორც სამინისტროში მისაღები კანდიდატების, ისე მოქმედი თანამშრომლების მომზადება.

4.1.2. ტრენინგი შსს თანამშრომლებისთვის ტრეფიკინგისა და უკანონო მიგრაციის საკითხებზე

ტრენინგი შსს თანამშრომლებისთვის ტრეფიკინგისა და უკანონო მიგრაციის საკითხებზე შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში იკითხება ყველა მომიჯნავე პოზიციის გადამზადების თუ მომზადების კურსზე. შსს აკადემიაში ზემოაღნიშნული ტრენინგი 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 385 მსმენელმა. სამომავლოდ (2015 წლის ბოლომდე) აკადემიაში ზემოაღნიშნულ საკითხებში გააგრძელდება, როგორც სამინისტროში მისაღები კანდიდატების, ისე მოქმედი თანამშრომლების მომზადება.

4.1.3. შსს თანამშრომელთა მომზადება/გადამზადება არასრულწლოვნებთან მოპყრობის სამართლებრივ და ფსიქოლოგიურ თავისებურებებზე/საკითხებზე

შსს აკადემიაში არასრულწლოვანთა პედაგოგიკისა და ფსიქოლოგიის სპეციალური სასწავლო კურსი გაიარა - 200 მსმენელმა. სამომავლოდ (2015 წლის ბოლომდე) აკადემიაში ზემოაღნიშნულ საკითხებში გაგრძელდება მოქმედი თანამშრომლების მომზადება.

4.1.4. დროებითი მოთავსების იზოლატორებში ადამიანის უფლებების დაცვის გაუმჯობესება დროებითი მოთავსების იზოლატორის პერსონალის მომზადება/გადამზადების კურიკულუმის შექმნითა და სპეციალიზირებული ტრენინგების განხორციელების გზით

დროებითი მოთავსების იზოლატორებში ადამიანის უფლებების დაცვის გაუმჯობესების მიზნით შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მონიტორინგის მთავარი სამმართველოს დროებითი მოთავსების იზოლატორების სრულ შემადგენლობა 2014 წლის გაზაფხულზე (230 თანამშრომელი) გადამზადდა ამ მიმართულებით.

4.2. ადამიანის უფლებები და საზოგადოებასთან ურთიერთობა

4.2.1. დაკავებულთა ინფორმირება მათი უფლებების შესახებ, დაბეჭდილი მასალის გამოყენებით

დროებითი მოთავსების იზოლატორებში დაკავებულების უფლებების შესახებ მათი ინფორმირების მიზნით ინახება ადმინისტრაციული და სისხლისამართლებრივი წესით დაკავებულ პირთა უფლებების ნუსხა ცალ-ცალკე. აღნიშნული დოკუმენტების ტექსტი შედგენილია სახალხო დამცველის აპარატთან ერთად და ისინი ექვს ენაზეა ნათარგმნი. პიროვნებას დროებითი მოთავსების იზოლატორში შესახლებისთანავე გადაეცემა დოკუმენტი, რომელსაც გაცნობის შემდეგ აწერს ხელს. ხელმოწერილი უფლებების ნუსხა ინახება დაკავებულის პირად საქმესთან ერთად.

4.2.3. ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად შსს-ს დმი-ს სტანდარტული ოპერატიული პროცედურებისა (SOP) და ქცევის ინსტრუქციების შემუშავება პროკურატურასთან თანამშრომლობით;

შსს-ს თანამშრომლების საქმიანობაზე (საგამოძიებო და პრევენციული) შიდა კონტროლის არსებული მექანიზმის რეფორმის ფარგლებში და დროებითი მოთავსების იზოლატორის თანამშრომელთა სტანდარტული ოპერატიული პროცედურების (SOP) შემუშავების მიზნით, მიმდინარე წლის მაისში საქართველოში იმყოფებოდა ევროპის საბჭოს ექსპერტი ბატონი ჯეიმს მერდოკი. უცხოელი ექსპერტი ადგილზე გაეცნო დროებითი მოთავსების იზოლატორების ფუნქციონირებას და თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს, რაზედაც მოამზადა შესაბამისი ანგარიში. დოკუმენტზე მუშაობა აქტიურად მიმდინარეობს და იგი უახლოვეს მომავალში დასრულდება;

4.2.4. დანაშაულის პრევენცია არასრულწლოვანთა ცნობიერების ამაღლების გზით

საზოგადოებასთან ურთიერთობის გააქტიურების მიზნით 2013–2014 წლის სასწავლო წელს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს და PH INTERNATIONAL -თან თანამშრომლობით, შსს-მ განახორციელა პროექტი „სამართლებრივი განვითარების პროგრამა“ საქართველოს საჯარო სკოლებში. აღნიშნული პროექტი გრძელდება ასევე 2014–2015 სასწავლო წელს. პროექტი ითვალისწინებს წინასწარ შედგენილი საგნის:

„სამართლებრივი კულტურის“ სწავლებას შერჩეული სკოლების მე-9 კლასელთათვის. აღნიშნული საგნის სწავლება მიმდინარეობს სპეციალურად გადამზადებული სამართალდამცველისა და სკოლის პედაგოგის ერთობლივი აქტივობით. პროექტის ფარგლებში ხორციელდება სკოლის მოსწავლეთა ვიზიტები შსს სხვადასხვა შენობებში. სკოლის მოსწავლეები ეწვივნენ შსს შემდეგ დანაყოფებს: შსს აკადემიას, გადაუდებელი დახმარების სატელეფონო ცენტრ-112, საექსპერტო-კრიმინალისტიკურ მთავარ სამმართველოს. აღნიშნული ვიზიტებით მოსწავლეები ადგილზე ეცნობიან დანაშაულის გამოძიების თანამედროვე მეთოდებს და სამართალდამცავთა საქმიანობას.

4.2.5. პოლიციის საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა, საზოგადოების მუდმივად ინფორმირებით ვებ-გვერდის, სოციალური მედიისა და რგოლების, რადიო გადაცემის, საინფორმაციო ბროშურების საშუალებით

პოლიციის საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, საზოგადოების მუდმივად ინფორმირების მიზნით პოლიციის ვებ-გვერდზე:

- შემუშავდა ხშირად დასმული 300-მდე კითხვა-პასუხი (FAQ)
- დაიწყო მოქალაქეების გამოკითხვა ელ.ფოსტის მეშვეობით.
- მომზადდა ყოველკვირეული რადიოგადაცემა - „კანონის ფარგლებში“, რომელიც „ავტორადიო“-ს ეთერში 4 თვის განმავლობაში გადიოდა, აღნიშნული განახლდება 1 ოქტომბრიდან. შეიქმნა მხატვრულ-დოკუმენტური ფილმების სერიალი "იდენტიფიკაცია".
- რაც შეეხება სოციალური პასუხისმგებლობის კამპანიებს, შსს ახორციელებს 6 კამპანიას: არ დაჯდე ნასვამი საჭესთან, შეიკარი ღვედი, ანტინარკოტიკული კამპანია - არა ბიონარკოტიკს. ოჯახური ძალადობის წინააღმდეგ კამპანია „ძალადობა დასჯადია“. „ქვეითებო, ისარგებლეთ გადასასვლელით“ და „მძღოლებო, გზა დაუთმეთ ქვეითებს“

4.3 შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინფრასტრუქტურის განვითარება

4.3.1. ადამიანის უფლებების დაცვის გაუმჯობესების მიზნით ღრობითი მოთავსების იზოლატორების ინფრასტრუქტურის განვითარება და შესაბამისი პირობების უზრუნველყოფა

ევროკავშირის დახმარებით, ქვეყნის მასშტაბით ყველა საკნისათვის შეძენილ იქნა ახალი ანტივანდალური ტიპის სანათები, რომლებიც უზრუნველყოფენ დღისა და ღამის განათებას. მათი მონტაჟი ეტაპობრივად მიმდინარეობს (დარჩენილია სულ 2 იზოლატორი - ქ. თბილისის N1 და აჭარისა და გურიის რეგიონალური ღრობითი მოთავსების იზოლატორები). აღნიშნული პროგრამით, მიმდინარეობს წინასწარი დაკავების საკნებში არსებული საწოლების ეტაპობრივი გადაკეთება და ახალი უსაფრთხო მაგიდებისა და სკამების დამონტაჟება

(სამუშაოები ჯერჯერობით არ ჩატარებულა სამეგრელო-ზემო სვანეთის, აჭარისა და გურიის რეგიონებში, ასევე, ნაწილობრივ იმერეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონშიც).

- 2014 წლის ივლისში დასრულდა სარემონტო სამუშაოები შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მონიტორინგის მთავარი სამმართველოს, კახეთის რეგიონალურ დროებითი მოთავსების იზოლატორში (ქ. თელავი). იზოლატორი აღიჭურვა ახალი ინვენტარით, ხოლო საკნებში ევროკავშირის დახმარებით მოხდა ახალი უსათრთხო საწოლების, მაგიდებისა და სკამების მონტაჟი;

- ამჟამად მიმდინარეობს სარემონტო სამუშაოები მცხეთა-მთიანეთის რეგიონალურ დროებითი მოთავსების იზოლატორში (განყოფილება) (ქ. მცხეთა). სამუშაოების დასრულება 2015 წლის იანვარში იგეგმება.

4.3.2 შსს-ს ინფრასტრუქტურის განვითარება არალეგალურ მიგრაციასთან ბრძოლის სფეროში

შსს-ს არალეგალურ მიგრაციასთან ბრძოლის სფეროს განვითარების მიზნით, შსს-ს დაქვემდებარებაში აშენდა კანონიერი საფუძვლის გარეშე მყოფ მიგრანტთა დროებითი განთავსების ცენტრი. უცხოელთა ცენტრში განთავსება მიზნად ისახავს მათ მიმართ გამოტანილი გაძევების გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფას. უცხოელთა განთავსების ცენტრში გადაყვანა ხორციელდება მოსამართლის გადაწყვეტილებით. განთავსების ცენტრში უცხოელები უზრუნველყოფილნი იქნებიან სამედიცინო და ფსიქოლოგიური დახმარებით. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე უცხოელები განთავსების აუცილებლობის შემთხვევაში, მოთავსებულ იქნებიან შესაბამისად ადაპტირებულ ოთახებში. ცენტრში, ასევე გათვალისწინებული იქნება ბავშვთა საუკეთესო ინტერესები, უზრუნველყოფილი იქნება განათლების უფლება და თავისუფალი დროის გატარებისთვის საჭირო პირობები. ცენტრში გათვალისწინებულია სამლოცველო ოთახები.

სასჯელაღსრულების სისტემა, პრობაცია და ყოფილი პატიმართა რეაბილიტაცია

5.1 საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება

5.1.1. პენიტენციურ სისტემაში მოქმედი კანონმდებლობისა და შიდა რეგულაციების სისტემური გადახედვა და საჭიროების შემთხვევაში ცვლილებების შეტანა ადამიანის უფლებების დაცვის გაძლიერების კუთხით

5.1.1.1. საერთაშორისო რეკომენდაციების გათვალისწინებით შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებებისა და შიდა რეგულაციების შემცველი დოკუმენტაციის მომზადება და ინიცირება

სასჯელაღსრულების სისტემაში არსებულ პრაქტიკის ეფექტიანად დარეგულირებას მიზნით 2013-2014 წელს კანონმდებლობაში განხორციელდა მთელი რიგი ცვლილებები. 2014 წელს სასჯელაღსრულების და პრობაციის სამინისტროს იურიდიულმა დეპარტამენტმა, საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების და მონიტორინგის განმხორციელებელი ორგანიზაციების რეკომენდაციებზე დაყრდნობით, მოამზადა საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტი, რომლის ინიცირებაც მოხდება მიმდინარე წლის დასასრულს და 2015 წლის პირველ ნახევარში ეტაპობრივად. ცვლილებები ითვალისწინებს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის სრულ ინტეგრაციას სამინისტროში, სამოქალაქო და სპეციალური წოდების მქონე თანამშრომელთა დიფერენციაციას, პატიმართა კლასიფიკაციის ახალ სისტემას, თანამშრომელთა მომზადება-გადამზადების წესსა და ა.შ. საკანონმდებლო ცვლილებები უზრუნველყოფს დახურულ სისტემაზე მეტ სამოქალაქო, პოლიტიკურ კონტროლს და გამჭვირვალობას.

5.1.2. სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ადმინისტრირების შემდგომი განვითარება

5.1.2.1. სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ადმინისტრირებისა და მენეჯმენტის სრულყოფა

საქართველოს სასჯელაღსრულების და პრობაციის სამინისტრომ, სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ადმინისტრირებისა და მენეჯმენტის გაუმჯობესების მიზნით მოამზადა რეფორმის გეგმა, რომელიც წარედგინა საქართველო მთავრობას და სამოქალაქო საზოგადოებას. მიმდინარე რეფორმის შედეგად აღმოიფხვრება დუბლირება, კერძოდ, გაუქმდება სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის საფინანსო, საკადრო, ადმინისტრაციული სამსახურები. აღნიშნული სამინისტროს ადმინისტრირების სისტემას უფრო მოქნილსა და ეფექტურს გახდის. შესაბამისად, ცვლილებების დამტკიცების შემდეგ შემუშავდება და დამტკიცდება ახალი დებულებები და სტანდარტული საოპერაციო პროცედურები.

5.1.2.2. თანამშრომლებისათვის საკვალიფიკაციო მოთხოვნებისა და სამუშაო აღწერილობების შემუშავება და ატესტაცია

შემუშავებულია პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემის თანამშრომელთა სამუშაო აღწერილობები და სტრუქტურული ერთეულების მიხედვით ეტაპობრივად მიმდინარეობს მათი დამტკიცება. თანამშრომელთა ატესტაციები ჩატარდა 2013 წლის 23 ივლისიდან - 2013 წლის 4 დეკემბრის ჩათვლით და ატესტაციის მომდევნო ეტაპი განხორციელდება საქართველოს სასაჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა მინისტრის 2013 წლის 23 იანვრის N13 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს სასაჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს სისტემაში კონკურსისა და ატესტაციის ჩატარების წესის“ შესაბამისად. დღეისათვის შემუშავებულია ყველა დეპარტამენტის თანამშრომელთა საკვალიფიკაციო მოთხოვნების და სამუშაო აღწერილობების პროექტები, რომლებიც 2015 წლის დასაწყისში დამტკიცდება.

5.1.2.3. ტრენინგები პენიტენციური სისტემის თანამშრომლებისთვის, მათ შორის ადმინისტრირების, მენეჯმენტის, ადამიანის უფლებების და სხვა დარგებში

ევროკავშირისა და ევროპის საბჭოს მხარდაჭერით ტრენინგების რამდენიმე სერია ჩატარდათ რეუმიისა და უსაფრთხოების თანამშრომლებს, ასევე სოციალურ მუშაკებს - სულ 800-ზე მეტ ადამიანს, მენეჯმენტის, ადამიანის უფლებების, კრიზისების მართვის, ჯანსაღი გარემოს ფორმირების და სხვა მიმართულებებში. დაგეგმილია ტრენინგების შემდგომი ეტაპებიც.

2014 წელს გადამზადებულ 2 243 თანამშრომელთა შორის სერთიფიცირებულია - 1 572.

5.1.3. პატიმრობის პირობების გაუმჯობესება, მათ შორის სპეციალური საჭიროებების მქონე ჯგუფების - ქალების, არასრულწლოვნების, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა - საჭიროებების გათვალისწინებით

5.1.3.1 პენიტენციური სისტემის დაწესებულებათა განახლებული კლასიფიკაცია

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად განსაზღვრულია დაწესებულებების ოთხი კატეგორია, რომელიც პატიმრებს განათავსებს რეუმიების მიხედვით. ასევე, სპეციალური დაწესებულებებია ქალთა, არასრულწლოვანთა და მსჯავრდებულთა და ბრალდებულთა სამკურნალო დაწესებულება. უცხოელი ექსპერტების დახმარებით, შესაბამისმა სამუშაო ჯგუფმა დაასრულა მუშაობა, რისკების შეფასების მეთოდოლოგიისა და პატიმართა კლასიფიკაციის სისტემის პროექტი წარდგენილია მინისტრთან, რომელიც უახლოეს მომავალში დამტკიცდება. მისი პილოტირება დაიწყება, როგორც მაღალი ასევე, დაბალი რისკის დაწესებულებებში მსჯავრდებულთა გადაყვანის მიზნით. მულტიდისციპლინარული გუნდი ეტაპობრივად დაიწყებს პატიმართა კლასიფიკაციას და მიიღებს გადაწყვეტილებას მათი შესაბამისად განათავსების შესახებ. 2015 წლის დასაწყისში დაგეგმილია პირველ რიგში N6 და N16 დაწესებულებების დაკომპლექტება, შესაბამისად, მაღალი და დაბალი რისკის შემცველი პატიმრებით.

5.1.3.2. პენიტენციურ სისტემაში არსებული დაწესებულებების ინფრასტრუქტურული გამართვა და მათი შესაბამისად აღჭურვა

კაპიტალური სარემონტო სამუშაოები ჩაუტარდა რვა დაწესებულებას, 2014 წელს გაიხსნა N3 და N18 დაწესებულებები, ასევე თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულება. უახლოეს მომავალში გაიხსნება N6 და N16 დაწესებულებები. გრძელდება მაღალი რისკის ლაითურის დაწესებულების მშენებლობა.

5.1.3.3. პენიტენციურ სისტემაში განთავსებულ პატიმართა კვების სტანდარტის პერიოდული შეფასება და შედეგებზე დაყრდნობით სტანდარტის განახლება

2013 წელს შემუშავდა კვების ახალი სტანდარტი, რომელიც შესაბამისობაშია ეროვნულ სტანდარტებთან და საერთაშორისო გამოცდილებასთან. 2013 წლის 26 დეკემბერს ცვლილებები შევიდა და 2014 წლიდან სტანდარტი განახლდა და გაუმჯობესდა. სტანდარტი ამკვიდრებს თორმეტ განსხვავებულ რაციონს და მისამართულ კვების რეჟიმებს სხვადასხვა დემოგრაფიული და ფიზიკური აქტივობის მქონე კატეგორიებისთვის. 2015 წელს იგეგმება აღნიშნული სტანდარტის გადახედვა.

5.1.3.4 პენიტენციურ სისტემაში განთავსებულ პატიმართა რბილი ინვენტარითა და აუცილებელი პირადი ჰიგიენისათვის საჭირო საშუალებებით რეგულარულად უზრუნველყოფა

რბილი ინვენტარითა და აუცილებელი პირადი ჰიგიენისათვის საჭირო საშუალებები რეგულარულად მიწოდება ყველა დაწესებულებას. აღნიშნული საშუალებებით 2014 წელს უზრუნველყოფილია ყველა პატიმარი.

5.1.3.5. მსჯავრდებულთა ოჯახთან ურთიერთობის უფლების უზრუნველსაყოფად გრძელვადიანი ვიზიტებისათვის განკუთვნილი ადგილების შექმნა

სასჯელაღსრულების N16 დაწესებულებაში გრძელვადიანი პაემნებისთვის დამატებით აშენდა 20 ოთახი, რომელიც უახლოეს მომავალში შევა ექსპლოატაციაში. სასჯელაღსრულების N3 დაწესებულებაში დაემატა გრძელვადიანი პაემნებისთვის ინფრასტრუქტურა. N12 და N2 დაწესებულებებში ექსპლუატაციაში შევიდა გრძელვადიანი პაემნების ოთახები. 2014 წელს ნოემბრის მდგომარეობით განხორციელდა 4897 ხანგძლივადსდიანი პაემანი.

5.1.3.6. თავისუფლებალკვეთილთა ახლობლების, ოჯახის წევრების და სხვა დაინტერესებულ პირთათვის კანონით გათვალისწინებული მომსახურების გაუმჯობესება

სასჯელაღსრულების დაწესებულებებთან ფუნქციონირებს შვიდი (7) საზოგადოებრივი მისაღები, რომელიც ემსახურება მსჯავრდებულთა ოჯახის წევრებს - აქედან ორი გაიხსნა 2014 წელს. შენიშვნების ყუთი განთავსებულია 6 საზოგადოებრივ მისაღებში და ხორციელდება

ყუთში მოთავსებული კომენტარების შესწავლა/რეაგირება. 2015 წელს დაგეგმილია საზოგადოებრივი მისაღების გახსნა N14 დაწესებულებაში.

5.1.3.7. ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა უზრუნველყოფა ქვეყანაში აღიარებული და დანერგილი პროფესიული და სამომსახურეო სტანდარტების შესაბამისი სამედიცინო მომსახურებით

პენიტენციური ჯანდაცვის 18 თვიანი რეფორმა 2013-2014 წლებში წარმატებით განხორციელდა, რაც დადასტურებულია ევროკავშირისა და ევროპის საბჭოს ეგიდით ჩატარებულ დამოუკიდებელ შეფასებაში.

რეფორმის შედეგად:

- ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევების რაოდენობა 533-დან 47-მდე შემცირდა.
- დაიწყო C ჰეპატიტის პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის პროგრამა და პირველად სასჯელაღსრულების სისტემის ისტორიაში C ჰეპატიტზე ჩატარდა მასობრივი სკრინინგი - C ჰეპატიტის გავრცელება 45%-ზე მაღალია. მკურნალობის რესურსი გამოიყო წელიწადში 500 პაციენტისთვის. მკურნალობაში 2014 წლის პირველ ნახევარში ჩაერთო 210-ზე მეტი პაციენტი. განკურნების მაჩვენებელი 90%-ზე მაღალია.
- აივ ინფექცია/მიდსით დაავადებულია 71 პაციენტი და დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობა უნივერსალურია.
- სამედიცინო პერსონალის თანაფარდობა ასეთია: 1 ექიმზე მოდის არაუმეტეს 200 პაციენტისა; 1 ექთანზე მოდის არაუმეტეს 65 პაციენტისა.
- სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურებით რეფერალის შედეგად 2014 წ. პაციენტებმა ისარგებლეს 3421 სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში, 953 სასჯელაღსრულების ცენტრალურ საავადმყოფოში სულ 4374-მდე შემთხვევაში, ხოლო პირველადი ჯანდაცვის მომსახურების ჩატარდა 192902 -ზე მეტი კონსულტაცია .
- სიკვდილიანობის მაჩვენებელი შემცირდა: აბსოლუტურ რიცხვებში 132-დან (2011წ.) 25-მდე (2013 და 2014 წლებში.).

5.1.3.8. ქალთა, არასრულწლოვანთა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე თავისუფლება აღკვეთილობის სპეციალური პირობების შექმნა

ქალ მსჯავრდებულთათვის ფუნქციონირებს სპეციალური დაწესებულება; არასრულწლოვანთათვის შექმნილია რეაბილიტაციის ცენტრი; ციხის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში შშმ პირთათვის შექმნილია ადაპტირებული საცხოვრისი სათანადო მოვლის სერვისით (80 ადამიანზე). შემუშავებულია და უახლოეს მომავალში დამტკიცდება არასრულწლოვანთა დაწესებულების დებულება, ასევე შემუშავების პროცესშია ქალთა დაწესებულების დებულება რომლებიც ითვალისწინებენ ამ ჯგუფებისთვის აუცილებელ სპეციალურ პირობებს. იგეგმება ქალთა დაწესებულებაში გრძელვადიანი პაემნებისთვის აუცილებელი ინფრასტრუქტურის მოწყობა. საჭიროებების შესწავლის შედეგად 2014 წელს არასრულწლოვანთა დაწესებულებაში შეიცვალა საწოლები და ლეიბები (გაიზარდა საწოლების ზომები და ლეიბის სისქე).

გენდერ-სპეციფიური საჭიროებების კუთხით მუშაობის გასაძლიერებლად შემუშავების პროცესშია კონცეფცია. ქართული კანონმდებლობის „ბანკოკის წესებთან“ შედარებითი ანალიზის საფუძველზე შემუშავდება შესაბამისი მინიმალური სტანდარტები, რომელიც უნდა აისახოს როგორც კანონმდებლობაში, ასევე ქართულ რეალობაში. მუშაობა მიმდინარეობს როგორც ბრალდებული, ასევე მსჯავრდებული ქალების უფლებრივი მდგომარეობის შეფასებისა და შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვის მიზნით.

5.1.4. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაცია-რეაბილიტაცია

5.1.4.1. საწარმოო ზონების და მინი დასაქმების კერების შექმნა პატიმართა შრომითი შესაძლებლობების გაზრდის მიზნით

ქალთა N5 დაწესებულებაში გაიხსნა სამკერვალო საწარმო, სადაც დასაქმდება 25-მდე მსჯავრდებული ქალი.

დამუშავდა დასაქმების პროექტები:

კომპიუტერული სერვისი - საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ბაზაზე წიგნების, კატალოგების, ლექსიკონების და სხვა ელექტრონული რესურსების შექმნა. პროექტი ჩაშვებულია, უახლოეს პერიოდში გავა მთავრობის სხდომაზე დასამტკიცებლად და 2015 წლის იანვრიდან დაიწყება განხორციელება.

სილამაზის სალონი - N5, N12 და N15 დაწესებულებებში მსჯავრდებულთა უზრუნველყოფა სილამაზის სალონის მომსახურებით. პროექტი ხორციელდება ევროკავშირის დაფინანსებით, საქმიანობა განხორციელებისთვის დაწყებულია. იმპლემენტაციას უზრუნველყოფს ააიპ "აფხაზეთი".

სასჯელალსრულების დაწესებულებების სამეურნეო სამსახურში ირიცხებიან მსჯავრდებულები, რომლებიც არიან შპს „პერსპექტივას“ მიერ დაქირავებულები, მათი შრომითი ურთიერთობების გამარტივებას დეპარტამენტის სოციალური სამსახური უზრუნველყოფს. 2014 წლის იანვრიდან ივნისის ჩათვლით სამეურნეო სამსახურში ჩარიცხულ მსჯავრდებულთა რაოდენობა: იანვარი - 408, თებერვალი - 418, მარტი - 458, აპრილი - 446, მაისში - 488, ივნისი - 470, ივლისი - 471, აგვისტო - 464, სექტემბერი - 522, ოქტომბერი - 523, ნოემბერი - 531

ასევე კანონით გათვალისწინებული „დაუბეგრავი მინიმუმის“ მსჯავრდებულებისთვის დარიცხვის პროცედურის ორგანიზებას უზრუნველყოფს სასჯელალსრულების დეპარტამენტი.

დასაქმების კერები შექმნილია რუსთავის N16 დაწესებულებაში, რომელიც უახლოეს მომავალში გაიხსნება და თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულებაში.

5.1.4.2. სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში განათლების მიღების და ალტერნატიული პროფესიის დაუფლების შესაძლებლობა

ზოგადი განათლება არასრულწლოვანთათვის სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში მიმდინარეობს ქვეყანაში არსებული სტანდარტის შესაბამისად განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ორგანიზებით.

სკოლასთან და უმაღლესთან დაკავშირებული გამოცდების ჩაბარების მოთხოვნა და მოსწრება 2014 წელს შემდეგნაირად გამოიყურებოდა:

სკოლის ექსტერნატი გამოცდები:

მონაწილეობაზე სურვილი განაცხადა - 3, ჩააბარა - 3;

საატესტატო გამოსაშვები გამოცდები

მონაწილეობაზე სურვილი განაცხადა - 9, ჩააბარა - 8;

ეროვნული გამოცდები

მონაწილეობაზე სურვილი განაცხადა - 13, ჩააბარა - 4.

სასჯელაღსრულების N2, 5, 8, 11, 12, 14, 15 და 17 დაწესებულებაში წლის განმავლობაში მიმდინარეობს სხვადასხვა საგანმანათლებლო კურსები. გადამზადებაში ჩართულია 664 მსჯავრდებული.

კურსების ჩამონათვალი:

- კომპიუტერული სწავლება
- ინგლისური ენის შესწავლა
- მცირე ბიზნესის წარმოების შემსწავლელი კურსი
- ოჯახური/მცირე სასტუმროს საქმის მწარმოებელი
- ქართული ენის შემსწავლელი კურსი არაქართულენოვანი პოპულაციისთვის

5.1.4.3. ბრალდებულ/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაციის მიზნით ეფექტური პროგრამების და სერვისების შემუშავება

სასჯელაღსრულების N2, 5, 12, 14, 15, 17 და არასრულწლოვანთა N11 დაწესებულებაში წლის განმავლობაში მიმდინარეობს სხვადასხვა საგანმანათლებლო კურსები. გადამზადებაში ჩართულია 954 ბრალდებულ/მსჯავრდებული. დაწესებულებებში ხელმისაწვდომი იყო შემდეგი საგანმანათლებლო კურსები: ქცევა და პასუხისმგებლობა; ეფექტური კომუნიკაცია; ცხოვრებისეული ფასეულობები ახალგაზრდებისთვის; სასიცოცხლო უნარების ტრენინგი; ლიდერი და ლიდერობა; პოზიტიური თვითაღქმა; ცხოვრების ჯანსაღი წესი; აგრესიის მართვა; სტრეს მენეჯმენტი; ძალადობის მანკიერი მხარეები; ლიდერი და ლიდერობა; CV-ს სამოტივაციო წერილის შედგენა და გასაუბრებისათვის მომზადება; სამუშაოს ძიების სპეციფიკა და მასთან დაკავშირებული პროცედურები; გათავისუფლებისთვის მზადება - თვითმენეჯმენტი და სამოქალაქო განათლების ტრენინგი; საზოგადოებაში დაბრუნების ხელშეწყობა;

სამოქალაქო განათლების ტრენინგი; არტ-თერაპია; ბავშვთა განვითარება; თანასწორთა განათლების ტრენინგი; ოჯახი - სტრუქტურული ერთეული.

5.1.4.4. მსჯავრდებულებთან მიმართებაში სასჯელის დაგეგმვის ინდივიდუალური მიდგომის მეთოდოლოგიის გამოყენება პილოტური სახით რიგ დაწესებულებებში

5.1.5. პირობით ვადამდე გათავისუფლების მექანიზმის შემდგომი გაძლიერება

5.1.5.1. პირობით ვადამდე ადრე გათავისუფლების მექანიზმის შემდგომი განვითარება

პირობით ვადამდე გათავისუფლების საბჭოების რაოდენობა გაიზარდა 3-დან 5-მდე და შეესაბამება საჭიროებას. ქალ მსჯავრდებულთათვის შექმნილია ადგილობრივი საბჭო.

2014 წელს სამინისტროს ადგილობრივი საბჭოების/კომისიის მიერ დანიშნული სასჯელი უფრო მსუბუქი სასჯელით შეეცვალა 74 პირს. პირობით ვადამდე 2014 წელს გათავისუფლებულია 550 მსჯავრდებული.

5.1.5.2. ადგილობრივი საბჭოების და მუდმივმოქმედი კომისიის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებების დაფუძნება სასჯელის ინდივიდუალურ მეთოდოლოგიაზე პილოტური დაწესებულებების შემთხვევებში

2014 წელს სასჯელის ინდივიდუალური დაგეგმვის მეთოდოლოგია დანერგილი იყო მხოლოდ არასრულწლოვანთა დაწესებულებაში, რომელიც გადაწყვეტილების მიღებისას ხელმძღვანელობდა აღნიშნული მეთოდოლოგიით. უახლოეს მომავალში დამტკიცდება არასრულწლოვანთა ადგილობრივი საბჭოს დებულება, სადაც აღნიშნული გარემოების ფორმალიზებაც მოხდება. 2015 წელს იგეგმება სასჯელის ინდივიდუალური დაგეგმვის მეთოდოლოგიის დანერგვა N5 და N16 დაწესებულებებში, შესაბამისად მეთოდოლოგიის გათვალისწინება მოხდება შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს მიერ.

5.1.6. პატიმართა სამართლებრივი გარანტიების გაძლიერება

5.1.6.1. პატიმართა ცნობიერების ამაღლება მათი უფლებების შესახებ საჩივრების, დისციპლინარულ და ადმინისტრაციულ პროცედურებთან მიმართებაში

პატიმართათვის სამართლებრივი შეგნების ამაღლების მიზნით დაბეჭდილი და გავრცელებულია 3 სხვადასხვა ტიპის ბროშურა. მსჯავრდებულებს გადაეცათ ბროშურების 6000-მდე ეგზემპლარი. ბროშურები დაბეჭდილია რამდენიმე ენაზე და მოიცავს ინფორმაციას მსჯავრდებულთა/ბრალდებულთა უფლებებისა და ვალდებულებების, საჩივრების პროცედურების შესახებ.

5.1.6.2. პათიმრობის კოდექსით გათვალისწინებული საჩივრების პროცედურების ხელმისაწვდომობა

საჩივრების ყუთი განთავსებულია ყველა დაწესებულებაში, ხელმისაწვდომ ადგილას. სურვილის შემთხვევაში ყველა პათიმარი უზრუნველყოფილია სპეციალური საჩივრის კონვერტებით. პათიმართათვის სამართლებრივი შეგნების ამაღლების მიზნით დაბეჭდილი და გავრცელებულია 3 სხვადასხვა ტიპის ბროშურა. მსჯავრდებულებს გადაეცათ ბროშურების 6000-მდე ეგზემპლარი. ბროშურები დაბეჭდილია რამდენიმე ენაზე და მოიცავს ინფორმაციას მსჯავრდებულთა/ბრალდებულთა უფლებებისა და ვალდებულებების, საჩივრების პროცედურების შესახებ. დღეისათვის ხელმისაწვდომი სპეციალური საჩივრის კონვერტთა რაოდენობა შეადგენს დაახლოებით 15000-ს.

5.1.7. სამინისტროსა და სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის შიდა მონიტორინგის მექანიზმის ეფექტური ფუნქციონირება

5.1.7.1. მონიტორინგის მექანიზმის მეთოდოლოგიის შემდგომი დახვეწა და პრაქტიკაში იმპლემენტაცია

მიმდინარეობს მონიტორინგის მექანიზმის დახვეწაზე მუშაობა. რეფორმის შედეგად სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის მონიტორინგის სამსახური ინტეგრირებული იქნება სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში, რაც კიდევ უფრო ეფექტურს გახდის მის ფუნქციონირებას.

2014 წლის განმავლობაში გენერალური ინსპექციისა და სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის მონიტორინგის სამსახურის თანამშრომლებმა რეგულარულად გაირეს სხვადასხვა ტრენინგები. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ევროპის საბჭოს მიერ ორგანიზებული ტრენინგები. 16-17 აპრილს შოტლანდიელი ექსპერტი შეხვდა გენერალური ინსპექციისა და მონიტორინგის სამმართველოს თანამშრომლებს, რის შედეგადაც მოხდა საჭიროებების გამოვლენა და სამომავლო გეგმების შემუშავება. ასევე, 2014 წლის 15-16 სექტემბერს იუსტიციის სასწავლო ცენტრში ევროპის კავშირისა და ევროპის საბჭოს ერთობლივი პროგრამის „ადამიანის უფლებები ციხეებში და დახურული ტიპის სხვა დაწესებულებებში“ ფარგლებში 25 თანამშრომლისათვის ჩატარდა სემინარი. ევროპის საბჭოს ექსპერტის, პროფესორ ჯიმ მერდოკის ანგარიშში მოცემული დასკვნებისა და რეკომენდაციების, ასევე შესაბამისი საერთაშორისო პრაქტიკის გაცნობის შემდეგ, მონაწილეებმა იმსჯელეს გენერალური ინსპექციისა და მონიტორინგის სამსახურის მომავალ თანამშრომლობაზე. ამ ორდღიანი სემინარის შედეგებმა საფუძველი ჩაუყარა სამოქმედო გეგმის შემუშავებაზე მუშაობის დაწყებას.

5.1.8.1. არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებისაგან შემდგარი მონიტორინგის საბჭოს ჩამოყალიბება

ინიცირებული საკანონმდებლო ცვლილებები ითვალისწინებს სასჯელაღსრულების მინისტრთან საკონსულტაციო საბჭოს შექმნას, რომელსაც დაევალება ალტერნატიული მონიტორინგის მექანიზმის შემუშავება.

5.2. პრობაციის სრულყოფილი სისტემა

5.2.1. სსიპ არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტოს ადმინისტრაციული შესაძლებლობების განვითარება

5.2.1.1. ინფრასტრუქტურის განვითარება

პრობაციის ეროვნული სააგენტოს თბილისის ბიუროს ახალ ოფისში მიმდინარეობს სარემონტო სამუშაოები და გადასვლა იგეგმება 2015 წლის დასაწყისში. 2014 წელს გარემონტდა და გაიხსნა 5 ახალი რეგიონალური ოფისი. 2015 წელს დაგეგმილია 4 ახალი ოფისის გახსნა.

5.2.1.2. პრობაციის სამსახურის სტრუქტურის განვითარება

2014 წლის იანვრიდან პრობაციის ეროვნულ სააგენტოში შეიქმნა სარეაბილიტაციო პროგრამების სამმართველო 49 შტატით.

5.2.1.3. პრობაციის ოფიცერთა დატვირთვის შემცირება

2012 წელს წელს საშუალო რაოდენობა შეადგენდა 192 პირს. 2013 წელს მკვეთრი შემცირების შემდეგ პრობაციონერთა საქმეების საშუალო რაოდენობა 2014 წელს ერთ ოფიცერზე შეადგენს 66 საქმეს.

5.2.1.4. ვიდეოპაემნის სერვისი

ვიდეოპაემნის დამატებით ერთი წერტილის გახსნა იგეგმება N16 სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში - 2014 წლის ბოლომდე ან 2015 წლის განმავლობაში. ვიდეოპაემნით სარგებლობა შესაძლებელია პრობაციის 7 რეგიონალური ოფისიდან. 2 ახალი დაემატა და განახლდა კიდევ სამ ქალაქში.

5.2.1.5. თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულების ამოქმედება

თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულების გამართულად ფუნქციონირება. თავისუფლების შეზღუდვის დაწესებულება ამოქმედდა 2014 წლიდან. იგი მაქსიმუმ 100 მსჯავრდებულზეა გათვლილი, 2014 წელს მაქსიმალური რაოდენობა 24-ს შეადგენდა. ამჟამად 14 ია.

5.2.1.6. თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება

კვალიფიკაციის ასამაღლებელი სხვადასხვა კურსები გაიარა პრობაციის ეროვნული სააგენტოს 207 თანამშრომელმა, რაც სააგენტოს საშტატო რიცხოვნების 63% შეადგენს.

5.2.2. საკანონმდებლო ბაზის განვითარება

5.2.2.1. საერთაშორისო რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების მომზადება და ინიცირება

საკანონმდებლო ბაზის განსავითარებლად განხორციელდა რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები:

საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივი საცხოვრებელი ადგილი ან იურიდიული მისამართის არმქონე პირების შესახებ ცვლილება, რომელის საშუალებას იძლევა მსჯავრდებული აღრიცხვაზე იყოს კონკრეტულ ბიუროში ;

თავისუფლება შემზღუდული პირის კარგი ყოფა-ქცევიდან გამომდინარე, თავისუფლების შემზღუდვის ღირეფტორს შეუძლია წარდგინებით მიმართოს სასამართლოს, მსჯავრდებულის თავისუფლების შემზღუდვის სახით შეცვლილი სასჯელის მოხდისგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების თაობაზე.

2015 წელს იგეგმება საკანონმდებლო ცვლილებები, რომელიც მიმართული იქნება პრობაციის სისტემის კანონმდებლობის ჰარმონიზაციასთან ევროპულ კანონმდებლობასთან.

5.2.3. ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება

5.2.3.1. საქმის წარმოებისთვის სპეციალურ ელექტრონულ მონაცემთა ბაზის აღმინისტრირება

მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებულია პირობით მსჯავრდებულთა 100%.

5.2.3.2. პრობაციის ოფიცრები რისკისა და საჭიროებების შეფასებისა და სასჯელის მოხდის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით მსჯავრდებულებთან მუშაობა

რისკის, საჭიროებების შეფასებისა და სასჯელის ინდივიდუალურ დაგეგმვაში ჩართულია პირობით მსჯავრდებულთა 82%.

5.2.4. სარეაბილიტაციო პროგრამების და საზოგადოების ჩართულობის განვითარება

5.2.4.1. პრობაციონერთათვის სარეაბილიტაციო პროგრამების განხორციელება

2014 წელს სხვადასხვა სარეაბილიტაციო პროგრამებში ჩაერთო 1508 პირობით მსჯავრდებული;

5.2.4.2. პირობით მსჯავრდებულთა დასაქმების ხელშეწყობა

მიმდინარე წელს პრობაციის ეროვნული სააგენტოს ხელშეწყობით დასაქმდა 145 პირობით მსჯავრდებული.

5.2.4.3. სპორტული აქტივობები

2014 წელს ჩაერთო 240 პირობით მსჯავრდებული.

5.2.4.4. შემეცნებითი-კულტურული ღონისძიებები

შემეცნებით კულტურულ ღონისძიებებში 2260 პირობით მსჯავრდებული ჩაერთო.

5.2.5 პრობაციის შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობის გაუმჯობესება

5.2.5.1. პრობაციის ეროვნული სააგენტოს წლიური ანგარიში

პრობაციის შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობის გაუმჯობესების მიზნით, მედიის წარმომადგენლებისთვის გაიმართა შეხვედრა „პრობაციის ექვსი თვის ანგარიში“. 2014 წლის ნოემბერში გაიმართა საერთაშორისო კონფერენცია პრობაციის სისტემის მიღწევებსა და გამოწვევებზე.

5.2.5.2. საინფორმაციო ვიდეო რგოლების დამზადება, სხვადასხვა შინაარსის ფლაერებისა და ბუკლეტების დაბეჭდვა

დაიბეჭდა 30 000 ბუკლეტი პირობით მსჯავრდებულთა უფლებების შესახებ. 400 ბუკლეტი თავისუფლების შეზღუდვაზე. ტელევიზიით გავიდა ერთი ვიდეორგოლი პრობაციის სოციალური მუშაკის როლისა და ფუნქციების შესახებ. ასევე მიმდინარე წელს დაიბეჭდა პრობაციის ეროვნული სააგენტოს 6 თვის ანგარიში 600 ცალი.

5.3. ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია-რეაბილიტაციის პროცესში ადამიანის უფლებათა დაცვის საუკეთესო სტანდარტების გათვალისწინება

5.3.1. ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია-რეაბილიტაციის ერთიანი სტრატეგიის შემუშავება

5.3.1.1. საერთაშორისო რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შესაბამისი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება

2014 წლის ივლისის თვეში დასრულდა რეაბილიტაცია-რესოციალიზაციის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება და დამტკიცდა.

5.3.2. რეაბილიტაციის პროცესის უწყვეტობა

5.3.2.1. გათავისუფლებამდე სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში მუშაობის დაწყება, გათავისუფლებისთვის მომზადება

სსიპ-დანაშაულის პრევენციის ცენტრის სოციალური მუშაკები რეგულარულად ახორციელებენ ვიზიტებს სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში. ეტაპობრივად იზრდება პროგრამაში ჩართულ ბენეფიციარების რაოდენობა. 2014 წლის ოქტომბრისთვის მონაცემებით ფიქსირდება 1040 მომართვა. პროცესში აქტიურად ჩაერთო 706 ბენეფიციარი.

5.3.3. ყოფილი პატიმრებისათვის და მათი ოჯახის წევრებისათვის სარეაბილიტაციო პროგრამების განვითარება

5.3.3.1. ყოფილი პატიმრებისთვის და მათი ოჯახის წევრებისათვის სარეაბილიტაციო პროგრამების განხორციელება

სსიპ-დანაშაულის პრევენციის ცენტრი, ბენეფიციარების და მათი ოჯახის წევრების საჭიროებების გათვალისწინებით, რთავს მათ სხვადასხვა სარეაბილიტაციო პროგრამებში. ხდება ჯანმრთელობის პრობლემების მოგვარება, პროფესიული გადამზადება, სხვადასხვა თემატური ტრენინგების და კულტურულ-შემეცნებითი და სპორტული ღონისძიებების შეთავაზება. აქტივობების შეთავაზება ხდება პროგრამაში ჩართული ბენეფიციარისთვის, მათ შორის 776 ყოფილი პატიმრისა და 183 ოჯახის წევრისთვის.

5.3.3.2. ყოფილ პატიმართა დასაქმების ხელშეწყობა

2014 წლის ოქტომბრისთვის მონაცემებით დასაქმდა პროგრამაში ჩართული 103 ბენეფიციარი.

5.3.3.3. სპორტული აქტივობები

ხდება საფეხბურთო მატჩებზე დასწრება. ცენტრში შექმნილია საფეხბურთო გუნდი, რომელიც მონაწილეობას იღებს ჩემპიონატში. ჯამში სპორტულ, შემეცნებით-კულტურულ ღონისძიებებში სხვადასხვა დროს მონაწილეობა მიიღო 150-მდე ყოფილმა პატიმარმა და 130-მდე ოჯახის წევრმა.

5.3.3.4. შემეცნებით-კულტურული ღონისძიებები

სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრი პერიოდულად ატარებს სხვადასხვა ღონისძიებას, მაგ: მხიარული სტარტები ბავშვებისთვის, ლაშქრობა ყოფილი პატიმრებისთვის და მათი ოჯახის წევრებისთვის. ბენეფიციარების სურვილიდან გამომდინარე ხდება მათი ჩართვა.

5.3.3.5. ყოფილ პატიმრებთან მომუშავე თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება

სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრის ყოფილ პატიმართა რეაბილიტაციისა და რესოციალიზაციის სამმართველოს თანამშრომლები პერიოდულად გადიან კვალიფიკაციის

ამაღლებისთვის საჭირო ტრენინგებს. პროცესში ჩართულია სამმართველოს ყველა თანამშრომელი.

5.3.4. ყოფილი პატიმრების პროფესიული განათლება

5.3.4.1. ყოფილი პატიმრებისათვის პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობა

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსა და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შორის 2014 წლის ოქტომბრის თვეში გაფორმდა მემორანდუმი, რომლის ფარგლებშიც მოხდება ყოფილი პატიმრების და მათი ოჯახის წევრების უფასო პროფესიული გადამზადება. ჯგუფების დაკომპლექტება I ეტაპისათვის დასრულდა. სწავლა დაიწყო დეკემბრის დასაწყისში და თვის ბოლოს დასრულდება. ჯგუფები შეიქმნა შემდეგ პროფესიებზე: მზარეული, ბუღალტერი, კომპიუტერული ქსელების და სისტემების ტექნიკოსი. საერთო ჯამში კურსებში ჩაერთო 18 ყოფილი პატიმარი. პროფესიული გადამზადების კურსებს ახორციელებს ორი პროფესიული კოლეჯი: მერმისი და გლდანის პროფესიული მომზადების ცენტრი. ახალი ჯგუფების დაკომპლექტება იგეგმება 2015 წლის იანვარში.

5.3.5.2. საინფორმაციო ვიდეო რგოლი, სხვადასხვა შინაარსის ფლავრების ბუკლეტების, პლაკატების დამზადება, სოციალური კამპანიის წარმოება.

შექმნილია ყოფილ პატიმართა რეაბილიტაციისა და რესოციალიზაციის პროგრამის ვიდეო რგოლი, სახელწოდებით „შეცვალე სცენარი“, რომელიც განთავსებულია ინტერნეტ სივრცეში. დაბეჭდილია პროგრამის შესახებ ბროშურა და პლაკატი. რეგულარულად ხდება საზოგადოების ინფორმირება პროგრამის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით. დანაშაულის პრევენციის ცენტრის 2014 წლის წლიური ანგარიშის წარდგენა საზოგადოებისთვის დაგეგმილია 2015 წლის იანვარში.

წამებასა და არასათანადო მოპყრობასთან ბრძოლა

6. წამებასა და არასათანადო მოპყრობის სხვა ფორმებთან ბრძოლა

6.1. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაზე მზღუდულ პირთა არასათანადო მოპყრობის წინააღმდეგ საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება

6.1.1. შესაბამისი ღონისძიებების წამებისა და არასათანადო მოპყრობის ეროვნულ გეგმაში ასახვა

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 7 მაისის N 341 დადგენილებით განისაზღვრა „ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებო-სამართლო საკოორდინაციო საბჭოს“ შემადგენლობა და დამტკიცდა საბჭოს დებულება. საბჭოს ფარგლებში მიმდინარეობს ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და

ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ ბრძოლის 2015-2016 წლების სამოქმედო გეგმის შემუშავება.

6.1.2. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაზე აღკვეთის პირობა არასათანადო მოპყრობის წინააღმდეგ ბრძოლის საკანონმდებლო ბაზისა და შიდაუნეებრივი აქტების გაანალიზება ეფექტურობისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის კუთხით

2014 წელს საქართველოს პროკურატურამ განახორციელა ცალკეული ღონისძიებები წამებისა და არაადამიანური მოპყრობის, ასევე ტრეფიკინგის ფაქტებზე ეფექტური სისხლისსამართლებრივი დევნის უზრუნველსაყოფად. კერძოდ:

დაკავებულ პირთა არასათანადო მოპყრობის ფაქტების გამოვლენის მიზნით, პროკურატურის ტერიტორიული ორგანოები ყოველდღიურ რეჟიმში იღებდნენ ინფორმაციას დროებითი მოთავსების იზოლატორებიდან და საპატიმრო დაწესებულებებიდან სხეულის დაზიანებით შესახლებული პირების შესახებ;

პროკურორები ხვდებოდნენ თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში მოთავსებულ იმ პირებს, რომლებმაც დაკავებისას თუნდაც სხეულის მინიმალური სახის დაზიანება მიიღეს. 2014 წელს საქართველოს მთავარი პროკურატურის ადამიანის უფლებათა დაცვის სამმართველოს პროკურორი შეხვდა 87 პირს. გასაუბრებისას მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე არაერთ ფაქტზე დაიწყო გამოძიება.

2014 წელს წამების, არაადამიანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ბრალდებით გამამტყუნებელი განაჩენი დადგა 21 პირის მიმართ.

შს-ს კომპეტენციის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებები

ევროკავშირისა და ევროპის საბჭოს ერთობლივი პროგრამით 2014 წლის ოქტომბერში შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც მუშაობა დაიწყო ახალი დროებითი მოთავსების იზოლატორებში შიმშილობის მართვის შესახებ ბრძანების შემუშავებაზე. აღნიშნულ დოკუმენტზე მუშაობა უახლოეს მომავალში დასრულდება.

სამუშაო ჯგუფი ასევე მუშაობს ახალი სამართლებრივი რეგულაციის შემუშავებაზე, რომლის მიხედვითაც დროებითი მოთავსების იზოლატორში არსებული ჯანმრთელობის ამსახველი დოკუმენტაცია, ბრალდებულის გადაყვანის შემთხვევაში გადაეცემა შესაბამის სასჯელაღსრულების დაწესებულებას.

ევროკავშირის გრანტის ფარგლებში მიმდინარეობს მუშაობა დროებითი მოთავსების იზოლატორების თანამშრომელთა სტანდარტული ოპერაციული პროცედურების (SOP) შემუშავებაზე. აღნიშნულ დოკუმენტზე მუშაობაში ჩართულია ბრიტანელი ექსპერტი ჯეიმს მერდოკი, რომელიც 2014 წელს იმყოფებოდა საქართველოში და დეტალურად შეისწავლა დროებითი მოთავსების იზოლატორების საქმიანობა. ექსპერტმა დადებითად შეაფასა იზოლატორების ფუნქციონირება. დოკუმენტზე მუშაობა უახლოეს მომავალში დასრულდება.

საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრომ მიმდინარე საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავებისას, განახორციელა საკანონმდებლო ბაზის, მათ

შორის არასათანადო მოპყრობის წინააღმდეგ ბრძოლის საკანონმდებლო ბაზის და შიდაუწყებრივი აქტების გაანალიზება და შესაბამისად გათვალისწინება საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტში.

6.1.3. ზემოთ მოცემულ ღონისძიებაში მითითებული ანალიზის საფუძველზე საკანონმდებლო ცვლილებების მომზადება და წარდგენა, შიდაუწყებრივი აქტების გაუმჯობესება.

2014 წლის 16 ივნისს გამართულ „ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებოთაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს“ სხდომაზე მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება სამი სამუშაო ჯგუფის შექმნის შესახებ, რომლებიც შემდეგ საკითხებზე იმუშავენ: პირველი ჯგუფი - პრევენციის ეროვნული მექანიზმის გაძლიერება; მეორე ჯგუფი - წამებასა და არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებული საჩივრების განხილვისა და გამოძიების მექანიზმის შექმნა; მესამე ჯგუფი - თავისუფლების შეზღუდვის/აღკვეთის დაწესებულებაში მყოფი პირების უფლებები. პირველ სამუშაო ჯგუფს ხელმძღვანელობს სახალხო დამცველის აპარატი, მეორე ჯგუფს - იუსტიციის სამინისტრო, მესამე ჯგუფს - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო.

წამებასა და არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებული საჩივრების განხილვისა და გამოძიების მექანიზმის შექმნა.

მეორე სამუშაო ჯგუფში აქტიურად მიმდინარეობს მუშაობა არასათანადო მოპყრობის ეფექტიანი გამოვლენისა და ყველა საჩივრის/ბრალდების დროული, მიუკერძოებელი და ეფექტიანი გამოძიების უზრუნველყოფის საკითხზე. ჯგუფის საქმიანობის შედეგად გამოიკვეთა ორი მიმართულება: (1) არსებული საგამოძიებო მექანიზმებისა თუ უწყებების გაძლიერება და (2) ახალი დამოუკიდებელი საგამოძიებო ორგანოს შექმნის საჭიროება და ასეთი ორგანოს შესაძლო მოდელი. პირველ შემთხვევაში იგეგმება არსებულ საგამოძიებო მექანიზმებში შესაძლო არსებული პროცედურული თუ სტრუქტურული პრობლემის იდენტიფიცირება და ასეთი პრობლემის დაფიქსირების შემთხვევაში მისი გადაჭრის გზების მოძიება საკანონმდებლო თუ კანონქვემდებარე აქტების მიღებით. რაც შეეხება ახალი საგამოძიებო მექანიზმის შექმნის შესაძლებლობას, სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში მუშავდება ასეთი ორგანოს რამდენიმე სტრუქტურული მოდელი. ყველა მოდელში გათვალისწინებულია კონსტიტუციით განსაზღვრული ხელისუფლების დანაწილების პრინციპი და გამოძიებაში ჩაურევლობის პრინციპი. განხილვის საგანია ასევე დამოუკიდებლობისა და მიუკერძოებლობის ისეთი ატრიბუტები, როგორიცაა საგამოძიებო ორგანოს ხელმძღვანელის დანიშვნის პრეროგატივა, მისი საქმიანობის დაფინანსება, ანგარიშვალდებულება, მისი გადაწყვეტილებების გასაჩივრების შესაძლებლობა და მრავალი სხვა. ამ ეტაპზე, არ არის მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება ასეთი ორგანოს შექმნისა და მისი სტრუქტურის შესახებ. ყველა შემუშავებული მოდელი და მოსაზრება წარედგინება საბჭოს წევრებს უახლოეს სხდომაზე.

მეორე სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში შემუშავდა საკანონმდებლო ცვლილებათა პაკეტის პროექტი, რომელიც მიმართულია არასათანადო მოპყრობასთან ბრძოლის კუთხით სისხლის სამართლის საქმეებში მოსამართლის როლის გაზრდასა და ბრალდებულის/მსჯავრდებულის არასათანადო მოპყრობისგან დამატებითი დაცვის გარანტიების შექმნაზე. სისხლის

სამართლის საპროცესო კოდექსის ცვლილებების პროექტი კი მოიცავს შემდეგ საკითხებს: წამების, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობის ფაქტების ობიექტურად გამოძიების უზრუნველყოფის დამატებითი გარანტიის სახით პირის დაზარებულად ცნობის შესახებ ზემდგომი პროკურორის უარის გასაჩივრებას სასამართლოში; დაზარალებულისთვის სსსკ-ის 144¹-ე ან 144²-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებზე სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებაზე უარის თქმის შესახებ პროკურორის დადგენილების გასაჩივრების უფლების მინიჭებას; მოსამართლისთვის უფლების მინიჭებას, მიმართოს საგამოძიებო ორგანოებს გამოძიების დაწყების მოთხოვნით, თუ მას გაუჩნდა ვარაუდი, რომ ბრალდებული ან მსჯავრდებული დაექვემდებარა წამებას, ასევე არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობას; სასამართლოს უფლებამოსილებას დაავალოს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტს პატიმრის/მსჯავრდებულის ჯანმრთელობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება. საბჭო განიხილავს ასევე, პატიმრობის კოდექსში ცვლილებების პროექტს. პატიმრობის კოდექსის ცვლილებების პროექტი ეხება თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულების ერთი ტიპიდან მეორეში გადაყვანისას მსჯავრდებულის არასათანადო მოპყრობისგან დაცვის გარანტიების გაძლიერებას;

ამ ეტაპზე აღნიშნული პროექტი გადაგზავნილია საბჭოს წევრ უწყებებში შენიშვნებისა და რეკომენდაციების მიღების მიზნით.

პატიმრობის კოდექსში განხორციელდა ცვლილებები, შემოღებულ იქნა სპეციალური შემაკავებელი საშუალებები, რომელთა გამოყენების უფლება სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის დაწესებულების თანამშრომლებს განსაკუთრებულ შემთხვევებში ექნებათ. არასათანადო მოპყრობისგან დაცვის მიზნით გაიწერა სპეციალურ საშუალებათა გამოყენების წესები. სამუშაო პროცესში, სპეციალურ საშუალებათა სიიდან ამოღებულ იქნა ელექტროშოკი. შემუშავებულია აუდიო-ვიდეო მონაცემთა მოპოვებისა და შენახვის წესი, რომელშიც განსაზღვრულია მონაცემთა დაცვის ხანგრძლივობასა და მათზე ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებული რეგულაციები. წესების დამტკიცება მოხდება მინისტრის ბრძანებით.

6.2. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაშემზღუდულ პირთა საცხოვრებელი პირობებისა და ინსტიტუციური მოპყრობის გაუმჯობესება

6.2.1. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ადეკვატური მატერიალური პირობების უზრუნველყოფა არსებული მდგომარეობის პერიოდული ანალიზისა და საჭირო ღონისძიებების გატარების გზით

ევროკავშირის დახმარებით, ქვეყნის მასშტაბით ყველა საკნისათვის შეძენილ იქნა ახალი ანტივანდალური ტიპის სანათები, რომლებიც უზრუნველყოფენ დღისა და ღამის განათებას. მათი მონტაჟი ეტაპობრივად მიმდინარეობს. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში, ასევე მიმდინარეობს წინასწარი დაკავების საკნებში არსებული საწოლების ეტაპობრივი გადაკეთება და ახალი უსაფრთხო მაგიდებისა და სკამების დამონტაჟება. ევროკავშირის პროგრამის ფარგლებში, დმი-ის საკნებში მოხდა ახალი უსაფრთხო საწოლების, მაგიდებისა და სკამების მონტაჟი.

2014 წლის ნოემბერში ცვლილებები შევიდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს დროებითი მოთავსების იზოლაციონების საქმიანობის მარეგულირებელ ინსტრუქციებში. ცვლილებები

მიზნად ისახავდა ინსტრუქციების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანას. ინსტრუქციებში ცვლილებები, ასევე გამოწვეული იყო ადმინისტრაციული პატიმრობის ვადის 15 დღემდე შემცირებით. გაიზარდა დაკავებულთათვის საკანში განკუთვნილი მინიმალური კვადრატულობა, შეიცვალა დაკავებულთა შხაპის მიღების, სუფთა ჰაერზე გასეირნების წესები და სხვა.

2014 წლის დეკემბრის დასაწყისში საქართველოში იმყოფებოდნენ ევროპის წამების საწინააღმდეგო კომიტეტის წარმომადგენლები (CPT), რომლებმაც დეტალურად შეისწავლეს დროებითი მოთავსების იზოლატორებში არსებულ პირობები და წარმოებული დოკუმენტაცია, შეხვდნენ თავად დაკავებულებს და გაეცნენ ამ სფეროში მოქმედ სამართლებრივ რეგულაციებს (ანგარიში წარმოდგენილი იქნება 6 თვეში).

საქართველოს სასჯელაღსრულების სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში განხორციელებული ქმედებები

თითო პატიმრისათვის მინიმალური საცხოვრებელი ფართი განისაზღვრა 4 კვადრატული მეტრით. დაწესებულებათა უმრავლესობაში აღნიშნული სტანდარტი დღეისათვის დაცულია. სრულად დაცვა შესაძლებელი გახდება დახურული დაწესებულებების გახსნის შემდგომ, რომელშიც ამჟამად სარემონტო სამუშაოების მიმდინარეობს.

კაპიტალური გარემონტების შემდეგ გაიხსნა სასჯელაღსრულების N3 ბათუმის დაწესებულება.

დასრულდა სასჯელაღსრულების N16 მსუბუქი რეჟიმის დაწესებულების სარემონტო სამუშაოები. დაწესებულება გაიხსნება უახლოეს მომავალში.

გაიხსნა სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ახალი მსჯავრდებულთა და ბრალდებულთა სამკურნალო დაწესებულება, რომელიც აღიჭურვა თანამედროვე აპარატურით.

შეკეთდა გლდანის N8 დაწესებულებაში არასრულწლოვანთა განყოფილება.

მიმდინარეობს სასჯელაღსრულების N6 მკაცრი რეჟიმის დაწესებულების სარემონტო სამუშაოები.

გლდანის N8 დაწესებულებაში გაიხსნა გონივრული მიღების განყოფილება, რომელმაც შეცვალა მანამდე არსებული კარანტინის სისტემა.

6.2.2. რეაბილიტაციისა და მკურნალობისათვის ადეკვატური რეჟიმისა და უსაფრთხო გარემოს შექმნა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, შესაბამისი დამოუკიდებელი ექსპერტების მონაწილეობის გზით.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დროებით მოთავსების იზოლატორში ყველა დაკავებული უზრუნველყოფილია პირადი ჰიგიენის საშუალებებით, საკითხი მასალებით, მათ დღეში სამჯერ მიეწოდებათ ცხელი საკვები.

გაიზარდა სასჯელაღსრულების სისტემის ჯანდაცვის ბიუჯეტი; გაიხსნა თანამედროვე აპარატურითა და ინფრასტრუქტურით აღჭურვილი მსჯავრდებულთა და ბრალდებულთა სამკურნალო დაწესებულება; ამოქმედდა C-ჰეპატიტის დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის პროგრამა; ეფექტურად მოქმედებს სამოქალაქო საავადმყოფოებში რეფერალის სისტემა;

გაიზარდა სამედიცინო პერსონალის რაოდენობა. ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეგულაციამ გაითვალისწინა რა მოცემული მიმართულებით ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება, რეფორმა წარმატებით შესრულებულად მიიჩნია.

6.3. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაშემზღუდულ პირთა მდგომარეობისა და მათ მიმართ მოპყრობის შიდა (ინსპექტირება) და გარე მონიტორინგის გაუმჯობესება

6.3.1. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაშემზღუდულ პირთა მდგომარეობისა და მათ მიმართ მოპყრობის შიდა მონიტორინგის (ინსპექტირება) საქმიანობის გაუმჯობესება საკანონმდებლო და შიდაუნაწევრივი რეგულირებით (პრო-აქტიური ინსპექტირების, დამოუკიდებლობის გაზრდის, ანგარიშგებისა და საჩივრებზე ეფექტური რეაგირების მექანიზმების დანერგვის ჩათვლით)

მონიტორინგის სამმართველოს საქმიანობა ზოგადად გათვალისწინებულია საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2013 წლის 1 მარტის N141 ბრძანებით, თუმცა ალნიშნული ბრძანება არ განსაზღვრავს შიდა მონიტორინგის განხორციელების ძირითად პრინციპებს, მიმართულებებსა და მეთოდოლოგიას. მონიტორინგის სამმართველოს საქმიანობის დეტალური ინსტრუქციების შესახებ დოკუმენტის შემუშავება ახლო მომავალში იგეგმება.

მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს კონკრეტული დოკუმენტი მონიტორინგის სამმართველომ, საერთაშორისო სტანდარტების გათვალისწინებით მოახდინა მონიტორინგის ჩატარების ახალი წესების დანერგვა. გეგმიური თუ არაგეგმიური მონიტორინგები ტარდება 2-3 თანამშრომლისაგან შემდგარი ჯგუფების მიერ (რაოდენობა დამოკიდებულია რეგიონის თუ დროებითი მოთავსების იზოლატორის დატვირთულობაზე), რომლის ფარგლებში ხდება უშუალოდ იზოლატორში მიმდინარე პროცესებზე დაკვირვება. მაგალითად, დაკავებულს ჯეროვნად აცნობენ თუ არა მის უფლებათა ნუსხას, დაცულია თუ არა იზოლატორში დაკავებულის მიღების პირობები და წესი, ხდება თუ არა საგუშაგო რეჟიმის დაცვა, დაცულია თუ არა საკვების შენახვის პირობები და სხვა. მონიტორინგის სამმართველოს თანამშრომლები თავად ეცნობიან დოკუმენტაციას, ამოწმებენ საქმისწარმოების გამართულობას, ვადების დაცვასა და დროებითი მოთავსების იზოლატორების საქმიანობის სხვა მიმართულებებს. მონიტორინგის ფარგლებში ასევე მოწმდება დაცულია თუ არა უსაფრთხოების ნორმები დროებითი მოთავსების იზოლატორში, დებულების შესაბამისად. ყველა მონიტორინგი გამყარებულია შესაბამისი ვიდეომონიტორინგის და ბაზის მონიტორინგის შედეგებით, მაგალითად მონიტორინგის ჩატარებამდე თანამშრომლებს აქვთ ინფორმაცია იზოლატორში საქმიანობაზე, კერძოდ საგუშაგოს, ცვლაში მყოფი თანამშრომლების და დაკავებულთა შესახებ. ასევე, ყველა სხვა სახის ინფორმაცია, რომლის მოპოვებაც შესაძლებელია ელექტრონული ბაზის შემოწმების და ვიდეომონიტორინგის შედეგად.

ჩატარებული კონკრეტული მონიტორინგის შესახებ მონიტორინგის ჯგუფი ხელმძღვანელობას წარუდგენს შესაბამის ანგარიშს, რომელიც მოიცავს რეკომენდაციებს იზოლატორების საქმიანობასთან დაკავშირებით. ხელმძღვანელობას ასევე, წარედგინება კვარტალური ანგარიშები იზოლატორების საქმიანობის შესახებ.

მონიტორინგის სამმართველო ელექტრონული ბაზის გადამონშების მეშვეობით ყოველდღიურად ახდენს კონტროლს დაკავებულების იზოლატორში განთავსების პროცესზე.

საქართველოს სასჯელაღსრულების სამინისტროში მიმდინარეობს მონიტორინგის მექანიზმის დახვეწაზე მუშაობა. რეფორმის შედეგად სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის მონიტორინგის სამსახური ინტეგრირებული იქნება სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში, რაც კიდევ უფრო ეფექტურს გახდის მის ფუნქციონირებას. 2014 წლის განმავლობაში გენერალური ინსპექციისა და სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის მონიტორინგის **სამსახურის თანამშრომლებმა რეგულარულად გაირეს სხვადასხვა ტრენინგები. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ტრენინგები, რომლებიც ორგანიზებული იყო ევროპის საბჭოს მიერ.**

2014 წლის განმავლობაში გენერალური ინსპექციის მიერ მიღებული იქნა შემდეგი სახის დისციპლინური ზომები:

- შენიშვნა - 22
- გაფრთხილება - 9
- საყვედური - 39
- სასტიკი საყვედური - 22
- სისტემის ორგანოდან დათხოვნა - 32
- ხელფასის დაკავება - 1
- უფრო დაბალი რანგის სარგოზე გადაყვანა - 1

6.3.2. საპატიმრო და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში აუდიო-ვიდეო მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება (ტექნიკური უზრუნველყოფის გაზრდა, მონაცემების შენახვის ხანგრძლივობისა და დაცულობის გაზრდა, საერთაშორისოდ აღიარებული პირადი ცხოვრებისა და პერსონალური მონაცემების დაცვის სტანდარტების შესაბამისად)

შემუშავებულია აუდიო-ვიდეო მონაცემთა მოპოვებისა და შენახვის წესი, რომელშიც განსაზღვრულია მონაცემთა დაცვის ხანგრძლივობასა და მათზე ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებული რეგულაციები. წესების დამტკიცება მოხდება მინისტრის ბრძანებით.

ამავდროულად, ეტაპობრივად ხორციელდება სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში დამონტაჟებული სათვალთვალ აპარატურის სტანდარტიზაცია.

6.3.3. თავისუფლებააღკვეთილ პირთა მდგომარეობისა და მათი მოპყრობის გარე მონიტორინგის მექანიზმების გაძლიერება (მათ შორის სახალხო დამცველი, პრევენციის ეროვნული მექანიზმი, მარეგულირებელი კანონმდებლობის გაუმჯობესების მიზნით საკანონმდებლო აქტების მომზადების და წარდგენის, აგრეთვე ინსტიტუციური თანამშრომლობის მექანიზმების გაუმჯობესება)

2014 წლის 7 მაისის №341 მთავრობის დადგენილებით შექმნილი ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებოთაშორისო

საკოორდინაციო საბჭოს საქმიანობის ფარგლებში განხილული იქნა პროექტი, რომელიც მიზნად ისახავს პრევენციის ეროვნული მექანიზმის საქმიანობის გაუმჯობესებასა და მათი კომპეტენციის გაზრდას.

საქართველოს სასჯელაღსრულების სამინისტროში საქმიანობას აგრძელებს საქართველოს პრევენციის ეროვნული მექანიზმი. სამინისტრო უზრუნველყოფს მექანიზმის წარმომადგენელთა დაუბრკოლებელ წვდომას სასჯელაღსრულების დაწესებულებებზე.

6.4. ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა და თავისუფლებაშემზღუდულ პირთა არასათანადო მოპყრობისა და შესაბამისი რეაგირების სტატისტიკის მონაცემების სრულყოფა

6.4.1. . თავისუფლების აღკვეთის და თავისუფლების შემზღუდვის დაწესებულებებში პირთა მოთავსების, რეგისტრაციისა და აღრიცხვის სისტემის შემდგომი დახვეწა;

სტატისტიკის სრულყოფის და დახვეწის მიზნით 2014 წლის დასაწყისიდან შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მონიტორინგის მთავარ სამმართველოში სტატისტიკა ახალი ფორმით წარმოებს.

განხორციელებული და მიმდინარე აქტივობები:

სტატისტიკის სრულყოფის და დახვეწის მიზნით 2014 წლის დასაწყისიდან შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მონიტორინგის მთავარ სამმართველოში სტატისტიკა ახალი ფორმით წარმოებს. მონიტორინგის სამმართველო ახორციელებს კონტროლს სტატისტიკური მონაცემების სისწორეზე, ასევე ამ მონაცემების ანალიზს. სტატისტიკა დეტალურ ინფორმაციას იძლევა შესაძლო არასათანადო მოპყრობის ფაქტების შესახებ. კერძოდ, სტატისტიკა მოიცავს შემდეგ ინფორმაციას: რამდენ დაკავებულ პირს გააჩნდა პრეტენზია პოლიციის თანამშრომელთა მიმართ, რამდენ დაკავებულ პირს ჰქონდა დაზიანებები დაკავებამდე, დაკავებისას ან დაკავების შემდეგ და როდის იქნა აღნიშნული დაზიანებები მიყენებული. დაზიანებები, რომლებიც მიყენებული იქნა დაკავებისას ან დაკავების შემდეგ ეგზავნება პროკურატურას, ხოლო დაკავებამდე მიღებული დაზიანებები მხოლოდ ზოგ შემთხვევაში იგზავნება პროკურატურაში.

დაგეგმილი აქტივობები:

2015 წელს იგეგმება დროებითი მოთავსების იზოლატორებში შესახლებულ პირთა ელექტრონული ბაზის დახვეწა, რათა მოხდეს არსებული ხარვეზების აღმოფხვრა და ბაზას დაემატოს ახალი ფუნქციებიც.

სასჯელაღსრულების სამინისტროში მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში იგეგმება პირთა მოთავსების, რეგისტრაციისა და აღრიცხვის ერთიანი განახლებული სისტემის შექმნა, რომელიც უფრო მეტ მონაცემს მოიცავს და დასამუშავებლადაც იოლი იქნება.

6.4.2. არასათანადო მოპყრობის ფაქტების შემცირება-გაზრდის ანალიზის მიზნით, შესაბამისი სტატისტიკის წარმოება, სრულყოფა და სისტემატიზაცია.

მონიტორინგის სამმართველო ახორციელებს კონტროლს სტატისტიკური მონაცემების სისწორეზე, ასევე ამ მონაცემების ანალიზს. სტატისტიკა დეტალურ ინფორმაციას იძლევა შესაძლო არასათანადო მოპყრობის ფაქტების შესახებ.

2015 წელს იგეგმება დროებითი მოთავსების იზოლატორებში შესახლებულ პირთა ელექტრონული ბაზის დახვეწა, რათა მოხდეს არსებული ხარვეზების აღმოფხვრა და ბაზას დაემატოს ახალი ფუნქციებიც.

საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს გენერალური ინსპექცია და სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის მონიტორინგის სამმართველო აწარმოებენ მიღებული საჩივრების სტატისტიკას. მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში იგეგმება სტატისტიკური მონაცემების დამუშავების განახლებული სისტემის შექმნა, რომელიც უფრო მეტ მონაცემს მოიცავს და დასამუშავებლადაც იოლი იქნება.

6.5. საჯარო მოსამსახურეთა განგრძობადი სწავლება და შესაძლებლობათა გაძლიერება წამების და სხვა არასათანადო მოპყრობის პრევენციის, ეფექტური რეაგირებისა და გამოძიების, აგრეთვე მსხვერპლთა ინტერესების დაცვის გაუმჯობესების მიზნით

6.5.1. ტრენინგ-დანესებულებების შესაძლებლობების ზრდის პოტენციალის ხელშეწყობა არასათანადო მოპყრობის აკრძალვის კუთხით; კოორდინაციის გაზრდა დანესებულებებს შორის; სასწავლო სტანდარტების, მასალებისა და მეთოდების გაუმჯობესება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად

შსს აკადემიაში ტრენინგები წამების და სხვა არასათანადო მოპყრობის პრევენციის, ეფექტური რეაგირებისა და გამოძიების, აგრეთვე მსხვერპლთა ინტერესების დაცვის გაუმჯობესების მიზნით 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 900 მსმენელმა.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში აღნიშნული საკითხები იკითხება შემდეგ პროგრამებსა და კურსებზე:

- უბნის ინსპექტორთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.
- საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დანინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი.
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში დანიშნულ (დასანიშნ) კურსგავლილ პირთა გადამზადების კურსი.

- მესაზღვრე-კონტროლიორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.
- დეტექტივ-გამომძიებლის მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში დანიშნულების კანდიდატთა გადამზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- წვევამდელეების სპეციალური მომზადებისა და პოლიციის უმცროსი ლეიტენანტის სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების კურსი
- სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო პოლიციის მომზადების სპეციალური პროგრამა
- მანდატურის სამსახურის მანდატურთა სპეციალური პროგრამა

სამომავლოდ (2015 წლის ბოლომდე) აკადემიაში ზემოაღნიშნულ საკითხებში გაგრძელდება, როგორც სამინისტროში მისაღები კანდიდატების, ისე მოქმედი თანამშრომლების მომზადება.

სსიპ სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრისთვის დამტკიცდა UNDP-ის პროგრამა, რომელიც სასწავლო ცენტრის შესაძლებლობების გაზრდას ითვალისწინებს.

სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრმა ევროპის საბჭოს დახმარებით შეიმუშავა 6 თვიანი ტრენინგ პროგრამა რეჟიმის ახალი თანამშრომლებისათვის. მიღწეული პოზიტიური შედეგების საფუძველზე, მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება აღნიშნული პროგრამის 2015 წელს გაგრძელების შესახებ.

ზემოაღნიშნულ სასწავლო მოდულზე დაყრდნობით, შეიმუშავდა მოქმედ თანამშრომელთა გადამზადების ერთიანი პროგრამა, რომლის იმპლემენტაციაც 2015 წლიდან დაიწყება.

გრძელდება ტრენინგები სასჯელაღსრულების დაწესებულების ხელმძღვანელ პირთათვის (მენეჯერთათვის), რომლის პრიორიტეტებს ადამიანის უფლებათა დაცვა და წამებისა და არასათანადო მოპყრობის პრევენცია წარმოადგენს.

6.6. წამებისა და არასათანადო მოპყრობის სხვა ფორმების დროული, სრულყოფილი, ეფექტური და მიუკერძოებელი გამოძიება; დამნაშავეთა სისხლის სამართლებრივი დევნა; დაუსჯელობის წინააღმდეგ ბრძოლა

6.6.1. ძალოვანი უწყებების ანგარიშვალდებულების და დემოკრატიული ზედამხედველობის გაზრდა. პოლიციელებისა და პროკურორების წინააღმდეგ საჩივრები მოითხოვს პროფესიონალურ, ეფექტურ მექანიზმს სანდო პასუხის გასაცემად. ამგვარი საჩივრების შესასწავლად განხილულ იქნეს დამოუკიდებელი და ეფექტური მექანიზმის შექმნა; ძალოვანი სტრუქტურების წარმომადგენლებს ჩაუტარდეთ კომპლექსური პროფესიონალური ტრენინგი ეთიკურ სტანდარტებსა და ადამიანის უფლებებზე.

აღნიშნული საკითხი განიხილება ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებათაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს კომპეტენციის ფარგლებში.

საჩივრებზე რეაგირების ეფექტიანი და დამოუკიდებელი მექანიზმის ჩამოყალიბების საკითხზე მუშაობს ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებათაშორისო საკოორდინაციო საბჭო. საბჭოს საქმიანობაში ჩართულია შემდეგი არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლები: საერთაშორისო ორგანიზაციის „ციხის საერთაშორისო რეფორმა“, გლობალური ინიციატივა ფსიქიატრიაში, წამების მსხვერპლთა ფსიქო-სოციალური და სამედიცინო რეაბილიტაციის საქართველოს ცენტრი, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, კონსტიტუციის 42-ე მუხლი, ასევე მონაწილეობენ სხვა ადგილობრივი ექსპერტები. გარდა ამისა, საბჭოს საქმიანობაში ჩართული არიან საქართველოში ევროკავშირის დელეგაციის, საქართველოში ევროსაბჭოს გენერალური მდივნის, გაეროს ბავშვთა ფონდის, Human Rights Watch-ის ევროპული და ცენტრალური აზიის განყოფილების, საქართველოში გაეროს ადამიანის უფლებათა უმაღლესი კომისრის ოფისის, საქართველოში აშშ-ის საელჩოს, საქართველოში ნორვეგიის კანონის უზენაესობის მრჩეველთა მისიის (NORLAG) წარმომადგენლები.

6.7. წამებისა და სხვა არასათანადო მოპყრობის შედეგების აღმოფხვრა, მსხვერპლთა დაცვა და რეაბილიტაცია

6.7.1. მსხვერპლთათვის ეფექტური იურიდიული დახმარების (მათ შორის, დაცვის ეფექტური განხორციელებისთვის საჭირო აუცილებელი ხარჯების გათვალისწინებით) უზრუნველყოფის გაუმჯობესება უფასო იურიდიული დახმარების სამსახურის ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერის გზით

სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახურის მანდატი წამების მსხვერპლთათვის (დაზარალებულებისათვის) უფასო საადვოკატო მომსახურების გაწევას არ ითვალისწინებს.

2014 წელს სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახურის მანდატის გაფართოება განხორციელდა მხოლოდ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის მიმართულებით. კერძოდ, 2014 წლის 17 ოქტომბერს, „იურიდიული დახმარების შესახებ“ კანონის 26-ე მუხლის მე-2 პუნქტში და „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ კანონის მე-17 მუხლში შევიდა ცვლილებები, რომელთა თანახმადაც, სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახურს დაევალია ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის სამართლებრივი დახმარების გაწევა. აღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილებები ძალაში შევიდა 2014 წლის 14 ნოემბერს.

სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახურს ამ ეტაპზე ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა ჯერ არ განხორციელებია, შესაბამისი მომართვების არარსებობის გამო.

აღსანიშნავია, რომ 2014 წლის ბოლომდე, „იურიდიული დახმარების შესახებ“ კანონში დაგეგმილია კიდევ ერთი ცვლილების შეტანა, რომელიც სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეებზე უფასო საადვოკატო მომსახურების დანერგვას უკავშირდება. წარმოდგენილი ცვლილებების პროექტით, სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახური გადახდისუუნარო პირებს უფასო საადვოკატო მომსახურებას გაუწევს არა მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე, არამედ გარკვეული კატეგორიების სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეებზეც. სამოქალაქო საქმეებზე წარმომადგენლობის განხორციელება დაგეგმილია 2015 წლის აპრილიდან, ხოლო ადმინისტრაციულ საქმეებზე - 2016 წლიდან.

ამ ეტაპზე სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახურის მთელი ძალისხმევა მიმართულია სამოქალაქო საქმეებზე უფასო საადვოკატო სერვისის დანერგვისაკენ. ამ მიზნით, სამსახურმა უკვე დაიწყო სამსახურში მომუშავე ადვოკატების გადამზადება, რაც 2015 წელსაც გაგრძელდება. 2015 წელს ასევე დაგეგმილია სამოქალაქო სამართალში სპეციალიზებული, ახალი კადრების აყვანა და სამსახურის ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება.

6.7.2. მსხვერპლთა რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამის ფორმირება და ეფექტურობის უზრუნველყოფა;

სსიპ „ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდი (შემდგომში ფონდი) შექმნილია 2006 წელს. ფონდის სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

ფონდის სერვისები ხელმისაწვდომია:

- ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლის/დაზარალებულის სტატუსის მქონე როგორც საქართველოს, ასევე – უცხო ქვეყნის მოქალაქისათვის.
- ოჯახში ძალადობის მსხვერპლის/დაზარალებულის სტატუსის მქონე როგორც საქართველოს, ასევე – უცხო ქვეყნის მოქალაქისათვის.
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის, ხანდაზმულთა და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთათვის;

ფონდი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლებს/დაზარალებულებს უზრუნველყოფს შემდეგი სახის მომსახურებებით:

- ა) იურიდიული (სასამართლოში წარმომადგენლობის ჩათვლით) მომსახურება;
- ბ) ფსიქოლოგიური (რეაბილიტაცია–რეინტეგრაციის პროგრამების ჩათვლით) მომსახურება;
- გ) სამედიცინო მომსახურება;
- დ) თავშესაფრით მომსახურება;
- ე) ერთჯერადი კომპენსაცია 1000 ლარის ოდენობით;
- ვ) ცხელი ხაზის მომსახურება.

1. იურიდიული მომსახურება

ფონდი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლებს/დაზარალებულებს სთავაზობს სამართლებრივი დახმარების სერვისს. აღნიშნული სერვისი მოიცავს: სამართლებრივ საკითხებში გათვითცნობიერებას, საჭირო იურიდიული დოკუმენტაციის მოგვარებას, იურიდიული დახმარების ინდივიდუალური გეგმის შემუშავებას, საადვოკატო მომსახურებას სასამართლოში წარმომადგენლობის ჩათვლით, (საჭიროების შემთხვევაში, რეფერირებას).

2. ფსიქოლოგიური დახმარება

ფონდი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლებს/დაზარალებულებს სთავაზობს ფსიქოლოგიური მომსახურებას. აღნიშნული სერვისი ხორციელდება შემდეგი საფეხურების მიხედვით: ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა/დაზარალებულთა ინდივიდუალური და ჯგუფური ფსიქოლოგიური კონსულტაცია და რეაბილიტაცია, კრიზისული ინტერვენცია, ემოციონალური და ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა, ფსიქოგანათლება, დახმარება მომავლის პერსპექტივების განსაზღვრაში/საკუთარ ცხოვრებაზე კონტროლის აღდგენაში. ჯგუფური რეაბილიტაცია, რომელიც ტარდება კვირაში ერთხელ ან 10 დღეში ერთხელ და მოიცავს გუნდურ მუშაობას, რომლის მიზანია თვითდარწმუნებულობის ამაღლება და თავშესაფრის (თუ სარგებლობს თავშესაფრით) სხვა მკვიდრებთან ურთიერთობის ხელშეწყობა. გუნდური მუშაობის ერთ-ერთ ფორმად გამოიყენება კრეატიული ჯგუფების შექმნა, რაც მსხვერპლებს/დაზარალებულებს საშუალებას აძლევს გამოხატონ საკუთარი თავი სხვადასხვა საქმიანობებში (ხატვა, ქსოვა, სიმღერა, ცეკვა და სხვა).

თითოეული ბენეფიციარის მიმართ, რომელიც სარგებლობს თავშესაფრით, ხორციელდება რეაბილიტაცია–რეინტეგრაციის პროგრამა შემდეგი ეტაპების გათვალისწინებით: ბენეფიციარის ინტერვიუება და მისი საჭიროებების შეფასება, ბენეფიციარისთვის ზიანის მიყენების რისკის შეფასება და უსაფრთხოების გეგმის შემუშავება, რეაბილიტაცია–რეინტეგრაციის გეგმის შედგენა, ფსიქოლოგიური, სამედიცინო, იურიდიული, სოციალური მომსახურებების დაგეგმვა და უზრუნველყოფა, საჭიროების შემთხვევაში, სხვადასხვა ორგანიზაციებთან, სპეციალისტებთან დაკავშირება და მომსახურებების კოორდინაცია.

3. სამედიცინო მომსახურება

ფონდი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლებს/დაზარალებულებს სთავაზობს სამედიცინო მომსახურების სერვისს, რომელიც მოიცავს მსხვერპლების/დაზარალებულების ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და სამედიცინო დახმარების საჭიროების დადგენას, პირველად სამედიცინო შემოწმებას, სასწრაფო სამედიცინო დახმარებას, ბაზისური მედიკამენტებით უზრუნველყოფას.

4. თავშესაფრით მომსახურება

ფონდის დაქვემდებარებაშია ორი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა მომსახურების დაწესებულება (თავშესაფარი): ბათუმის (გაიხსნა 2006 წელს) და თბილისის (გაიხსნა 2007 წელს) თავშესაფრები.

თავშესაფარში მიიღებიან ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლები/დაზარალებულები განურჩევლად მათი რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობებისა, საცხოვრებელი ადგილისა. თავშესაფარში ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლი/დაზარალებული შეიძლება განთავსდეს მასზე დამოკიდებული პირობითურთ.

თავშესაფარი ბენეფიციარებს და მათზე დამოკიდებულ პირ(ებ)ს უზრუნველყოფს შემდეგი სახის უფასო 24-საათიანი, სადღეღამისო, მომსახურებით:

- ა) ნორმალური არსებობისათვის შესაფერისი, უსაფრთხო საცხოვრებელი ადგილით;
- ბ) საკვებითა და ტანსაცმლით;
- გ) ოჯახსა და საზოგადოებაში ინტეგრაციის პროგრამებში მონაწილეობით;
- დ) არასრულწლოვანი ბენეფიციართათვის ფორმალური და არაფორმალური განათლების მიღების ხელშეწყობით;
- ე) თავშესაფარი ახორციელებს ყველა იმ ღონისძიებას, რომელიც ემსახურება ბენეფიციარის სრულფასოვან განვითარებას;
- ვ) თავშესაფრის კოორდინატებისა და თავშესაფარში არსებული ბენეფიციართა მონაცემების კონფიდენციალურად დაცვას;
- ზ) კანონმდებლობით განსაზღვრულ სხვა ღონისძიებებს.

თავშესაფრებში მომსახურებები მორგებულია, ასევე, არასრულწლოვანთა მოთხოვნებს და სერვისების მიწოდება ხორციელდება მათი საჭიროებების გათვალისწინებით.

ფონდი მუდმივად, გარკვეული პერიოდულობით, ახორციელებს ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაწესებულებების (თავშესაფრები) საქმიანობის მონიტორინგს, რაც გამოიხატება ცენტრალური აპარატის ბაზაზე სპეციალურად შექმნილი მონიტორინგის ჯგუფის მიერ თავშესაფრების ადგილზე შემოწმებაში.

5. ერთჯერადი კომპენსაცია

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთათვის, დაზარალებულთათვის გაიცემა კომპენსაცია, რომელიც შეადგენს 1000 (ათასი) ლარს.

6. ცხელი ხაზის მომსახურება.

ფონდში ფუნქციონირებს ტრეფიკინგის მსხვერპლთა საკონსულტაციო ცხელი ხაზი. ნებისმიერ ადამიანს შეუძლია დარეკოს ცხელ ხაზზე: 2 100 229 და მიიღოს კვალიფიციური კონსულტაცია და ინფორმაცია ფონდის სერვისებთან დაკავშირებით. მომსახურება ანონიმური და უფასოა.

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა მიერ ფონდის სერვისებით სარგებლობის სტატისტიკა 2013-2014 წლებისათვის

წელი	ფსიქოლოგიური მომსახურება	სამედიცინო მომსახურება	სამართლებრივი მომსახურება	კომპენსაცია	თავშესაფარი
2013	5	2	32	21	6
2014	5	3	5	9	7

თავშესაფარში ბენეფიციართა სტატისტიკა

	ქალი	კაცი	არასრულწლოვანი	დამოკიდებული პირი	ჯამი
2013	4	0	1	1	6
2014	5	0	0	2	7

2013 წლის განმავლობაში მსხვერპლის იდენტიფიცირების ჯგუფის მიერ სტატუსი მიენიჭა 29 პირს, ხოლო 2014 წლის განმავლობაში 3 პირს.

ოჯახში ძალადობა

ფონდის მომსახურებები:

მსხვერპლებს/დაზარალებულებს უზრუნველყოფს შემდეგი სახის მომსახურებებით:

- ა) სამედიცინო მომსახურება;
- ბ) სამართლებრივი (სასამართლოში წარმომადგენლობის ჩათვლით) მომსახურება;
- გ) ფსიქოლოგიური მომსახურება;
- დ) სოციალური პრობლემების მოგვარებაში მხარდაჭერა;
- ე) თავშესაფრით მომსახურება.

ვ) ცხელი ხაზის მომსახურება;

1. სამედიცინო მომსახურება მოიცავს:

- თავშესაფრის მკვიდრის ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და სამედიცინო დახმარების საჭიროების დადგენას, პირველად სამედიცინო შემთხვევებს;
- სასწრაფო გადაუდებელ სამედიცინო დახმარებას, თავშესაფრის მკვიდრთა ბაზისური მედიკამენტებით უზრუნველყოფას.

2. ფსიქოლოგიური მომსახურება მოიცავს:

- ფსიქოლოგიური კონსულტაციასა და რეაბილიტაციას;
- კრიზისულ ინტერვენციას, ემოციონალურ და ფსიქოლოგიურ მხარდაჭერას და ფსიქო განათლებას;
- ჯგუფურ რეაბილიტაციას;
- ოჯახში ძალადობის ბავშვთა მიმართ ძალადობის საკითხებში გათვითცნობიერებას;
- დახმარება მომავლის პერსპექტივების განსაზღვრაში, საკუთარ ცხოვრებაზე; კონტროლის აღდგენაში.

3. სამართლებრივი მომსახურება მოიცავს:

- ინდივიდუალურ სამართლებრივ კონსულტაციას;
- საჭიროების შემთხვევაში განცხადების/სარჩელის მომზადებას და სასამართლო წარმომადგენლობას/ადვოკატირებას.

განცხადების/სარჩელის მომზადება და სასამართლო წარმომადგენლობა ხორციელდება შემდეგ საკითხებზე:

- დამცავი ორდერის მიღება;
- განქორწინება;
- ალიმენტის მიღება;
- არასრულწლოვანი შვილის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრა;
- თანასაკუთრებაში არსებული ქონების გაყოფა;
- ოჯახში ძალადობასთან დაკავშირებული სისხლის სამართლებრივი საკითხები.

4. სოციალური პრობლემების მოგვარებაში მხარდაჭერა მოიცავს:

- სოციალური დახმარების სფეროში არსებული რესურსების შესახებ ინფორმაციის მოძიებასა და ამ ინფორმაციის ბენეფიციარისთვის მიწოდებას;
- განათლების მიღების შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას;
- ბენეფიციარის საჭიროებიდან გამომდინარე სხვადასხვა სამსახურებთან, სპეციალისტებთან დაკავშირებასა და მომსახურების კოორდინაციას, რეფერირებას;
- დასაქმებაში ხელშეწყობას.

5. თავშესაფრები

2010 წელს თბილისსა და გორში გაიხსნა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა მომსახურების დაწესებულებები (თავშესაფრები), 2013 წელს არსებულ თავშესაფრებს იმერეთის რეგიონში, დავმატათ ქუთაისის ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა მომსახურების დაწესებულება (თავშესაფარი), რომელიც, შეიქმნა გაეროს ქალთა ორგანიზაციის პროექტის – „გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობა საქართველოში“ ფარგლებში.

თავშესაფრით მომსახურება მოიცავს:

- ღირსეული არსებობისათვის შესაფერისი, უსაფრთხო საცხოვრებელი ადგილით უზრუნველყოფას;
- საკვებითა და ტანსაცმლით უზრუნველყოფას;
- სამედიცინო დახმარებას (ბაზისური მედიკამენტებით მკურნალობის ჩათვლით);
- ფსიქოლოგიურ კონსულტაცია/რეაბილიტაციას;
- იურიდიული დახმარებას და სასამართლო წარმომადგენლობას;
- მსხვერპლისათვის გასაგებ ენაზე ინფორმაციის მიწოდებას, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში - თარჯიმნის მომსახურებას;
- რეაბილიტაციის ასევე, ოჯახსა და საზოგადოებაში ინტეგრაციის მოკლე და გრძელვადიან პროგრამებში მონაწილეობას (პროფესიული სწავლებისა და საგანმანათლებლო პროგრამები, ხელშეწყობა დასაქმებაში).

6. ცხელი ხაზის მომსახურება;

ოჯახში ძალადობის შედეგად დაზარალებული პირის (მსხვერპლის) დახმარების და შესაბამის საკითხებზე კონსულტაციის გაწევის მიზნით, 2010 წლის ოქტომბრიდან შეიქმნა „ცხელი ხაზი“, სადაც 24 საათის განმავლობაში ხორციელდება ოჯახში ძალადობის საკითხებზე სატელეფონო კონსულტაციის გაწევა და კრიზისული ინტერვენცია.

6.7.3. მსხვერპლთა რეაბილიტაციის მხარდამჭერ არასახელმწიფო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის გაზრდა

ფონდი მჭიდროდ თანამშრომლობს ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) სფეროში ჩართულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან. ფონდსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის დადებულია შესაბამისი მემორანდუმები, რომელთა განახლებაც ხდება საჭიროების შესაბამისად, სერვისების მიწოდების თაობაზე (მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, ძალადობისგან დაცვის ეროვნული ქსელი).

ფონდის მიერ, ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების, ასევე, ეროვნული რეფერალური მექანიზმით გათვალისწინებული ფუნქციებისა და ურთიერთთანამშრომლობის ვალდებულების შესრულების მიზნით, ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები გაფორმდა ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე შემდეგ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან:

- ა) აიპ „საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია“;
- ბ) აიპ „ძალადობისგან დაცვის ეროვნული ქსელი“;
- გ) აიპ ქალთა საკონსულტაციო ცენტრი - “სახლი”;
- დ) აიპ „ქალთა საინფორმაციო ცენტრი“;
- ე) აიპ „საქართველოს ქალთა დასაქმების ხელშეწყობის ასოციაცია“ „ამაგდარი“.

ფონდი აქტიურად თანამშრომლობს აიპ „ძალადობისგან დაცვის ეროვნული ქსელთან“, რომელიც გაეროს ქალთა ორგანიზაციის პროექტის ფარგლებში ახორციელებს ტრენინგების ციკლს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლებისათვის (საპატრულო და საუბნო პოლიციის წარმომადგენლები). ტრენინგები ეხება ოჯახში ძალადობის საკითხების, ამ სფეროში მოქმედი კანონმდებლობისა და რეფერირების პროცედურების გაცნობას/სწავლებას მითითებული სამიზნე ჯგუფებისათვის. ამ დროისთვის ტრენინგები ჩატარდათ კახეთის, სამეგრელოს, გურიის, იმერეთის, აჭარისა და შიდა ქართლის რეგიონების პოლიციის თანამშრომლებს. ასევე, ფონდი მონაწილეობით ტრენინგები ჩატარდა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის სფეროში სერვისის მიმწოდებლებისათვის.

ადამიანით ვაჭრობასთან ბრძოლა

7. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულთან ბრძოლა

7.1. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულის პრევენცია

7.1.1. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულთან ბრძოლის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება. ეფექტური საინფორმაციო კამპანიის წარმოება ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) შესახებ საზოგადოების ინფორმირების მიზნით.

ტრეფიკინგის პრევენციის მიზნით უწყებათშორისმა საბჭომ 2014 წლის 12 თებერვლის სხდომაზე დაამტკიცა ტრეფიკინგის წინააღმდეგ ბრძოლის ერთიანი საინფორმაციო სტრატეგია 2014-2015 წლების სამოქმედო გეგმით, რომელიც მიზნად ისახავს, კონკრეტული სამიზნე ჯგუფებისათვის ინფორმაციის მიტანას სწორი გზებითა და საშუალებებით. აღნიშნული სტრატეგიის ფარგლებში უკვე ხორციელდება ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობის ღონისძიებები. მოსახლეობის საკუთარი უფლებების ინფორმირების მიზნით, მუდმივად მიმდინარეობს როგორც ტელე, ასევე რადიო კამპანიები. დამატებით, ხორციელდება საჯარო დისკუსიები სხვადასხვა სახელმწიფო და კერძო უნივერსიტეტში. შსს-ში ფუნქციონირებს 24 საათიანი ცხელი ხაზი და საზოგადოების თითოეულ მოქალაქეს აქვს საშუალება, რომ მიიღოს შესაბამისი კონსულტაციები კვალიფიციური ოპერატორებისგან. სამინისტრო, ასევე მუდმივად იღებს მონაწილეობას ბეჭდვითი საინფორმაციო მასალების (ბროშურების/ლიფლეტების) დამზადებასა და გავრცელებაში. საზოგადოებისთვის ტრეფიკინგის დანაშაულის საფრთხეების შესახებ მუდმივად განახლებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომია შსს-ს ოფიციალურ ვებ გვერდზე - www.police.ge. აღნიშნული მოიცავს დეტალურ ინფორმაციას, თუ თითოეულმა

პიროვნებამ როგორ უნდა შეძლოს ტრეფიკინგის შემთხვევების იდენტიფიცირება, როგორ დაიცვას თავი, რა უნდა იცოდეს საკუთარი უფლებების შესახებ და საჭიროების შემთხვევაში ვის მიმართოს დასახმარებლად.

იუსტიციის სამინისტროს მიერ ტრეფიკინგის პრევენციის საინფორმაციო სტრატეგიის ფარგლებში განისაზღვრა სამიზნე ჯგუფები, კამპანიის გეოგრაფიული არეალი, საინფორმაციო კამპანიის მეთოდოლოგია და რესურსები.

- 2014 წელს ტრენინგებისა და მოსახლეობასთან შეხვედრების გზით შესაბამისი ინფორმაცია მიენიჭა 745 მოქალაქეს საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში.
- ტრეფიკინგის პრევენციის თემაზე ორგანიზებულ ტრენინგს ჯამში დაესწრო 473 მოსწავლე საქართველოს სხვადასხვა ქალაქების სკოლებიდან.
- 5 თებერვალს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის უნივერსიტეტების 12 სტუდენტს ჩაუტარდა „ტრენერთა ტრენინგი“ ადამიანით ვაჭრობის თემაზე. ტრენინგი მიზნად ისახავდა ტრეფიკინგის თემაზე სტუდენტების გადამზადებას, რომელთაც აღნიშნულ საკითხზე ინფორმაცია უნდა გაეცემოდა საჯარო სფეროში, რეგიონის მოსწავლეებში.
- 2014 წლის მარტში სამი საინფორმაციო შეხვედრა ჩატარდა საბჭოს სამდივნოსა და ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვების მობილურ ჯგუფებთან, რომელიც ფუნქციონირებს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ფარგლებში. საბჭოს მხრიდან მობილურ ჯგუფებს მიენიჭათ ინფორმაცია ტრეფიკინგის წინააღმდეგ ბრძოლის პოლიტიკისა და თავის დაცვის საშუალებების შესახებ, ასევე, გადაეცათ ქუჩაში მცხოვრებ და მომუშავე ბავშვებში გასავრცელებელი მასალა;
- 2014 წლის მაისში ჩატარდა იმპირიებული სასამართლო პროცესების კონკურსი, რომელიც განხორციელდა ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის ერთიანი საინფორმაციო კამპანიის ფარგლებში <http://www.justice.gov.ge/Ministry/Department/364>. კონკურსში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს სხვადასხვა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ხუთი სტუდენტისაგან შემდგარმა 30 გუნდმა.

7.2. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვა

7.2.2. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დახმარება, მათი მუდმივ საცხოვრებელ ადგილას ნებაყოფლობით და უსაფრთხოდ დაბრუნება, დაბრუნებულთა რეაბილიტაციის ხელშეწყობა

ვინაიდან საქართველოს ადამიანის უფლებების დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმა (2014-2015 წლებისათვის) მოიცავს საზღვარგარეთ მყოფი საქართველოს მოქალაქეების ინტერესებისა და უფლებების დაცვის საკითხს, საგარეო საქმეთა სამინისტრო მუშაობს საზღვარგარეთ საქართველოს საკონსულო თანამდებობის პირთა მიერ მომსახურების გაწევის

პროცესის გაუმჯობესებაზე, მათ შორის საზღვარგარეთ ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დახმარებაზე.

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მუშაობას საქართველოს სხვა კომპეტენტურ უწყებებთან თანამშრომლობით და საქართველოს დიპლომატიური და საკონსულო დაწესებულებების საშუალებით ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დახმარებათვის და მათი მუდმივ საცხოვრებელ ადგილას ნებაყოფლობით და უსაფრთხოდ დაბრუნებაში ხელის შეწყობისათვის;

7.3. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულის ეფექტური სისხლისსამართლებრივი დევნა

7.3.1. ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) შემთხვევების პროაქტიული გამოვლენა და ამ მიზნით შემონმგების ერთობლივი მობილური ჯგუფების ჩამოყალიბება

ტრეფიკინგის ფაქტების გამოვლენის მიზნით შსს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის მეორე მთავარი სამმართველოს ტრეფიკინგის და უკანონო მიგრაციის წინააღმდეგ ბრძოლის სამმართველოში ჩამოყალიბდა და ფუნქციონირებს სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლებით დაკომპლექტებული შემონმგების ოთხი მობილური ჯგუფი. თითო მობილური ჯგუფი დაკომპლექტდა ორი სამართალდამცავისგან, რომელთა ძირითად მოვალეობას წარმოადგენს ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგი) რისკის შემცველი დაწესებულებების, ადგილების გამოვლენა სადაც შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგი) ფაქტებს, ასევე რისკ ჯგუფს მიკუთვნილ პირთა გამოკითხვა მათ მიმართ შესაძლო განხორციელებული ტრეფიკინგის ფაქტის გამოვლენის მიზნით.

2013-2014 წლებში შემონმგებული იქნა საერთო ჯამში 120 დაწესებულება და აღნიშნულ დაწესებულებებში გატარებული ოპერატიულ-საგამოძიებო ღონისძიებების შედეგად გამოკითხული/დაკითხული იქნა დაწესებულებაში მომუშავე პროსტიტუციაში ჩართული 650-ზე მეტი ქალბატონი, მათ შორის უცხო ქვეყნის მოქალაქეები მათ მიმართ ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგი) დანაშაულის გამოვლენის კუთხით.

მობილური ჯგუფების მიერ ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგი) დანაშაულის გამოვლენის მიზნით სისტემატიურად ხდება თურქეთის რესპუბლიკიდან და ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებიდან დეპორტირებულ მოქალაქეებთან გასაუბრება. 2013 წელს გამოკითხული იქნა 1524 მოქალაქე, ხოლო 2014 წელს 1700 მოქალაქე.

მობილური ჯგუფების მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად ტრეფიკინგის ფაქტზე 2013 წელს გამოძიება დაიწყო 3 სისხლის სამართლის საქმეზე, ხოლო საერთო ჯამში 2013 წლის მანძილზე შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ ტრეფიკინგის ფაქტზე გამოძიება დაიწყო 11 სისხლის სამართლის საქმეზე, ხოლო სისხლის სამართლებრივ პასუხისგებაში მიცემული იქნა 5 პირი.

2014 წელს მობილური ჯგუფების მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად ტრეფიკინგის ფაქტზე გამოძიება დაიწყო 3 სისხლის სამართლის საქმეზე, ხოლო საერთო ჯამში შსს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის მიერ ტრეფიკინგის ფაქტზე გამოძიება დაიწყო 13 სისხლის სამართლის საქმეზე, ტრეფიკინგის ბრალდებით სისხლის სამართლებრივი დევნა დაიწყო 5 პირის მიმართ, ტრეფიკინგის 7 ფაქტზე.

შსს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის მეორე მთავარი სამმართველოს ტრეფიკინგის და უკანონო მიგრაციის წინააღმდეგ ბრძოლის სამმართველოში არსებული მობილური ჯგუფების მიერ გატარებული ოპერატიულ-საგამოძიებო მოქმედებების შედეგად პროსტიტუციისთვის ადგილის გადაცემის ფაქტზე 2013 წელს გამოძიება დაიწყო 13 სისხლის სამართლის საქმეზე 18 დაწესებულების მიმართ, პროსტიტუციისთვის ფართის გადაცემის ბრალდებით სისხლის სამართლებრივ პასუხისგებაში მიცემული იქნა 20 მოქალაქე. 2014 წელს გამოძიება დაიწყო 6 სისხლის სამართლის საქმეზე 8 დაწესებულების მიმართ, პროსტიტუციისთვის ფართის გადაცემის ფაქტზე სისხლის სამართლებრივ პასუხისგებაში მიცემული იქნა 7 პირი.

აჭარის რეგიონში შეიქმნა სპეციალისტების ჯგუფი (ე. წ. Task Force), რომელიც დაკომპლექტდა 12 გამოძიებლისგან და 5 პროკურორისგან.

2014 წლის იანვარში შსს-ს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის აჭარის ა/რ სამმართველოში შეიქმნა და ფუნქციონირებს ტრეფიკინგის და უკანონო მიგრაციის წინააღმდეგ ბრძოლის სამმართველო, რომელიც დაკომპლექტებულია რვა დეტექტივ-გამომძიებლით.

7.3.2. სამართალდამცავი ორგანოებისათვის ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულის გამოძიების, სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელებისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა და დაზარალებულთა მოპყრობის სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავება

უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ფარგლებში მოქმედმა სამუშაო ჯგუფმა შეიმუშავა სახელმძღვანელო პრინციპები სამართალდამცავთა წარმომადგენლებისთვის, რომელიც დამტკიცებულ იქნა 2014 წლის 12 თებერვალს.

ტრეფიკინგის დანაშაულის ეფექტიანად გამოვლენის მიზნით, შემუშავდა გამოძიებლებისთვისა და ოპერატიული მუშაკებისთვის ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულის გამოვლენის სპეციალური ოპერატიული პროცედურების (SOPs) საბოლოო სამუშაო ვერსია;

7.3.3 სამართალდამცავთა კვალიფიკაციის ამაღლება შესაბამისი ტრენინგების გზით

მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან მჭიდრო თანამშრომლობის ფარგლებში რამდენიმე ტრენინგი, სემინარი და სასწავლო ვიზიტი მოეწყო სამართალდამცავებისთვის.

ტრენინგების მიზანია, რომ გამომძიებლებმა მიიღონ საფუძვლიანი ცოდნა სამართლებრივ და ოპერატიულ დონეზე. ტრენინგებში უცხოელი თუ ადგილობრივი ექსპერტების ჩართულობით აქცენტი კეთდება, როგორც საუკეთესო უცხოური პრაქტიკის გაზიარებაზე და თანამედროვე ტენდენციების გამოვლენაზე, ასევე პოტენციურ მსხვერპლთა უფლებების დაცვასა და მათ რეალიზებაზე;

2014 წლის 29 აპრილი - 2 მაისს, ქ. ბათუმში აშშ-ს სახელმწიფო ანტინარკოტიკული და სამართალდამცავ ორგანოებთან თანამშრომლობის ბიუროს (INL) პროექტის ფარგლებში სამართალდამცავებს ჩაუტარდათ ტრენინგი, რომელსაც უძღვებოდა მონვეული საერთაშორისო ექსპერტი. ასევე, პოტენციურ მსხვერპლთა იდენტიფიცირებისთვის საჭირო უნარ-ჩვევების გაუმჯობესების მიზნით, საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის წარმომადგენლებს ჩაუტარდათ ტრენინგები, 2014 წლის 10-11 ივლისს ქ. ბათუმში და 19-20 ივლისს ყვარლის რეგიონში;

შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში ტრენინგებთან ბრძოლის საკითხები იკითხება შემდეგ პროგრამებსა და კურსებზე:

- დეტექტივ-გამომძიებლის მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- უბნის ინსპექტორთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.
- საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დანინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი.
- მესაზღვრე-კონტროლიორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.

შსს აკადემიაში აღნიშნული პროგრამები 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 385 მსმენელმა.

7.4. ტრენინგებთან ბრძოლის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავება

7.4.1. სახელმწიფო უწყებების თანამშრომლობის გაღრმავება სამოქალაქო საზოგადოებასთან (არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან) და მათთან ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმების განახლება ან/და გაფორმება

ადამიანით ვაჭრობის (ტრენინგების) დანაშაულთან ბრძოლის მიზნით, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს სხვა კომპეტენტურ უწყებებთან თანამშრომლობით ახორციელებს მოქმედებებს, რათა მოხდეს პარტნიორი ქვეყნების, განსაკუთრებით კი საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოების, შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობის

გაღრმავება/მოლაპარაკებების დაწყება, მათ შორის, ტრანსნაციონალური თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით.

7.4.2. პარტნიორი ქვეყნების, განსაკუთრებით კი საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოების, შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობის გაღრმავება/მოლაპარაკებების დაწყება, მათ შორის, ტრანსნაციონალური თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით.

2014 წლის 27 თებერვალს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს მთავარ პროკურატურასა და მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის საქართველოს მისიას შორის ტრეფიკინგთან ბრძოლის საკითხებში სამართალდამცავი ორგანოების პროფესიონალიზმის ამაღლების სფეროში ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა.

ტრეფიკინგთან ბრძოლის წინააღმდეგ საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოებთან თანამშრომლობის ფარგლებში საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ - „საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრსა“ და თურქეთის იუსტიციის აკადემიას შორის 2014 წლის 10 აპრილს გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, რომელიც ითვალისწინებს თანამშრომლობას სასწავლო და კვლევითი ღონისძიებების ფარგლებში.

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულთან ბრძოლის მიზნით, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს სხვა კომპეტენტურ უწყებებთან თანამშრომლობით ახორციელებს მოქმედებებს, რათა მოხდეს პარტნიორი ქვეყნების, განსაკუთრებით კი საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოების, შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობის გაღრმავება/მოლაპარაკებების დაწყება, მათ შორის, ტრანსნაციონალური თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით.

საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოებთან ურთიერთობა ტრეფიკინგთან ბრძოლაში საქართველოს ერთ-ერთი პრიორიტეტია. ამ კუთხით 2015 წელს განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმოდა თურქეთთან საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავებას.

პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა

8. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება

8.1. საერთაშორისო და ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა

8.1.1. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მაღალი სტანდარტების უზრუნველყოფის მიზნით საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება მთავრობისა და პარლამენტის, ასევე არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართულობით

2014 წლის 1 აგვისტოს საქართველოს პარლამენტმა საქართველოს კანონმდებლობის პერსონალური მონაცემების დაცვის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით მიიღო საკანონმდებლო ცვლილებებისა და დამატებების პაკეტი. ცვლილებები ითვალისწინებს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის პარლამენტის მიერ არჩევას, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოქმედების სფეროს გაფართოებას და მის გავრცელებას დანაშაულის თავიდან აცილების, გამოძიების, ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებებისა და მართლწესრიგის დაცვის მიზნით. სამართალდამცავი ორგანოების მიერ სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული პერსონალური მონაცემების დამუშავებაზე. საკანონმდებლო ცვლილებები ითვალისწინებს ფარული საგამოძიებო მოქმედებების შედეგად მოპოვებული პერსონალური მონაცემების განადგურების კომისიის შექმნას, რომლის თავმჯდომარეც არის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი. ევროპის კავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმის პირველი ფაზის ფარგლებში გათვალისწინებული ვალდებულებები პერსონალურ მონაცემთა დაცვასთან დაკავშირებით შესრულებულად არის შეფასებული ევრო კავშირის მიერ¹.

8.1.2. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 2014 წლიდან სრულად ამოქმედების ინიცირება

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი სრულად ამოქმედდა 2014 წლის 1 ნოემბრიდან.

¹ ევრო კავშირის შეფასება ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:
http://www.euo.dk/dokumenter/status/alle/status_20140681/.

8.2. კანონმდებლობის ეფექტური იმპლემენტაცია და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის და დამუშავების სწორი პრაქტიკის დანერგვა პირის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვის მიზნით

8.2.1. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის იმპლემენტაციის მიზნით შიდა ნორმატიული აქტების შემუშავება

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის იმპლემენტაციის მიზნით მიმდინარეობს შიდა ნორმატიული აქტების შემუშავება შესაბამისი უწყებების მიერ. ამ ეტაპზე საჯარო დანესებულებათა ნაწილს დაწყებული აქვს მუშაობა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ შიდა პოლიტიკის შემუშავებაზე. შესაბამისი შიდა ნორმატიული აქტები მიღებული აქვთ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს, სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს. ამასთან, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის მიერ მომზადდა სახელმძღვანელო დოკუმენტი პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მინიმალური სტანდარტების შესახებ, სადაც მოცემულია კონკრეტული რეკომენდაციები და ინსტრუქციები თუ როგორ და რის საფუძველზე უნდა მოხდეს შიდა პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავება და რა უნდა იყოს მასში ასახული.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო

მიმდინარე წელს, შსს-ში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საკითხს. გარდა იმისა, რომ განადგურდა წარსულში მოპოვებული უკანონო მონაცემები, სახელმწიფოს მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების პროცესზე კონტროლის ქმედითი გარანტიების ჩამოყალიბების მიზნით, ასევე გამოიცა "საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე" საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის N967 ბრძანება. ინსტრუქცია შემუშავებულ იქნა „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაციების საფუძველზე. ინსტრუქციის პროექტის სამართლებრივ ექსპერტიზაში ჩართული იყო პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი, რომლის შენიშვნები და წინადადებები აისახა ინსტრუქციის ტექსტში.

ინსტრუქციის ძალაში შესვლამდე, პერსონალური მონაცემების დამუშავებისა და დაცვის საკითხების შესახებ 2014 წლის თებერვალში შსს აკადემიაში შინაგან საქმეთა სამინისტროს მოსამსახურეებისთვის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის წარმომადგენლების მონაწილეობით ჩატარდა ტრენინგები. გადამზადების კურსები/ტრენინგები გაიარა შსს-ს სისტემის ყველა სტრუქტურული ერთეულის წარმომადგენელმა.

საქართველოს პარლამენტს წარედგინა შსს-ს მიერ შემუშავებული საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ საქართველოს კანონის პროექტი,

რომელიც პარლამენტმა 2014 წლის 2 მაისს მიიღო. შეტანილი ცვლილებები ითვალისწინებს სისხლის სამართლის კოდექსში პირად ცხოვრებაში ჩარევასთან დაკავშირებულ დანაშაულებზე, კერძოდ კი, 157-ე, 158-ე და 159-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებზე, სანქციების გამკაცრებას.

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო

საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა, 2014 წლის 12 ივნისის, მიიღო ბრძანება N01-102 „საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში პერსონალური მონაცემების დამუშავების წესის დამტკიცების შესახებ“, რომელიც არეგულირებს საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფების, საზღვარგარეთ სამინისტროს ქვედანაყოფების და სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების მიერ პერსონალური მონაცემთა დამუშავებასთან და მათ დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

8.2.2. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის ოფიციალური კომენტარების მომზადება, კანონის დებულებების სწორი ინტერპრეტაციისა და ერთგვაროვანი პრაქტიკის დანერგვის მიზნით.

“პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონის ოფიციალური კომენტარების მომზადება დაგეგმილია 2015 წელს დონორი ორგანიზაციების დახმარებით, რადგან კომენტარების შემუშავება საჭიროებს მნიშვნელოვან საექსპერტო და ფინანსურ რესურსს. პარალელურად, კანონის დებულებების სწორი ინტერპრეტაციისა და ერთგვაროვანი პრაქტიკის დანერგვის, ასევე კონკრეტულ სფეროებში მონაცემთა დაცვის მაღალი სტანდარტების დამკვიდრების, მონაცემთა სუბიექტთა უფლებების დაცვის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საკითხებზე მონაცემთა დამუშავებლების ცნობიერების ამაღლების მიზნით 2014 წელს მომზადდა სამი მნიშვნელოვანი რეკომენდაცია: (i) რეკომენდაციები შრომით ურთიერთობებში პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ; (ii) რეკომენდაციები პირდაპირი მარკეტინგის მიზნებისათვის პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების შესახებ; (iii) რეკომენდაციები ვიდეოთვალთვალის განხორციელების შესახებ.²

8.2.3. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდა. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხებდველო ორგანოს გაძლიერება და მისი სათანადო ფინანსური რესურსით უზრუნველყოფა;

პერსონალური მონაცემების დაცვაზე ზედამხედველობას საქართველოში ახორციელებს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი, რომელიც თავისი ფუნქციების განხორციელებისას არის დამოუკიდებელი და არ ექვემდებარება არც ერთ ორგანოსა და თანამდებობის პირს. ინსპექტორი თავის საქმიანობას ახორციელებს აპარატის საშუალებით. არსებული სტრუქტურით აპარატი შედგება ორი დეპარტამენტისაგან: საერთაშორისო

² პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის რეკომენდაციები ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: <http://personaldata.ge/ge/publications/recommendations>.

ურთიერთობებისა და კომუნიკაციის და მოქალაქეთა განაცხადების განხილვისა და ინსპექტირების დეპარტამენტი. საკანონმდებლო ცვლილებებიდან გამომდინარე, რომლებიც ითვალისწინებს კანონის მოქმედების გავრცელებას პოლიციის სექტორზე და მის სრულ ამოქმედებას კერძო სექტორის მიმართ, აპარატის სტრუქტურა იცვლება და ფართოვდება.

ინსპექტორის აპარატის მიმდინარე ბიუჯეტი შეადგენს 600 000 ლარს. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორმა, გაზრდილი მანდატისა და კერძო სექტორის მიმართ კანონის ძალაში შესვლიდან გამომდინარე, 2015 წლის ბიუჯეტის გაზრდა მოითხოვა 1 450 000 ლარამდე, ხოლო თანამშრომელთა საშტატო რიცხოვნების - 28 ადამიანამდე, რაც ასახულია საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ საქართველოს კანონში.

8.2.4. პერსონალურ მონაცემთა დაცვასთან დაკავშირებით სახელმძღვანელოებისა და რეკომენდაციების შემუშავება;

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის მიერ შემუშავდა ოთხი რეკომენდაცია. მათ შორის, „შრომით ურთიერთობებში პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ“, „პირდაპირი მარკეტინგის მიზნებისათვის პერსონალური მონაცემების დამუშავების“ და „ვიდეოთვალთვალის განხორციელების შესახებ“ რეკომენდაციები. დაგეგმილია სადაზღვევო ურთიერთობებში პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ, ასევე საშტატო ბიუროების მიერ პერსონალური მონაცემების დამუშავების და სამედიცინო მონაცემების დამუშავების შესახებ რეკომენდაციების შემუშავება.

2014 წლის 16 სექტემბერს ინსპექტორის #1 ბრძანებით დამტკიცდა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სათანადო გარანტიების მქონე ქვეყნების ნუსხა - ე.წ. „თეთრი სია“ და განისაზღვრა ის სახელმწიფოები, სადაც მონაცემთა დაცვის სათანადო გარანტიები არსებობს და შესაძლებელია მონაცემთა გადაცემა ინსპექტორის წინასწარი ნებართვის გარეშე. ასევე, შემუშავდა ფაილურ სისტემათა კატალოგების შესახებ, ბიომეტრული მონაცემების დამუშავების შესახებ და პერსონალურ მონაცემთა ტრანსსასაზღვრო გადაცემის შესახებ შეტყობინების ფორმები და მათი შევსების შესახებ დეტალური ინსტრუქციები.

8.2.5. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერებისა და დაცვის საკითხებზე ტრენინგების ორგანიზება საჯარო დაწესებულებების თანამშრომლებისათვის.

ინსპექტორის აპარატის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა საჯარო სექტორის მონაცემთა დამუშავებლების ცნობიერების ამაღლება. ამ მიმართულებით აპარატი აქტიურად თანამშრომლობს იუსტიციის სამინისტროს სასწავლო ცენტრთან, საგარეო საქმეთა სამინისტროს სასწავლო ცენტრთან, ასევე შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიასთან და სხვა საჯარო და კერძო დაწესებულებებთან.

პერსონალური მონაცემების დაცვის საკითხებზე 2014 წელს ჩატარდა 47 ტრენინგი. ტრენინგი ჩატარდა საჯარო და კერძო დაწესებულებების 1404 წარმომადგენელს (სახელმწიფო

სერვისების განვითარების სააგენტო; საქართველოს შინგან საქმეთა სამინისტრო და მის შემადგენლობაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირები; საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო; საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია; საქართველოს პროკურატურა; საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო; იუსტიციის სახლი; საფინანსო პოლიცია; სამინისტროების საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურები და სხვა).

8.3. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

8.3.1. სამიზნე ჯგუფებთან საინფორმაციო შეხვედრების ორგანიზება და ჩატარება.

2014 წელს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი ორიენტირებული იყო საჯარო სექტორის მონაცემთა დამუშავებლების ცნობიერების ამაღლებაზე. ამ მხრივ აღსანიშნავია, რომ 2014 წელს საჯარო სექტორის ორგანიზაციებს გაენიათ 434 ზეპირი და 28 წერილობითი კონსულტაცია. ამასთან, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის თემაზე დატრენინგდა 1200-ზე მეტი საჯარო მოსამსახურე.

გარდა ამისა, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი რეგულარულად მართავს საინფორმაციო შეხვედრებს სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებთან და აწვდის ინფორმაციას პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის მნიშვნელობის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვისა და აპარატის საქმიანობის შესახებ. მაგალითად, საინფორმაციო შეხვედრა მობილურ ოპერატორებთან, ინტერნეტ მომსახურების მომწოდებლებთან, ასევე ინოვაციებისა და რეფორმების ცენტრთან ერთად საინფორმაციო შეხვედრები თბილისში, ბათუმსა და ქუთაისში ექიმებისა და სტუდენტებისათვის; „ეიჩარ პროფესიონალთა გილდიასთან“ ერთად ორგანიზებული შეხვედრა კერძო კომპანიების ადამიანური რესურსების მართვის განყოფილების თანამშრომლებისათვის. აღსანიშნავია, რომ ინსპექტორის აპარატი ასევე თანამშრომლობს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან და მართავს შეხვედრებს სტუდენტებთან და აკადემიურ პერსონალთან. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატმა სულ 15 საინფორმაციო შეხვედრა ჩაატარა.

8.3.2. საინფორმაციო ბროშურებისა და სხვა მასალის დამზადება/გავრცელება.

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის მიერ მომზადდა საინფორმაციო ბროშურები მონაცემთა სუბიექტებისათვის, სადაც მოცემულია პერსონალური მონაცემების და მონაცემთა დამუშავების განმარტება, ასევე ინფორმაცია პერსონალური მონაცემების დაცვის მიზნის, მონაცემთა სუბიექტის უფლებების და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის უფლებამოსილებებსა და ფუნქციების შესახებ. ასევე, მომზადდა საინფორმაციო ფურცლები მონაცემთა დამუშავებლებისა და უფლებამოსილი პირებისათვის, სადაც პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების, მონაცემთა დამუშავებლისა და უფლებამოსილი პირის დეფინიციის გარდა, ხაზგასმულია მონაცემთა დამუშავებლისა და უფლებამოსილი პირის ვალდებულებები პერსონალური მონაცემების დაცვის სფეროში და აღწერილია პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის საქმიანობა. აღნიშნული საინფორმაციო მასალა ვრცელდება

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის მიერ ორგანიზებულ ყველა შეხვედრაზე, ტრენინგსა და ღონისძიებაზე. ასევე, მომზადდა ორენოვანი საინფორმაციო პლაკატი საზღვრის კვეთის დროს პერსონალური მონაცემების დაცვის და მონაცემთა სუბიექტის უფლებების შესახებ, რომელიც განთავსდა საქართველოს სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში.

ასევე, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატმა შეიმუშავა გზამკვლევი მოქალაქეებისათვის პირდაპირი მარკეტინგის შესახებ, რომელიც მოქალაქეებს აცნობს მათ უფლებებს პირდაპირი მარკეტინგის მიზნით პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას. ასევე მომზადდა საინფორმაციო ბიულეტენი და რჩევები მობილური აპლიკაციის გამოყენების წესების შესახებ.

აღნიშნული მასალა ხელმისაწვდომია აპარატის ვებგვერდზე www.personaldata.ge და მისი პოპულარიზაცია ხდება სოციალური ქსელების მეშვეობით. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის მიერ აპარატის ვებგვერდის საშუალებით გავრცელდა მთელი რიგი განცხადებები პერსონალური მონაცემების დაცვის საკითხებზე, რომელიც მოიცავს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის რეკომენდაციებს მონაცემთა დამუშავებლებისათვის³.

8.3.3. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ სპეციალური ვიდეო-რგოლების დამზადება

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი აპარატის რესურსით 2014 წელს მომზადდა ვიდეო რგოლი „შვიდი რჩევა, როგორ დავიცვათ ჩვენი პერსონალური მონაცემები“ - რომელიც გავრცელდა სოციალური ქსელების მეშვეობით და განთავსდა აპარატის ვებგვერდზე. უფრო ფართომასშტაბიანი საინფორმაციო კამპანიის, მოქალაქეების უფლებების შესახებ სოციალური ვიდეო-რგოლების მომზადება და მათი საზოგადოებრივი მაუწყებლის საშუალებით გავრცელება დაგეგმილია 2015 წლისთვის დონორული დახმარებით.

³ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატის პუბლიკაციები ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: <http://personaldata.ge/ge/publications>.

გამოხატვის თავისუფლება

9. გამოხატვის თავისუფლების უზრუნველყოფა

9.1. ჟურნალისტებისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელის შეშლის ფაქტების აღკვეთა და პრევენცია

9.1.1. საგამოძიებო ორგანოების მიერ ჟურნალისტებისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელის შეშლის ფაქტების სწრაფი და ეფექტიანი გამოძიება;

2014 წელს ჟურნალისტებისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელის შეშლის ფაქტებზე გამოძიება დაიწყო 3 ფაქტზე. მათგან ორ საქმეზე კვლავ მიმდინარეობს გამოძიება, ხოლო ერთზე შეწყდა. ქვემოთ წარმოგიდგენთ თითოეული საქმის გამოძიების მიმდინარეობის ვადებს:

- გამოძიება დაიწყო 04.07.2014 - დღემდე გრძელდება;
- გამოძიება დაიწყო 02.09.2014 - დღემდე გრძელდება;
- გამოძიება დაიწყო 10.07.2014 – შეწყდა 31.07.2014

9.1.3. საგამოძიებო ორგანოებმა უნდა აწარმოონ სპეციალური სტატისტიკა, რომელიც ასახავს ჟურნალისტებისთვის პროფესიულ საქმიანობაში ხელის შეშლის თაობაზე რეგისტრირებულ დანაშაულთა, ასევე მისი გახსნის მაჩვენებელს.

2014 წელს სსკ-ის 154-ე მუხლით (ჟურნალისტისათვის პროფესიულ საქმიანობაში უკანონოდ ხელის შეშლა) აღიძრა 3 საქმე. მათგან ორ საქმეზე კვლავ მიმდინარეობს გამოძიება, ხოლო ერთზე შეწყდა.

9.3. ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

9.3.1. საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება

ფონდმა „ღია საზოგადოება - საქართველომ“ ინფორმაციის თავისუფლების კანონპროექტზე მუშაობა არასამთავრობო ორგანიზაციების, ქართველი და უცხოელი ექსპერტების მონაწილეობით 2014 წლის იანვარში დაიწყო. პროცესი მიმდინარეობდა იუსტიციის სამინისტროს ანალიტიკურ დეპარტამენტთან თანამშრომლობით.

სპეციალური კანონის მიღება მიზნად ისახავს პრაქტიკაში წარმოშობილი პრობლემების გათვალისწინებით საკანონმდებლო ხარვეზების აღმოფხვრას, საჯარო ინფორმაციის მარეგულირებელი ნორმების კონსოლიდირებას ერთ ნორმატიულ აქტში, რამაც თავის მხრივ, უნდა მოაწესრიგოს პრაქტიკა და დაეხმაროს როგორც მთავრობას, ისე არასამთავრობო სექტორსა და მთელ საზოგადოებას ღია და ანგარიშვალდებული, რაციონალური და ოპტიმალური სახელმწიფო აპარატის განვითარებაში. სპეციალური კანონი ხაზს გაუსვამს და

გამოკვეთს მთავრობის ღიაობისა და საჯარო მმართველობის პოლიტიკას და გაამარტივებს პროფესიონალთა მუშაობას ინფორმაციის თავისუფლების საკითხებზე.

ინფორმაციის თავისუფლების კანონპროექტზე მუშაობის პროცესი ანტიკორუფციული საბჭოს ფარგლებში შექმნილ სამუშაო ჯგუფებში ანალიტიკური დეპარტამენტის კოორდინაციითა და უშუალო მონაწილეობით მიმდინარეობს. იგეგმება დამატებით კონსულტაციების, გაფართოებული მაგიდების, 3 თემატური სამუშაო ჯგუფისა და ფოკუს ჯგუფების შეხვედრების გამართვა.

2014 წლის 5-8 აგვისტოს მექსიკის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ფედერალურ ინსტიტუტს (IFAI) სასწავლო ვიზიტით ეწვია საქართველოს დელეგაცია იუსტიციის მინისტრის პირველი მოადგილის ხელმძღვანელობით. სასწავლო ვიზიტის ფარგლებში მექსიკის მხარემ საქართველოს დელეგაციას გაუზიარა გამოცდილება ინფორმაციის თავისუფლების სფეროს სამართლებრივი რეგულირების, ინსტიტუტის, როგორც დამოუკიდებელი ორგანოს სტრუქტურის, საქმიანობისა და მიმდინარე რეფორმების შესახებ.

ფონდი „ღია საზოგადოება საქართველოს“ ექსპერტებმა კანონპროექტის პირველადი ვერსია იუსტიციის სამინისტროს 2014 წლის 21 აგვისტოს წარუდგინეს.

იუსტიციის სამინისტროს მიერ კანონპროექტზე მუშაობა დასრულდება 2014 წლის ბოლოს შოტლანდიის ინფორმაციის თავისუფლების ცენტრის დირექტორის, შოტლანდიაში ინფორმაციის თავისუფლების ყოფილი კომისარის, ქევინ დანიონისა და 3 თემატური სამუშაო ჯგუფის საბოლოო რეკომენდაციების დამუშავების შედეგად.

ღია მმართველობის პარტნიორობის 2014-2015 წლების სამოქმედო გეგმაში გათვალისწინებულია ინფორმაციის თავისუფლების კანონპროექტის მთავრობაზე და პარლამენტში წარდგენა 2015 წლის გაზაფხულზე.

შეკრებისა და მანიფესტაციის თავისუფლება

10. შეკრებისა და მანიფესტაციის უფლების მაღალი სტანდარტით დაცვის გარანტიების შექმნა

10.2. შეკრებისა და მანიფესტაციის უფლების დარღვევის ფაქტებზე სამართლებრივი რეაგირება და უფლების დარღვევის პრევენცია

10.2.1. შეკრებისა და მანიფესტაციის უფლების დარღვევის ფაქტებზე სწრაფი და ეფექტიანი გამოძიება და უფლების დარღვევის პრევენცია, სამართალდამცავი სტრუქტურების ქვედანაყოფების მომზადების გაუმჯობესებით მასების მართვის/კონტროლის სფეროში

2014 წლის 24-27 თებერვალს შსს-ს აკადემიაში განხორციელდა ტრენინგი მასების მართვის შესახებ, რომელიც ლატვია-საქართველოს ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში და ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა.

სწავლების დროს განხილულ იქნა შემდეგი საკითხები: მასების მართვის სამართლებრივი საფუძვლები (ნორმატიული აქტები), ორგანიზატორების უფლებები, მოვალეობები და პასუხისმგებლობები, პოლიციის მუშაობის სპეციფიკა, ეთიკის ნორმები და ადამიანის უფლებების დაცვა, პოლიციის როლი სექსუალური უმცირესობების (ლგბტ) მიერ გამართულის მანიფესტაციების დროს და სხვა.

მომზადება გაიარეს შსს-ს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის, ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის, განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტისა და შსს-ს აკადემიის წარმომადგენლებმა, სულ 30 მონაწილე.

10.2.2. სტანდარტული ოპერატიული პროცედურების შემუშავება შსს-ს შესაბამისი ქვედანაყოფებისთვის

შსს-ში მიმდინარეობს სტანდარტული ოპერატიული პროცედურების შემუშავება შსს-ს დანაყოფებისთვის. აღნიშნული დასრულდება წლის ბოლომდე.

10.2.3. ევროპის წამყვანი ქვეყნების გამოცდილების შესწავლა/გაზიარება შეკრებისა და მანიფესტაციების დროს

შსს-ს მიერ სხვადასხვა პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს ევროპის წამყვანი ქვეყნების გამოცდილების შესწავლა/გაზიარება შეკრებისა და მანიფესტაციების საკითხზე.

10.2.4. აღნიშნულ თემატიკაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიის კურიკულუმებში შესაბამისი ტრენინგების ინტეგრირება

- დეტექტივ-გამომძიებლის მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 169
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში დაწინაურების კანდიდატთა გადამზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 96
- წვევამდებლების სპეციალური მომზადებისა და პოლიციის უმცროსი ლეიტენანტის სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების კურსი - 238
- პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 55
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი - 47
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში დანიშნულ (დასანიშნ) კურსგავლილ პირთა გადამზადების კურსი - 25
- მესაზღვრე-კონტროლიორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 55
- უბნის ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 139
- სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 76
- მანდატურის სამსახურის მანდატურთა მომზადების სპეციალური პროგრამა - 136

ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების დაცვა

11.ეროვნულ/ეთნიკურ უმცირესობათა სრულფასოვანი ინტეგრაციის, დისკრიმინაციული მოპყრობისგან დაცვის, კულტურისა და თვითმყოფადობის შენარჩუნების უზრუნველყოფა

11.1.დისკრიმინაციული მოპყრობისაგან ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების ეფექტური დაცვის უზრუნველყოფა

11.1.3. უმცირესობათა უფლებების დაცვის კუთხით შსს თანამშრომელთა და შსს აკადემიის მსმენელთა ცნობიერების ამაღლება

შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში განხორციელებად პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებში, ორი საათი ეთმობა ისეთ საკითხებს, როგორიც არის „საზოგადოებაზე ორიენტირებული პოლიცია, დანაშაულის პრევენცია“.

სასწავლო კურსი მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- საზოგადოებაზე ორიენტირებული პოლიციის არსი;
- საზოგადოებაზე ორიენტირებული პოლიციის მიმართულებები და პრინციპები;
- საზოგადოებაზე ორიენტირებული პოლიციის სირთულეები;
- საზოგადოებაზე ორიენტირებული პოლიციის მახასიათებლები;
- დანაშაულის კომპონენტების მნიშვნელობა პრევენციის დროს.

აღნიშნული საკითხები იკითხება შემდეგ პროგრამებსა და კურსებზე:

- უბნის ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა;
- პატრულ ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა;
- მესაზღვრეთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა;
- საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი.

შსს აკადემიაში აღნიშნული პროგრამები 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 387 მსმენელმა.

გარდა ზემოთაღნიშნულისა, მესაზღვრეთა სპეციალურ პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამაში ასახულია სასწავლო კურსი „პოლიციელის სამსახური მრავალეთნიკურ საზოგადოებაში“. მისი ხანგრძლივობა არის ორი საათი და მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- ეროვნულ უმცირესობებთან ურთიერთობისას გასათვალისწინებელი საკითხები;
- ეროვნულ უმცირესობებს შორის წამოჭრილი პრობლემური საკითხების გადაჭრის ეფექტური საშუალებები;
- კომუნიკაციის დამყარება და ინფორმაციის მიღება;
- ეროვნულ უმცირესობებთან ურთიერთობის გაუმჯობესების პირობები.

შსს აკადემიაში აღნიშნული პროგრამები 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 58 მსმენელმა.

11.2.1. სახელმწიფო ენის სწავლების ხელშეწყობა საშუალო და უმაღლესი განათლების სისტემაში; ასევე, სპეციალური, არაფორმალური საგანმანათლებლო და მოხალისეობრივი პროგრამების განხორციელება ზრდასრულთათვის.

ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით (რომელიც სავალდებულო დოკუმენტია საქართველოს ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლისათვის), არაქართულენოვან სკოლებში ქართულის, როგორც მეორე ენის სწავლებას ეთმობა კვირაში 5 საათი I-დან XII კლასის ჩათვლით;

ქართული ენის სამმართველო ახორციელებს ელექტრონულ პროგრამას „ქართული, როგორც უცხო ენა“. პროგრამას იყენებენ ის უმაღლესი სასწავლებლები, სადაც სწავლობენ უცხოელი სტუდენტები, ქართული ენით დაინტერესებული უცხოელები საქართველოში და საქართველოს ფარგლებს გარეთ. ასევე, უმაღლეს სასწავლებლებში შესაბამისი პროგრამების არსებობის შესახებ (27 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება).

„საზაფხულო სკოლების“ პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა „ქართული ენის ინტერნაციონალური სკოლა საქართველოში“.

„ვასწავლოთ ქართული, როგორც მეორე ენა“ ფარგლებში ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული რეგიონის 90 სკოლის ქართული ენის კლუბში ირიცხება 3545 დამსწრე, აქედან: 2625 მოსწავლე, 484 მასწავლებელი და 436 ადგილობრივი თემის წარმომადგენელი.

სსიპ „მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი“ 2011 წლიდან ახორციელებს პროგრამას „ქართული ენა მომავალი წარმატებისთვის“.

პროგრამის ფარგლებში დღემდე გაგზავნილი იყო 600-ზე მეტი დამხმარე პედაგოგი. ამ ეტაპზე 2014-2015 სასწავლო წლისთვის პროგრამაში ჩართულია 210 მონაწილე.

11.2.2. ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთათვის სკოლამდელი, დაწყებითი და საშუალო განათლების მიღების ხელშეწყობა, აგრეთვე არაფორმალური განათლების პროგრამების ხელმისაწვდომობა

პროგრამაში ჩართული არაქართულენოვანი სკოლების რაოდენობა: 91%. კახეთში - 11 სკოლა; სამცხე-ჯავახეთში - 97 სკოლა; ქვემო ქართლში - 126 სკოლა. სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი ახორციელებს პროგრამას "ქართული ენა მომავალი წარმატებისთვის"

პროგრამის ფარგლებში დასაქმებულია 274 ადამიანი. ისინი ეხმარებიან ადგილობრივ მასწავლებლებს საგაკვეთილო პროცესის წარმართვაში და ქართული ენის გაკვეთილის ჩატარებაში. 2013 წელს დაიბეჭდა „ქართული ენის“ I-IV დონის სახელმძღვანელოები: I დონის მოსწავლის წიგნი - 4 000-იანი ტირაჟით, მოსწავლის რვეული - 4 500-იანი ტირაჟით. II-IV დონეების მოსწავლის წიგნი დაიბეჭდა 3 000-იანი ტირაჟით, მოსწავლის რვეული - 4 500-იანი ტირაჟით.

მოსწავლის წიგნი და მოსწავლის რვეული დაიბეჭდა 20 000-იანი ტირაჟით, ხოლო მასწავლებლის წიგნი აუდიომასალასთან ერთად - 2 000-იანი ტირაჟით.

2013-2014 სასწავლო წელს ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების ენებზე დაბეჭდილი სახელმძღვანელოები: I-VI კლასი (არაქართული) - 212,972; VII-XII კლასი (არაქართული) - 146,272

2014-2015 სასწავლო წელს ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების ენებზე დაბეჭდილი სახელმძღვანელოები - 239052

11.2.3. ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობა

2014 წლის მონაცემები: ჩარიცხული აზერბაიჯანულენოვანი სტუდენტების რაოდენობა - 456; გრანტი მიიღო 96. ჩარიცხული სომხურენოვანი სტუდენტების რაოდენობა - 217; გრანტი მიიღო 89.

11.2.4. ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების ენებზე, მედიისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა

2013 წლის ივნისიდან ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებს აქვთ შესაძლებლობა ყოველდღიურად მიიღონ ინფორმაცია ქვეყანაში და მსოფლიოში მიმდინარე პროცესების შესახებ. ნაციონალური „მოამბე“ საზოგადოებრივი მაუწყებლის მე-2 არხით ყოველ დღე გადის პირდაპირ ეთერში ეთნიკური უმცირესობების 5 ენაზე (აფხაზურ, ოსურ, აზერბაიჯანულ, სომხურ, რუსულ ენებზე).

ეთნიკური უმცირესობების ენებზე მაუწყებლობა მიმდინარეობს „პირველი რადიოს“ ეთერით. საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიოეთერში გადის „მოამბის“ ახალი ამბების კოლაჟის აუდიოვერსია ეთნიკური უმცირესობების ენებზე. საინფორმაციო გამოშვებებს აფხაზურ, ოსურ, აზერბაიჯანულ, სომხურ და რუსულ ენებზე კვირაში ერთხელ ემატება ასევე რადიოპროგრამა ქართულ ენაზეც.

ტოქ-შოუ „ჩვენი ეზო“ ასევე ყოველ კვირა გადის ეთერში საზოგადოებრივი მაუწყებლის 1 არხზე. გადაცემაში მონაწილეობას იღებენ ეთნიკური უმცირესობები.

ამომრჩეველისთვის თანაბარი პირობების უზრუნველსაყოფად საპრეზიდენტო, საპარლამენტო და ადგილობრივ თვითმმართველობის არჩევნების პერიოდში ეროვნული უმცირესობების რედაქცია აქტიურად თანამშრომლობდა ცენტრალურ საარჩევნო კომისიასთან. ითარგმნა ცესკო-ს წინასაარჩევნო საინფორმაციო კლიპები სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე, მოხდა მათი გავრცელება ადგილობრივი ტელეკომპანიებით ქვემო ქართლსა და სამცხე-ჯავახეთში.

საზოგადოებრივი მაუწყებელი 2015 წლის განმავლობაში ეტაპობრივად გადადის ციფრული მაუწყებლობის სისტემაზე. საქართველოს ტერიტორიის იმ მონაკვეთებში, სადაც ღრეის მდგომარეობით საზოგადოებრივი მაუწყებელი უხარისხოდ, ან არ მაუწყებლობს (ეროვნული და ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული რეგიონები), მოსახლეობას დაურიგდება დეკოდერები, რომლის მეშვეობითაც მაღალხარისხიანი საზოგადოებრივი მაუწყებლობა მათთვის ხელმისაწვდომი გახდება.

11.3.ეროვნული/ეთნიკური

უმცირესობების სამოქალაქო მონაწილეობის უზრუნველყოფა

11.3.1. ეროვნულ/ეთნიკურ უმცირესობათა დაცვის შესახებ ჩარჩო კონვენციის პოპულარიზაცია და ეროვნული უმცირესობების მიმართ სახელმწიფო სტრატეგიის გაცნობა

2014 წლის განმავლობაში გაიმართა შეხვედრები ქვემო ქართლის, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში მოსახლეობასთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, თემის ლიდერებთან. მათ მიენოდათ ინფორმაცია სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებაზე ეთნიკური უმცირესობების უფლებათა დაცვისა და მათი ინტეგრაციის მიმართულებით. სამიზნე ჯგუფებს წარმოადგენდნენ ახალგაზრდები: სტუდენტები, აბიტურიენტები, უფროსკლასელები, გოგონები, პედაგოგ-მასწავლებლები, რეგიონული მედიის წარმომადგენლები. გაიმართა შეხვედრები ადგილობრივი თვითმმართველობების წარმომადგენლების მონაწილეობით.

მიმდინარე წელს მომზადდა შემწყნარებლობისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის ეროვნული კონცეფციისა და 2009-2014 წწ. სამოქმედო გეგმის შესრულების შეფასების დოკუმენტი. დოკუმენტში გამოვლინდა ის დადებითი და უარყოფითი ტენდენციები, რაც შეიმჩნეოდა კონცეფციის განხორციელების პროცესში. მიღებული დადებითი შედეგები, ასევე ხარვეზები და

ნაკლოვანებები იქნება გათვალისწინებული და სწორედ ამ ანალიზს დაეფუძნება ახალი სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა.

11.5.ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების კულტურისა და თვითმყოფადობის შენარჩუნების უზრუნველყოფა

11.5.1. ეროვნული/ეთნიკური უმცირესობების კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნება

მიმდინარე წელს გაგრძელდა სხვადასხვა კულტურული ღონისძიებების განხორციელება, მათ შორის აღსანიშნავია - ფესტივალები, გამოფენები; წიგნების პრეზენტაციები, თარგმანები; სპორტული ღონისძიებები; ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელი საზოგადო მოღვაწეების - გამოჩენილი პოეტების, მხატვრების იუბილეების აღნიშვნა; ეროვნული დღესასწაულების აღნიშვნა.

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო „ეროვნული უმცირესობების კულტურის ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში ახორციელებს ბეჭდური მედიის დაფინანსებას და კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერას.

შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივით გაიმართა მრავალეთნიკური მუსიკალური ფესტივალი "ერთი ცის ქვეშ". ფესტივალში მონაწილეობას იღებდნენ ქვემო ქართლის, სამცხე-ჯავახეთის აჭარისა და თბილისის სახელოვნებო სკოლების 90-მდე მოსწავლე. ფესტივალს მხარს უჭერენ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო, სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო და საქართველოს გაეროს ასოციაცია. წელს 50 მდე აზერბაიჯანელმა სტუდენტმა მოინახულა კახეთის ისტორიული ძეგლები. ქვემო ქართლის 20 მდე მოსწავლემ მოინახულა საქართველოს ეროვნული მუზეუმი. პანკისის ხეობის მოსწავლეებმა მოინახულეს ეთნოგრაფიული მუზეუმი თბილისში.

რწმენის და აღმსარებლობის თავისუფლება და რელიგიური უმცირესობების უფლებების დაცვა

12. რელიგიური შემწყნარებლობის დამკვიდრება და რელიგიური ნიშნით დისკრიმინაციის დაუშვებლობა

12.1.1. რელიგიური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის თანასწორი უფლებრივი მდგომარეობის უზრუნველყოფა და „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ ყოვლისმომცველი კანონის ინიცირება

საქართველოს პარლამენტმა 2014 წლის 2 მაისს მიიღო კანონი „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“. სახალხო დამცველის აპარატში შეიქმნა თანასწორობის

დეპარტამენტი, წარმოადგენს საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის სტრუქტურულ ერთეულს.

დეპარტამენტის ძირითადი ამოცანებია:

- ა) საქართველოს სახალხო დამცველის ხელშეწყობა "დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული უფლებამოსილების განხორციელებაში;
- ბ) საქართველოში თანასწორობის დაცვის სფეროში არსებული ეროვნული და საერთაშორისო აქტების შესრულების მონიტორინგის განხორციელება;
- გ) რასის, კანოს ფერის, ენის, სქესის, ასაკის, მოქალაქეობის, წარმოშობის, დაბადების ადგილის, საცხოვრებელი ადგილის, ქონებრივი ან წოდებრივი მდგომარეობის, რელიგიის ან რწმენის, ეროვნული, ეთნიკური ან სოციალური კუთვნილების, პროფესიის, ოჯახური მდგომარეობის, ჯანმრთელობის მდგომარეობის, შეზღუდული შესაძლებლობის, სექსუალური ორიენტაციის, გენდერული იდენტობისა და გამოხატვის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულების ან სხვა ნიშნის მიუხედავად, დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის და ნებისმიერი ფიზიკური და იურიდიული პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი უფლებებით თანასწორად სარგებლობის ხელშეწყობა;
- დ) დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრაზე მონიტორინგის განხორციელება.

დეპარტამენტის ფუნქციებია:

- ა) სახალხო დამცველის აპარატში შემოსული თანასწორობის დარღვევასთან დაკავშირებული განცხადება/საჩივრების შესწავლა და შესაბამისი დასკვნების/რეკომენდაციების/წინადადებების პროექტების მომზადება;
- ბ) მის კომპეტენციაში შემავალ საკითხებზე საკონსტიტუციო სარჩელის პროექტების მომზადება;
- გ) მის კომპეტენციაში შემავალ საკითხებზე სახალხო დამცველის ანგარიშის შესაბამისი ნაწილების პროექტების მომზადება;
- ე) მის კომპეტენციაში შემავალ საკითხებზე საქართველოს სახალხო დამცველის მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულებაზე მონიტორინგის განხორციელება;
- ვ) ადამიანის თანასწორობის დაცვის სფეროში საგანმანათლებლო საქმიანობის კუთხით ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება;
- ზ) მის კომპეტენციაში შემავალი სფეროების მიხედვით კანონმდებლობის და კანონპროექტების ანალიზი და შესაბამისი რეკომენდაციების/წინადადებების პროექტების მომზადება;
- თ) სხვა ფუნქციების შესრულება, რომლებიც თავისთავად გამომდინარეობს დეპარტამენტის საქმიანობის სპეციფიკიდან.

12.1.2. რელიგიური-საკულტო დანიშნულების შენობა-ნაგებობების მშენებლობის მარეგულირებელი სამართლებრივი ნორმების თაობაზე სხვა ქვეყნების საუკეთესო პრაქტიკის შესწავლა და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავება

ამ ეტაპზე შესწავლილია ათი ქვეყნის საკანონმდებლო რეგულაციები, მზადდება შესაბამისი რეკომენდაციები.

12.2. რელიგიური სიძულვილით/შეუწყნარებლობით მოტივირებული დანაშაულების პრევენცია და ეფექტური გამოძიება

12.2.3. გადამზადდეს შსს-სა და პროკურატურის შესაბამისი პირები, დისკრიმინაციული საფუძვლით ჩადენილ დანაშაულთა გამოძიების კუთხით კვალიფიკაციის ასამაღლებლად.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში რელიგიური სიძულვილით/შეუწყნარებლობით მოტივირებული დანაშაულების პრევენციისა და ეფექტური გამოძიების საკითხებზე ტრენინგები იკითხება შემდეგ პროგრამებსა და კურსებზე:

- დეტექტივ-გამომძიებლის მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში დანაშაულების კანდიდატთა გადამზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო პოლიციის მომზადების სპეციალური პროგრამა
- უბნის ინსპექტორთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.
- საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დანაშაულების სპეციალური გადამზადების კურსი.
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტში დანიშნულ (დასანიშნ) კურსგავლილ პირთა გადამზადების კურსი.
- მანდატურის სამსახურის მანდატურთა სპეციალური პროგრამა

შსს აკადემიაში აღნიშნული პროგრამები 2014 წლის იანვრიდან 2014 წლის 1 სექტემბრამდე გაიარა - 583 მსმენელმა.

სამომავლოდ (2015 წლის ბოლომდე) აკადემიაში ზემოაღნიშნულ საკითხებში გაგრძელდება, როგორც სამინისტროში მისაღები კანდიდატების, ისე მოქმედი თანამშრომლების მომზადება.

12.3.1 საჯარო მოხელეების ცნობიერების ამაღლება რელიგიური ნეიტრალიტეტისა და სეკულარიზმის საკითხებზე

სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოში მომზადებულია პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს 160-მდე ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის თანამშრომლის დატრენინგებას რელიგიის თვისუფლებისა და რელიგიური უფლებების მიმართულებით. პროექტი გათვალისწინებულია, როგორც „ტრენერების ტრენინგი“ და ეტაპობრივად განხორციელდება 2015 წლის განმავლობაში.

12.4. რელიგიური ორგანიზაციებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება

12.4.1. რელიგიური ორგანიზაციებისათვის მიყენებული ზარალის განსაზღვრის და მისი ნაწილობრივი ანაზღაურების საკითხის გადახედვა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის N117 დადგენილებით განსაზღვრული ვალდებულება ოთხი რელიგიური მიმდინარეობისთვის საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ნაწილობრივი და სიმბოლური ანაზღაურების შესახებ შესრულებულია. ოთხივე რელიგიური მიმდინარეობის რელიგიურ გაერთიანებებთან და წარმომადგენლობით საბჭოებთან გაფორმებულია ინდივიდუალური ხელშეკრულებები. თანხები ჩარიცხულია ბენეფიციართა ანგარიშებზე.

12.4.2. კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრომ თანაბრად გაითვალისწინოს რელიგიური ორგანიზაციების საკულტო ნაგებობების შენარჩუნებისა და რესტავრირების საჭიროება.

კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სააგენტოს სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსგან მიღებული აქვს ოფიციალური მიმართვა, რომ ძეგლების რესტავრაციისას პრიორიტეტი მიენიჭოს ძეგლის საჭიროებებს და არა მის კონფესიურ წარმომადგენლობას.

12.4.3. რელიგიური დანიშნულების შენობა ნაგებობების ისტორიული კუთვნილების განსაზღვრის საკითხის შესწავლა.

სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო 2015 წელს გეგმავს რელიგიური დანიშნულების შენობა-ნაგებობების ისტორიული კუთვნილების დადგენის მექანიზმების შემუშავების მიზნით ამ პროცესში ჩართოს სათანადო კვალიფიკაციის აკადემიური პერსონალი და ექსპერტები.

12.4.4. საკულტო ნაგებობების ლეგალიზაციის, რეგისტრაციის და რესტავრაციის საკანონმდებლო რეგულაციის მომზადება. საკანონმდებლო რეგულაციის მომზადებამდე და ამოქმედებამდე მორატორიუმის გამოცხადება.

საკულტო ნაგებობების ლეგალიზაციის, რეგისტრაციისა და რესტავრაციის სპეციალურ რეგულირებას საქართველოს კანონმდებლობა არ იცნობს. ამდენად, აღნიშნულ რეგულაციებზე მორატორიუმის გამოცხადება შეუძლებელია.

აღნიშნული სფეროს საკანონმდებლო რეგულირების უზრუნველყოფა გათვალისწინებულია რელიგიური დანიშნულების შენობა-ნაგებობების მშენებლობის საკანონმდებლო რეგულირების ერთიანი პროექტის ფარგლებში, რომელზე მუშაობაც დაიწყება 2015 წელს.

12.5. განათლების სისტემაში რელიგიური თანასწორობის პრინციპების დანერგვა

12.5.1 სახელმძღვანელოების მოწესრიგება (სასწავლო სახელმძღვანელოების გრიფირების კრიტერიუმში ჩაიდოს მოთხოვნა, რომ “სახელმძღვანელოს შინაარსი ითვალისწინებს საქართველოს მოსწავლეთა მრავალფეროვნებას რასის, კანის ფერის, ენის, სქესის, რელიგიის, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებების, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილების, წარმოშობის, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა და საცხოვრებელი ადგილის და ა.შ. მიხედვით. „სახელმძღვანელო ხელს უწყობს არასტერეოტიპული, მრავალმხრივი აზროვნებისა და შეხედულებების განვითარებას მოსწავლეებში”).

სასკოლო სახელმძღვანელოების მოწესრიგება არ წარმოადგენს მხოლოდ ერთჯერად აქტს, რომელიც გამოიხატება მხოლოდ სასწავლო სახელმძღვანელოების გრიფირების კრიტერიუმში შესაბამისი მითითების გაკეთებით, არამედ აუცილებელია სათანადო მონიტორინგის ფორმების შემუშავებაც, აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით მუშაობა მიმდინარეობს სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად.

განათლების სამინისტრო მუშაობს გრიფირების წესის დახვეწაზე. დისკრიმინაციული და დისკრედიტაციული ფაქტორების, მათ შორის გენდერული ბალანსის შეფასება კრიტერიუმების სახით სასკოლო სახელმძღვანელოების შერჩევის პროცესში გათვალისწინებული იქნება.

12.6. ცნობიერების ამაღლება

12.6.1. საზოგადოებაში ტოლერანტობისა და შემწყნარებლობის ამაღლების მიზნით საინფორმაციო კამპანიის წარმოება

საზოგადოებაში ტოლერანტობისა და შემწყნარებლობის ამაღლების მიზნით საინფორმაციო კამპანიის წარმოების თარგვლებში გაიმართა ლექცია-სემინარები საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლის სტუდენტებისთვის როგორც თბილისში, ასევე რეგიონებში. გაიმართა ლექცია-სემინარები და დისკუსიები სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში, ახალციხის უნივერსიტეტში, თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტში. ლექციების თემები იყო მრავალფეროვნება და ტოლერანტობა, ეროვნული უმცირესობების უფლებები საქართველოში, სახელმწიფოს პოლიტიკა სამოქალაქო ინტეგრაციის მიმართულებით და სხვა.

2015 წლის პირველ ნახევარში მოხდება სამოქალაქო ინტეგრაციის ახალი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის გაცნობა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის როგორც თბილისში, ასევე ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ ქვემო ქართლის, სამცხე ჯავახეთის და კახეთის რეგიონებში. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ახალი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება; შემდგომ მისი განხილვა ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოსთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და ექსპერტებთან.

ბავშვთა უფლებების დაცვა

13.1. ბავშვის უფლებათა მონიტორინგისა და კოორდინაციის მექანიზმის გაძლიერება.

13.1.1. საკოორდინაციო მექანიზმის შექმნა და ამოქმედება.

13.1.1.1. პრემიერ მინისტრის აპარატში ადამიანის უფლებათა დაცვის საკოორდინაციო საბჭოს ფორმატში ბავშვთა უფლებათა მონიტორინგისა და კოორდინაციის მიზნით სამუშაო ჯგუფის ჩამოყალიბება.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 9 ივლისის N445 დადგენილების შესაბამისად დამტკიცდა საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმა (2014-2015 წლებისთვის) და შეიქმნა საკოორდინაციო უწყებათაშორისი საბჭო, რომელსაც ხელმძღვანელობს საქართველოს პრემიერ-მინისტრი. შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელიც ახორციელებს ბავშვის უფლებათა სამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამუშაო ჯგუფის შეხვედრები იმართება ყოველთვიურად, რომლის მუშაობაშიც ჩართულები არიან; ბავშვის უფლებათა სამოქმედო გეგმის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი სახელმწიფო

უწყებები, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციები, ასევე, სხვა დაინტერესებული პირები.

13.1.1.2. ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესის პრინციპის ინტეგრირება სახელმწიფო პროგრამებში, პოლიტიკის განსაზღვრის პროცესში, სამართლებრივ თუ ადმინისტრაციულ პროცედურებსა და სამოქმედო გეგმებში.

ბავშვის უფლებათა დაცვის სამოქმედო გეგმის სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში, განხილული საკითხები, რომელიც ასახავს ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესებს, მიეწოდება საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმის საკოორდინაციო უწყებათაშორისი საბჭოს, რის შედეგადაც აღნიშნული საკითხები აისახება ყველა სახელმწიფო პროგრამაში და სტრატეგიული სამოქმედო გეგმაში.

13.1.2. ბავშვის უფლებათა მონიტორინგის მექანიზმის გაძლიერება.

13.1.2.1. სახალხო დამცველის აპარატისა და შესაბამისი არასამთავრობო და სამთავრობო ორგანიზაციების მონიტორინგის შესაძლებლობის გაძლიერება.

მიმდინარეობს მუშაობა, დონორ ორგანიზაციებთან სახალხო დამცველის აპარატის ბავშვის უფლებათა ცენტრის ადამიანური და ტექნიკური რესურსის გაზრდის მიზნით.

13.2. ბავშვთა დაცვისა და დახმარების სისტემის გაუმჯობესება.

13.2.1.1. ბავშვთა მიმართ ძალადობის აღმოსაფხვრელად საკანონმდებლო ცვლილებებისა და შესაბამისი ნორმატიული ბაზის სრულყოფა.

საქართველოს კანონში „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ 2014 წლის 17 ნოემბერს შევიდა ცვლილება.

მიმდინარეობს მუშაობა „ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის (რეფერირების) პროცედურების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრისა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებაში (N 152/6 – N496 – N45/6) ცვლილებების შეტანის მიზნით.

13.2.1.2. სახელმწიფო ზრუნვაში ბავშვთა შედინების პრევენციის, მინდობით აღზრდისა და რეინტეგრაციის მარეგულირებელი ნორმატიული ბაზის სრულყოფა.

„მინდობით აღზრდის სტანდარტების“ პროექტი შემუშავებულია და 2015 წლის დასაწყისში იგეგმება მისი დამტკიცება.

„რეინტეგრაციის შემწეობის დანიშვნის, შეჩერების, განახლებისა და შეწყვეტის წესი და პირობები“ დამტკიცებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 20 მარტის №01-20/6 ბრძანებით.

13.2.1.3. ბავშვზე ზრუნვაში ჩართული სხვადასხვა უწყების მიერ ინფორმაციის გაცვლის პროცედურების გამარტივება.

სახელმწიფო უწყებებს შორის სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფის ბავშვთა შესახებ ინფორმაციის გაცვლა მიმდინარეობს შეუფერხებლად, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო, მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაში, ახორციელებს სააგენტოს ხელთ არსებული ნებისმიერი ინფორმაციის მიმოცვლას კანონმდებლობის შესაბამისად, პროცედურების გათვალისწინებით.

13.2.2. ბავშვთა დაცვის სისტემის ადამიანური და ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება.

13.2.2.1. ტრენინგების ჩატარება პროფესიულ ჯგუფებში (მოსამართლეები, მასწავლებლები, ადვოკატები, სამედიცინო პერსონალი, სოც მუშაკები და აგენტები, სკოლის ადმინისტრაცია, ბავშვთა დაცვის ოფიცრები, და სხვა) ბავშვთა უფლებების დაცვის საკითხებზე.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 22 აგვისტოს №508 დადგენილების⁴ („ტექნიკური რეგლამენტი - ბავშვზე ზრუნვის სტანდარტების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის №66 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის შესახებ) მე-16 მუხლის მე-2 პუნქტის, ა ქვეპუნქტის შესაბამისად, მომსახურებაში ჩართულ პერსონალს, გარდა ტექნიკური პერსონალისა გავლილი უნდა ქონდეს სატრენინგო კურსი, რომელიც შეთანხმებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან. (სააღმზრდელო საქმიანობის განმახორციელებელი დაწესებულებებისა და შესაბამისი სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში რეგისტრირებული - შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის არმქონე ბავშვთა დღის ცენტრებისთვის)

სოციალური მუშაკების სამაგისტრო და საბაკალავრო პროგრამები მოიცავს ბავშვთა კეთილდღეობის პოლიტიკის სწავლებას, მათ შორის ბავშვთა უფლებების დაცვის საკითხებზე.

13.2.2.2. ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის (რეფერირების) პროცედურებში ჩართული პროფესიონალების ტრენინგი ბავშვთა მიმართ ძალადობის ბიო-ფსიქო-სოციალურ და იურიდიულ საკითხებზე.

სააღმზრდელო დაწესებულებების აღმზრდელთა მომზადების კურიკულუმი, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 22 აგვისტოს №508 დადგენილების („ტექნიკური რეგლამენტი - ბავშვზე ზრუნვის სტანდარტების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის №66 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის შესახებ) მე-16 მუხლის მე-2 პუნქტის, ა ქვეპუნქტის შესაბამისად, თანხმდება საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის

⁴ დადგენილება N508 ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:

https://matsne.gov.ge/index.php?option=com_ldmssearch&view=docView&id=2470991&lang=ge.

სამინისტროსთან და მოიცავს სწავლებას ძალადობის საკითხებზე. (მოქმედი კანონმდებლობა, ბენეფიციართა ქცევის მართვის მეთოდები, ბიო-ფსიქო-სოციალური მიდგომები)

13.2.2.3. ძალადობისაგან ბავშვთა დაცვის საკითხების ჩართვა პროფესიონალთა საკვალიფიკაციო მოთხოვნებსა და სასწავლო პროგრამებში.

მასწავლებლების, მანდატურების, ფსიქოლოგების საკვალიფიკაციო მოთხოვნებში გათვალისწინებულია ბავშვთა დაცვის საკითხები. სკოლის მანდატურის საკვალიფიკაციო მოთხოვნებში, გათვალისწინებულია ბავშვთა ძალადობისაგან დაცვის საკითხი, კონფლიქტების მართვის საკითხი და ძალადობის მსხვერპლთა იდენტიფიცირებისა და შემდგომი რეაგირების საკითხი. ეს საკითხები ჩართულია მასწავლებელთა გადამზადების პროგრამაში, როგორც გამჭოლი პრიორიტეტი. ბავშვის უსაფრთხოების დაცვის ვალდებულება განსაზღვრული აქვს მასწავლებელს სკოლის განაწესით და მასწავლებლის ეთიკის კოდექსით. (როგორც ფიზიკური, ასევე, ფსიქოლოგიური უსაფრთხოების დაცვა).

დამატებით სპეციალურ კურსს გადიან მანდატურები და მანდატურის სამსახურთან არსებული ფსიქოლოგიური ცენტრების - თბილისისა და 4 რეგიონული ცენტრის თანამშრომლები, სამოქალაქო განათლების მასწავლებლები, რომლებიც ჩართულები არიან სამართლებრივი კულტურის სწავლებაში. საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ფონდისა და მანდატურთან არსებული ფსიქოლოგიური ცენტრის მიერ გადამზადდნენ მანდატურები ბავშვთა უსაფრთხოების მართვის საკითხებში.

ეროვნულ სასწავლო გეგმაში, დაწყებითი საფეხურის (1-6 კლასები) რევიზირებული ნაწილის გადამუშავება უკვე დასრულებულია, როგორც სადამრიგებლო საათში, ასევე სოციალური მიმართულების საგნობრივ პროგრამებში.

13.2.2.4. ძალადობის შეტყობინებაზე რეაგირების მექანიზმის დახვეწა.

სახელმწიფოში ფუნქციონირებს ოჯახში ძალადობის ცხელი ხაზი 2309 903, ასევე საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცხელი ხაზი – 15 05, სადაც ძალადობის გამოვლენის შემთხვევაში შედის შეტყობინება, რომლის შედეგად ხორციელდება რეფერირება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოსადმი, ან შესაბამისი საჭიროების შემთხვევაში, სსიპ ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდისათვის.

13.2.3.3. ქუჩაში მომუშავე და მცხოვრები ბავშვების მომსახურებების განვითარება.

ევროკავშირის (EU) მიერ დაფინანსებული პროექტის „ვიზრუნოთ ყველაზე დაუცველ ბავშვებზე - ქუჩაში მცხოვრები და/ან მომუშავე ბავშვები“ ფარგლებში თბილისში ამოქმედდა და სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ფუნქციონირებს 3 მობილური ჯგუფი, 2 დღის ცენტრი (41 ბენეფიციარის მომსახურების შესაძლებლობით), 2 კრიზისული ინტერვენციის თავშესაფარი (20 ბენეფიციარის მომსახურების შესაძლებლობით) და 2 ტრანზიტული ცენტრი (35 ბენეფიციარის მომსახურების შესაძლებლობით). 2015 წელს იგეგმება ქსელის გაფართოება,

კერძოდ ქუთაისში 1 მობილური ჯგუფის, დღის ცენტრისა და კრიზისული ინტერვენციის თავშესაფრის ამოქმედება.

13.2.3.5. შშმ ბავშვთა ადრეული განვითარებისა და დღის ცენტრების მომსახურების გაფართოება.

2014 წელს გაფართოვდა შშმ ბავშვთა ადრეული განვითარების ქვეპროგრამით განსაზღვრული მომსახურების მიწოდების არეალი და აღნიშნული მომსახურების მიღება შესაძლებელია ქ. გორში. გაიზარდა შშმ ბავშვთა დღის ცენტრის მომსახურების მიმღებ ბავშვთა რაოდენობა 49 ერთეულით.

2015 წლის 1 იანვრიდან დღის ცენტრებში შშმ ბავშვთა მომსახურება სრულად დაფინანსდება სახელმწიფოს მიერ.

13.2.3.6. შშმ ბავშვთა შინ მოვლის მომსახურების დანერგვა.

2015 წელს მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების ჩამორჩენის მქონე ბავშვებისთვის შინ მოვლის პროგრამა შეიქმნება. შინ მოვლის მომსახურებას უზრუნველყოფს მულტიდისციპლინური გუნდი - ოკუპაციური თერაპევტი, ფსიქოლოგი, პედიატრი, განვითარების სპეციალისტი, მეტყველების თერაპევტი, სოციალური მუშაკი და მომვლელი. პროგრამა გამიზნულია მძიმე და ღრმა ინტელექტუალური და მძიმე ფიზიკური შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე 7-დან 18 წლამდე ასაკის ბავშვებისთვის. პროგრამის მოსამზადებლად, 2015 წლის იანვრიდან, დონორთა დახმარებით, სპეციალისტები მომზადდებიან, ხოლო პროგრამა 2015 წლის სექტემბერიდან დაიწყება.

13.2.4. ინფორმაციული მართვის სისტემის გაუმჯობესება.

13.2.4.3. მობილური სარეგისტრაციო ცენტრების განვითარება მონაცვლადი, მათ შორის ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვების რეგისტრაციისთვის.

შემუშავებულია მაძიებლის ანკეტის სტანდარტული ფორმა, რომლის საფუძველზე სპეციალური უფლებამოსილების მქონე პირის (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფროსი სოციალური მუშაკი) მიერ ხორციელდება ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვების „მიუსაფარ ბავშვად“ იდენტიფიცირება. ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვების რეგისტრაციის პროცედურების განსაზღვრისა და მათთვის სპეციალური სტატუსის შექმნის შესახებ, რომელშიც ჩართულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო. აღნიშნულის განხორციელებას მხარს უჭერს გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF). ამჟამად საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო მუშაობს შესაბამის სამართლებრივ აქტების ცვლილებების პაკეტის შემუშავებაზე, რის შემდეგაც, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით დადგენილი წესით, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს შესაძლებლობა

ექნება გასცეს პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მომართვის საფუძველზე.

13.2.5. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება.

13.2.5.1. საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების კამპანიის შემუშავება და განხორციელება შემდეგ თემებზე: შშმ ბავშვებისადმი დამოკიდებულების გაუმჯობესება, ბავშვთა მიმართ და ბავშვთა შორის ძალადობის აღმოფხვრა, ქუჩაში მომუშავე და მცხოვრები ბავშვების მიმართ დამოკიდებულების ცვლილება და სხვა.

ევროკავშირის (EU) მიერ დაფინანსებული პროექტის „ვიზრუნოთ ყველაზე დაუცველ ბავშვებზე - ქუჩაში მცხოვრები და/ან მომუშავე ბავშვები“ ფარგლებში საზოგადოების ინფორმირებულობისა და ცნობიერების დონის ამაღლების მიზნით განხორციელდა შემდეგი სახის აქტივობები: სოციალური რეკლამები, სამუშაო სემინარები/დისკუსიები სხვადასხვა მიზნობრივ ჯგუფებთან, ჩატარდა პრესკონფერენცია „ქუჩაში მცხოვრები და/ან მომუშავე ბავშვების“ თემატიკაზე.

13.2.5.2. სკოლამდელ და სასკოლო დაწესებულებებში სასწავლო პროგრამებში ბავშვთა მიმართ ძალადობის საკითხების ინტეგრირება, სპეციალური არაფორმალური საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმისაწვდომობა.

ბავშვთა უფლებების დაცვის საკითხები გათვალისწინებულია 2011-2016 წლების ეროვნულ სასწავლო გეგმაში, კერძოდ, საზოგადოებრივი მეცნიერებების ბლოკის საგნობრივ პროგრამაში, რომელიც აერთიანებს რამდენიმე მომიჯნავე საგანს: ისტორიას, გეოგრაფიას, სამოქალაქო განათლებას, სამოქალაქო თავდაცვასა და უსაფრთხოებას. ისინი ხელს უწყობს ინფორმირებული, აქტიური და პასუხისმგებლობის გრძნობის მქონე მოქალაქის აღზრდას, განაპირობებს მის ჰუმანურ ადამიანად ჩამოყალიბებას. ამასთან, აღნიშნული საგნების სწავლებას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მოსწავლისათვის სამოქალაქო კომპეტენციების შემუშავებისა და საზოგადოებაში სამოქალაქო კულტურის დამკვიდრებისათვის. ისინი მოსწავლეს საშუალებას აძლევენ, გაიაზროს ადამიანის/ბავშვთა უფლებების მნიშვნელობა და მათი დაცვისთვის განახორციელოს კონკრეტული ქმედება; ზოგადი განათლების სამივე საფეხურზე (დანწყებითი, საბაზო და საშუალო სკოლა) ეს საგნები ისწავლება კოორდინირებულად, მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

13.3. ბავშვთა სიღარიბის აღმოფხვრა.

13.3.1. ბავშვთა სოციალური დაცვის სისტემის გაუმჯობესება.

13.3.1.1. მიზნობრივი სოციალური დაცვის სისტემის სრულყოფა ბავშვთა საჭიროებების უკეთ ასახვისათვის.

გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) მხარდაჭერით, მიმდინარეობს ოჯახების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასების მეთოდოლოგიის დახვეწა, ბავშვიანი ოჯახების საჭიროებების უკეთ ასახვის და მიზნობრივი სოციალური დახმარების სისტემაში მათი ინტეგრირების მიზნით.

13.4. ბავშვთა ჯანმრთელობის უფლების ხელშეწყობა.

13.4.1. დედათა და ბავშვთა სიკვდილ-ლიანობის შემცირება პერინატალური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებით.

13.4.1.1. დაბადებისა და გარდაცვალების რეგისტრაციის სისტემის განახლება და დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის მართვის საინფორმაციო სისტემის გაუმჯობესება.

შეიქმნა დედათა და ბავშვთა სიკვდილ-ლიანობის შემსწავლელი ინტერსექტორული საბჭო. დედათა და 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილ-ლიანობა დაეწევიდა „აქტიურ“ ზედამხედველობას. გარდაცვალების მიზეზების დადგენის მიზნით მიმდინარეობს გარდაცვლილ დედათა ფორმა NIV066 და ფორმა NIV-025 შესწავლა ვერბალური აუტოფსიის მეთოდით. მიმდინარეობს მუშაობა დაწესებულებების დონეზე ახალი სარეგისტრაციო დოკუმენტაციის ფორმებზე. ასევე, შემუშავებულია დაბადებისა და გარდაცვალების რეგისტრაციის სისტემის მომწესრიგებელი სამართლებრივი აქტის პროექტის სამუშაო ვერსია. მიმდინარეობს მუშაობა ახალი სარეგისტრაციო დოკუმენტაციის ფორმის შემუშავებაზე და სისტემაში ინტეგრირებაზე.

13.4.1.2. ქვეყნის მასშტაბით სამშობიარო სახლების დონეებად დაყოფა და ამ დონეებს შორის დედათა და ახალშობილთა ტრანსფერისათვის ახალი პროტოკოლების შემუშავება და დანერგვა.

მიმდინარეობს პერინატალური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესების ღონისძიებების გატარება, რაც გულისხმობს პერინატალური სერვისების შეფასებას, ეფექტური პერინატალური სერვისების პრაქტიკის ხელშეწყობას, სერვისების რეგიონალიზაციის (დონეებად დაყოფა) გეგმის შემუშავებას.

13.4.1.3. პერინატალური სერვისების აკრედიტაციის პროცესის მარეგულირებელი მექანიზმების შემუშავება და ნებაყოფლობითი აკრედიტაციის დანერგვა.

USAID-ის პროგრამა „შენარჩუნების“ ფარგლებში შემუშავდა პერინატალური სერვისების აკრედიტაციის სტანდარტები და მომზადდნენ სპეციალისტები აკრედიტაციის პროცესის განხორციელებისათვის. პილოტურად სტანდარტების ტესტირება მოხდა 2 სამედიცინო

დაწესებულებაში. საბაზისო სამუშაოები დასრულებულია, რაც იძლევა საშუალებას ნებაყოფილებითი აკრედიტაციის დაწყებისათვის.

13.4.1.4. ანტე და პერინატალური სერვისის მიმწოდებელთა გადამზადება და მათი პროფესიული განვითარების მექანიზმების შემუშავება.

2014 წლის თებერვალში დამტკიცდა განახლებული სარეზიდენტო პროგრამები საექიმო სპეციალობებში - „მეანობა-გინეკოლოგია“ და „ნეონატოლოგია“. შესაბამისად, 2014 წლიდან რეზიდენტთა ახალი ნაკადის მზადება დაიწყო ახალი სარეზიდენტო პროგრამების ფარგლებში. საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობით („საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონი), უწყვეტი პროფესიული განვითარების სისტემაში მონაწილეობა ნებაყოფლობითია, თუმცა პერინატალური სერვისების აკრედიტაციის მექანიზმის ამოქმედება შექმნის წანამძღვრებს, ანტე და პერინატალურ სერვისებში ჩართული პროფესიონალების უწყვეტი პროფესიული განვითარების სისტემაში მონაწილეობისათვის. ამ ეტაპზე USAID-ის პროგრამა „შენარჩუნების“ ფარგლებში გადამზადებულია პერინატალურ სერვისებში ჩართული 180 ნეონატოლოგი და მეან-გინეკოლოგი.

13.4.2. პირველადი ჯანდაცვის რგოლში ბავშვთა ჯანმრთელობის სერვისების ხარისხის გაუმჯობესება.

13.4.2.1. პირველადი ჯანდაცვის სერვისის მიმწოდებელთა შესაძლებლობების გაძლიერება 0-6 წლამდე ბავშვთა ზრდისა და განვითარების მონიტორინგის კუთხით.

დაავადებათა აღრეული გამოვლენისა და სკრინინგის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს 0-იდან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა განვითარების შეფერხების სკრინინგი – მაღალი რისკის და დღენაკლულ ბავშვთა გლობალური განვითარების შეფასება, სპეციალური კითხვარების და სკრინინგტესტების გამოყენებით, განვითარების და ქცევის პრობლემების მქონე პაციენტთა აღრეული იდენტიფიკაცია და სკოლისათვის მზადყოფნის შეფასება. პროგრამა ითვალისწინებს ჯანდაცვის პირველადი რგოლიდან გამოგზავნილ და თვითდინებით მისულ 0-6 წლამდე ასაკის ბავშვთა განვითარების შეფასებას, ჩაღრმავებულ კვლევას და მშობლის კონსულტაციას ბავშვის განვითარების ხელშეწყობის, მოვლის, კვების საკითხების შესახებ, ხოლო სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისათვის – სკოლისათვის მზადყოფნის შეფასებას, დღენაკლული ბავშვებისათვის – ორჯერად სკრინინგს განვითარების შეფერხების შესახებ.

გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ხელშეწყობით შემუშავდა 0-3 წლამდე ასაკის ბავშვთა ზრდისა და განვითარების მეთვალყურეობის ინსტრუმენტები და მონიტორინგის სისტემა. 2015 წლიდან პილოტურ რეგიონებში დაიწყება სოფლის ექიმთა გადამზადება 0-3 წლამდე ასაკის ბავშვთა ზრდისა და განვითარების მეთვალყურეობასთან დაკავშირებით.

13.4.2.2. ბავშვებში ფსიქიკური ჯანმრთელობის დაცვის სერვისების განვითარების ხელშეწყობა.

დაავადებათა აღრეული გამოვლენისა და სკრინინგის სახელმწიფო პროგრამის კომპონენტი 1-დან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა მსუბუქი და საშუალო ხარისხის მენტალური განვითარების დარღვევების პრევენცია, აღრეული დიაგნოსტიკა და გონებრივი ჩამორჩენილობის პროფილაქტიკა მოიცავს ბავშვის მსხვილი და ნატიფი მოტორიკის, ექსპრესიული და რეცეპტული მეტყველების, კომუნიკაციის, შემეცნებითი უნარების, თვითმომსახურების სფეროების შეფასებას, ბავშვის ფსიქიკური განვითარების ასაკობრივ ნორმასთან შესაბამისობის დადგენას, დიაგნოსტიკურ ბავშვებში ინტერვენციისა და განვითარების ინდივიდუალური გეგმების შემუშავებას.

მომზადდა და დამტკიცდა ფსიქიკური ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო კონცეფცია. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 31 დეკემბრის №762 დადგენილებით დამტკიცდა „ფსიქიკური ჯანმრთელობის განვითარების სტრატეგიული დოკუმენტის და 2015-2020 წლის სამოქმედო გეგმა.“⁵

13.4.3. აივ-ინფექცია/ შიდსის პრევენციული სერვისების გაუმჯობესება.

13.4.3.1. აივ-ინფექცია/შიდსის საკითხების ინტეგრირებას სკოლის სასწავლო პროგრამაში და მასწავლებლების აღჭურვა შესაბამისი დამხმარე სახელმძღვანელოებითა და ცოდნით ეროვნულ დონეზე.

გაეროს მოსახლეობის ფონდი (UNFPA) საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობით ახორციელებს პროექტს „ჩემი უფლებები“, რომლის ფარგლებში ქ. თბილისისა და კახეთის სკოლებში ჩატარდა სწავლებები რეპროდუქციული ჯანმრთელობის, ადამიანის უფლებებისა და გენდერული თანასწორობის პრინციპების, აივ-შიდსისა და სქესობრივად გადამდები დაავადებების საკითხებზე. განათლების სამინისტრო დაინტერესდა აღნიშნული პროექტით და 2015-2016 სასწავლო წლიდან აღნიშნული საკითხები ჩართული იქნება ფორმალური განათლების პროგრამებში. გაეროს მოსახლეობის ფონდის პროექტის „თანასწორობა განათლება“ ფარგლებში ქ. ანაკლიაში ახალგაზრდულ ბანაკებში გადამზადდა 2000-მდე ახალგაზრდა აივ-შიდსისა და სქესობრივად გადამდები დაავადებების საკითხებზე. კახეთის რეგიონში ჩატარდა ტრენინგები აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით.

13.4.3.2. მაღალი რისკის მქონე მოზარდებში აივ-ინფექცია შიდსის პრევენციის სერვისების მიწოდების საკითხებში არასამთავრობო სექტორის როლის გაძლიერება და რეგულირების ბარიერების მოხსნა.

სახელმწიფომ უზრუნველყო დედიდან ბავშვზე აივ გადაცემის პროფილაქტიკის ღონისძიებებზე უნივერსალური ხელმისაწვდომობა. შედეგად, მინიმუმამდე იქნა დაყვანილი დედიდან ბავშვზე

⁵ დადგენილება N762 ხელმისაწვდომის შემდეგ ბმულზე;

https://matsne.gov.ge/index.php?option=com_ldmssearch&view=docView&id=2667876&lang=ge

აივ გადაცემის მაჩვენებლები. ძირითად პრობლემად რჩება მაღალი რისკის ჯგუფების (ინტრავენური ნარკოტიკების ინექციური მომხმარებელთა და ა.შ.) აივ ნებაყოფლობითი კონსულტაციითა და ტესტირებით მოცვის დაბალი დონე.

13.5. ბავშვზე ორიენტირებული მართლმსაჯულების სისტემის განვითარება.

13.5.1. მართლმსაჯულების სისტემაში მოხვედრილ ბავშვებთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ბაზის დახვეწა. (კანონთან კონფლიქტში მყოფი, მონმე და დაზარალებული, სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში მონაწილე ბავშვები)

13.5.1.1. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის მიღება/ამოქმედება.

იუსტიციის სამინისტრომ, გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) და ევროკავშირის (EU) მხარდაჭერით, მუშაობა დაიწყო არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის შემუშავებაზე. იუსტიციის მინისტრის გადანაცვლებით ამ მიზნით შეიქმნა სპეციალური სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც მოამზადა არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის პირველადი პროექტი.

კანონპროექტის განხილვა მოეწეობა სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ფარგლებში შექმნილ სამუშაო ჯგუფებში, რის შემდეგაც წარედგინება საბჭოს დასამტკიცებლად, შემდეგ კი მოხდება მისი მთავრობის სხდომაზე და პარლამენტში წარდგენა.

13.5.2. მართლმსაჯულების სისტემის ადამიანური და ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება.

13.5.2.3. სპეციალიზირებულ პროფესიონალთა შესაძლებლობების გაძლიერება.

შსს აკადემიის საბაზისო სავალდებულო კურსი ითვალისწინებს გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) და შსს-ს ერთობლივი თანამშრომლობის ფარგლებში შემუშავებული/დანერგილი „არასრულწლოვანთა დაკითხვის მეთოდის სწავლებას“.

განხორციელდა პროკურორთა გადამზადება არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში. განისაზღვრა არასრულწლოვანთა სისხლის სამართლის საქმეებისთვის სპეციალიზირებული პროკურორები, რომლებიც გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) და ევროკავშირის (EU) მხარდაჭერით გადამზადდნენ არასრულწლოვანთა ფსიქოლოგიაში, პედაგოგობაში და დაკითხვის ტექნოლოგიებში;

• გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) და ევროკავშირის (EU) მხარდაჭერით განხორციელდა პროკურატურის სტრუქტურული დანაყოფების ხელმძღვანელების გადამზადება არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში;

- არასრულწლოვანთა პროკურორებისთვის მომზადდა სპეციალური სახელმძღვანელო, რომელსაც პროკურორები არასრულწლოვნებთან ურთიერთობისას გამოიყენებენ. სახელმძღვანელოს მიზანია დააწესოს განსხვავებული მიდგომები და სტანდარტები იმ საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედებების ჩატარებისას, რომლებშიც მონაწილეობას არასრულწლოვანი ბრალდებული, მოწმე და დაზარალებული იღებს;

- შემუშავდა არასრულწლოვანთა დაკითხვის მეთოდოლოგია;

13.5.2.4. ბავშვზე ორიენტირებული მიდგომების დანერგვა მართლმსაჯულების სისტემაში.

აღნიშნული საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია N 13.5.2.3 საქმიანობის ანგარიშში.

13.5.3. მართლმსაჯულების სისტემაში მოხვედრილ ბავშვებთან დაკავშირებული საინფორმაციო ბაზა.

13.5.3.1. მართლმსაჯულების სისტემაში მოხვედრილ ბავშვებთან დაკავშირებული სრულყოფილი მონაცემთა სისტემის შექმნა.

მთავარი პროკურატურის ანალიტიკური სამმართველო მიმდინარე რეჟიმში იღებს სტატისტიკურ ინფორმაციას არასრულწლოვანთა მიერ დანაშაულის ჩადენის ფაქტებზე. აღნიშნული საკითხი 2014 წელს დარეგულირდა მთავარი პროკურორის ბრძანებით. მიღებული ინფორმაციის მოცულობა და სპეციფიკა იძლევა ამ კატეგორიის პირთა მიერ ჩადენილი დანაშაულების სხვადასხვა მიმართულებით გაანალიზების შესაძლებლობას.

საქართველოს სასჯელაღსრულების სისტემაში არსებობს ბავშვებთან დაკავშირებული მონაცემების ერთიანი ბაზა, სადაც სისტემურადაა ასახული დანესებულებებში შესვლის დღიდან, თითოეული არასრულწლოვანთან დაკავშირებული მონაცემები. საჭიროებისას, აღნიშნული მონაცემები, სასჯელის პირობითი მსჯავრით შეცვლის შემთხვევაში გადაეცემა პრობაციის ეროვნულ სააგენტოს. თავის მხრივ, ამავე მონაცემების გაზიარება ხდება დანაშაულის პრევენციისა ცენტრთან, რათა ერთობლივი მუშაობით თავიდან იქნეს აცილებული კანონთან კონფლიქტში მყოფი ბავშვების მხრიდან დანაშაულის ხელახლა ჩადენა.

13.5.4. არასრულწლოვანთა მიერ სამართალდარღვევების პრევენცია.

13.5.4.1. არასრულწლოვანთა დანაშაულის პრევენციის უწყებათაშორისი მექანიზმის გაძლიერება.

სსიპ დანაშაულის პრევენციის ცენტრის ინიციატივით შემუშავების სტადიაშია არასრულწლოვანთა პრევენციის ეროვნული სამოქმედო გეგმა.

2014 წელს მოზარდებს შორის დანაშაულის პრევენციის და მათთვის სამართლებრივი შეგნების ამაღლების მიზნით:

- გაიმართა შეხვედრები სკოლის მოსწავლეებთან. განათლების სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობით, პროკურორები მთელი საქართველოს მასშტაბით დადიოდნენ სკოლებში და სკოლის მოსწავლეებს აწვდიდნენ ინფორმაციას დანაშაულის, მისი საშიშროებისა და დანაშაულისათვის დაწესებული სასჯელის შესახებ.

- დაიწყო პროექტი „იმიტირებული გამოძიება“, რომლის ფარგლებში პროკურატურის თანამშრომლებმა სკოლებში ბავშვებთან ერთად გამოიძიეს იმიტირებული სისხლის სამართლის საქმე - ჩაატარეს სხვადასხვა საგამოძიებო მოქმედებები (შემთხვევის აღგების დათვალიერება, მოწმეების დაკითხვა, ამოცნობა, ჩხრეკა, თითის ანაბეჭდების აღება და ასე შემდეგ). მოწმეების, დაზარალებულების, ექსპერტების, გამომძიებლებისა და პროკურორების როლს ასრულებდნენ სკოლის მოსწავლეები. აღნიშნული პროექტი 2014 წელს განხორციელდა ქუთაისში. 2015 წელს მისი განხორციელება იგეგმება საქართველოს ყველა რეგიონში.

13.5.5. მართლმსაჯულების ლიბერალური პრინციპების გაძლიერება.

13.5.5.1. განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის გაძლიერება.

2014 წლის განმავლობაში სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას განერიდა დანაშაულის ჩამდენ არასრულწლოვანთა 40%.

13.5.5.2. კანონთან კონფლიქტში მყოფი ბავშვებისთვის მომსახურების მიწოდების სტანდარტების დამტკიცება.

სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის უწყებათაშორისი საბჭომ 2014 წლის 8 ივლისის სხდომაზე დაამტკიცა სტანდარტები, ფსიქო-სოციალური სარეაბილიტაციო მომსახურებების მიმწოდებელთათვის, რომლებიც მუშაობენ კანონთან კონფლიქტში მყოფ ან დევიაციური ქცევის მქონე მოზარდებთან.

აღნიშნულ საკითხზე მუშაობა მიმდინარეობდა სამუშაო ჯგუფის ფორმატში, რომელშიც ერთიანდებიან სსიპ დანაშაულის პრევენციის ცენტრის, სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების სამინისტროს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის, სსიპ პრობაციის ეროვნული სააგენტოს, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს, მანდატურის სამსახურის ფსიქოლოგიური ცენტრის, საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის და გაეროს ბავშვთა ფონდის წარმომადგენლები.

13.5.5.3. ინდივიდუალური მიდგომის, სასჯელის მოხდის ინდივიდუალური დაგეგმვის და პირობით ვადამდე გათავისუფლების მექანიზმის გაძლიერება.

სასჯელაღსრულების სისტემაში დაინერგა, არასრულწლოვანთათვის სასჯელის ინდივიდუალური დაგეგმვის მექანიზმი. შექმნილია ინდივიდუალური შეფასებები,

მონიტორინგისა და რისკის შეფასების ინსტრუმენტები ჩამოყალიბდა, სასჯელის ინდივიდუალური დაგეგმვის სქემის სამოქმედო ფორმატები. ახალი მიდგომების წარმატებით განხორციელების მიზნით, თითოეული თანამშრომლისათვის ნორმატიულ დონეზე, ახლებური ფუნქციონალური უფლება-მოვალეობები გაიწერა და საქმის წარმოების ახალი სისტემა ჩამოყალიბდა.

კონცეფციის ფარგლებში, არასრულწლოვანთა სარეაბილიტაციო დაწესებულების პერსონალში, ფსიქოლოგებისა და სოციალური მუშაკების რიცხვი გაიზარდა. მოხდა მათი ახალ მიდგომებზე მორგებული, ახლებურად შემუშავებული ტრენინგ მოდულების შესაბამისად გადამზადება.

მოცემულ ეტაპზე, არასრულწლოვანთა სარეაბილიტაციო დაწესებულებაში, ყველა მსჯავრდებულის მიმართ მიმდინარეობს სასჯელის ინდივიდუალური დაგეგმვა, რომლის მიზანია მოზარდისათვის რისკების შემცირება და მისი რესოციალიზაცია. პილოტირებულია ინდივიდუალური მიდგომები.

სასჯელის მოხდის ინდივიდუალური დაგეგმვის მიზნობრივად განხორციელებისათვის, ხდება მოზარდის ჩართვა სხვადასხვა სახის საგანმანათლებლო, სარეაბილიტაციო და სპორტულ ღონისძიებებში.

პირობით ვადამდე გათავისუფლების მექანიზმის გაძლიერების მიზნით, ეფექტურად მუშაობს არასრულწლოვანთა ადგილობრივი საბჭო, უმეტეს შემთხვევებში, ხდება ზეპირი მოსმენით სხდომების ჩატარება, რაც პროცესის გამჭვირვალობასა და ნდობის მოპოვებას უწყობს ხელს. შემუშავებულია არასრულწლოვანთა ადგილობრივი საბჭოს დებულება და სისტემის შიგნით მიმდინარეობს მისი გადახედვის პროცესი.

13.6. ხარისხიანი და ინკლუზიური განათლება ყველა ბავშვისათვის.

13.6.1. ადრეული ასაკის სწავლებისა და სკოლამდელი განათლების მაჩვენებლების გაზრდა 52%-დან 100%-მდე.

13.6.1.2. სკოლამდელი განათლების სპეციალისტებისათვის უნივერსიტეტებში მოსამზადებელი და გადამზადების პროგრამების დანერგვა.

ილიას უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი - ბავშვთა და მოზარდთა განვითარების კლინიკა, რომლის ფარგლებში სკოლამდელი და ინკლუზიური განათლების ცენტრი ახორციელებს 12 კრედიტიან სასერთიფიკატო პროგრამას - ბავშვის განვითარებაზე ზრუნვა სკოლამდელ ასაკში. აღნიშნული პროგრამა გავლილი აქვს 60 ადამიანს. ამჟამად პროგრამას გადის 28 ადამიანი.

13.6.1.3. სკოლამდელი დაწესებულებებისათვის (საბავშვო ბაღებისა და ალტერნატიული ცენტრებისათვის) სანიტარულ-ჰიგიენური და კვების სავალდებულო მინიმალური სტანდარტების შემუშავდება და დანერგვა; სკოლამდელ განათლებაში (საბავშვო ბაღებისა და ალტერნატიული ცენტრებისათვის) ეროვნული სასწავლო პროგრამის შემუშავება, დამტკიცება და დაფინანსება.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის N78 დადგენილებით დამტკიცდა „ტექნიკური რეგლამენტი – ბავშვთა სკოლამდელ დაწესებულებებში კვების ორგანიზაციის სანიტარიული წესებისა და ნორმების დამტკიცების შესახებ“. განათლების სამინისტრო მუშაობს, სასკოლო მზაობის სასწავლო პროგრამის შესაქმნელად, რომლის პილოტირება ჩატარდება 2015 წელს.

13.6.2. ხარისხიანი ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობა.

13.6.2.1. მასწავლებლებისათვის მოსამზადებელი/საუნივერსიტეტო (ბაკალავრიატი და სამაგისტრო) ტრენინგების პროგრამის დახვეწა.

აღნიშნული საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია N 13.6.1.2 საქმიანობის ანგარიშში.

13.6.2.2. დაუცველი და სკოლის მიღმა დარჩენილი ბავშვების (მათ შორის სპეციალური შესაძლებლობების მქონე, ეთნიკური უმცირესობები და სკოლის მიღმა დარჩენილი ბავშვები) ზოგად საგანმანათლებლო პროცესში ჩართვა.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ეროვნული სასწავლო გეგმების დეპარტამენტი ორი წელია ახორციელებს ქვეპროგრამას "განათლების მეორე შესაძლებლობა", რომლის მიზანია ზოგადი განათლების მიღმა დარჩენილი ან სკოლის მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვებისა და მოზარდების განათლების უფლების რეალიზება, მათი შესაძლებლობების მაქსიმალურ განვითარება ფორმალური განათლების სისტემაში ჩასართავად. სასკოლო პროცესში ჩართულია 3755 სსსმ მოსწავლე.

ინკლუზიური განათლება სავალდებულოდ ხორციელდება ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში, მათ შორის არის 8 პანსიონური დაწესებულება, რომლებიც ახორციელებენ განვითარების შეფერხების (შემეცნებითი ფუნქციებისა და ადაპტური ქცევის დეფიციტის), სენსორული (სმენისა და მხედველობის), ქცევისა და ემოციური (ასოციალური, აგრესიული ქცევის და დაუმორჩილებლობის განმეორებადი და მდგრადი გამოვლინება, რომელიც არ არის ფსიქოტური მდგომარეობის, გუნება-განწყობის ცვალებადობის ან სხვა დაავადებების თანმდევი სიმპტომი) დარღვევების მქონე ბავშვთა სპეციალურ საგანმანათლებლო პროგრამებს.

13.6.2.3. განათლების ხარისხისა და რელევანტურობის გაზრდა.

მასწავლებლის ახალი სტანდარტის საფუძველზე შეიქმნა „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარების და კარიერული წინსვლის სქემის“ სამუშაო დოკუმენტი. პარლამენტმა მიიღო ცვლილებები კანონში ზოგადი განათლების შესახებ. განისაზღვრა

სახელმწიფო კომისიის შექმნა, რომელიც საბოლოოდ განიხილავს „მასწავლებლის საქმიანობის დანეწების, პროფესიული განვითარების და კარიერული წინსვლის სქემის“ სამუშაო დოკუმენტს, რომელიც დასამტკიცებლად წარედგინება საქართველოს მთავრობას. ამ ეტაპზე საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო მუშაობს სახელმწიფო კომისიის შექმნაზე.

13.6.2.4. განათლების ხარისხის მართვის საინფორმაციო სისტემის გაუმჯობესება სკოლაში ჩარიცხვის, მოსწავლეთა დასწრების და მიღწევების რეგულარული მონაცემების შეგროვების, ანალიზისა და ანგარიშგების მიზნით.

2015 წლის დასაწყისიდან იგეგმება სკოლის მიღმა დარჩენილი და რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვების მონიტორინგისთვის, განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემის მონაცემთა ბაზებში გარკვეული ინდიკატორების ჩამატება და ინფორმაციის მოპოვების და ანალიზის არხების გაფართოვება. 2014 წლის დეკემბერში გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ეგიდით შედგა კონფერენცია აღნიშნულ თემაზე, რის შედეგადაც დაიგეგმა ზემოთ აღნიშნული აქტივობების განხორციელება და დანერგვა. განათლების და მეცნიერების სამინისტროს გარდა პროცესში ჩაერთვებიან სოციალური მომსახურების სააგენტო, სტატისტიკის ეროვნული სააგენტო, ჯანდაცვის სამინისტრო, შინაგან საქმეთა სამინისტრო და ადგილობრივი მუნიციპალური ორგანოები.

იძულებით გადაადგილებულ პირთა- დევნილთა უფლებები

15.1. იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამართლებრივი და სოციალური გაძლიერება; მათი უფლებების დაცვაზე ორიენტირებული პოლიტიკის წარმოება

15.1.1 დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფა

15.1.1.1. დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის მიზნით ცარიელი შენობების რეაბილიტაცია, ახალი საცხოვრებელი კორპუსების მშენებლობა, ასევე, დევნილთა განსახლება გამოსყიდულ ინდივიდუალურ საცხოვრებელ სახლებში.

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს მიერ შემუშავებული „გრძელვადიანი განსახლების სახელმძღვანელო პრინციპების, კრიტერიუმებისა და პროცედურების“ შესახებ დოკუმენტის შესაბამისად, გასული ორი წლის განმავლობაში დაახლოებით 2620 დევნილს გადაეცა ბინა,

ამ ეტაპზე სამინისტრო აგრძელებს საქმიანობებს დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების კუთხით - მიმდინარეობს თანამშრომლობა კომპანიასთან ‘Hualing International Special Economic Zone’, რომლისგანაც სამინისტრომ მიმდინარე წელს 598 ბინა შეიძინა,

რომელთაგანაც 298 ბინა დევნილებს 2015 წლის 31 აგვისტოსთვის გადაეცემათ, ხოლო დანარჩენი 300 – 2016 წლის თებერვალსა და ივნისში.

სამინისტრო თანამშრომლობს მენაშენებთან, რომლებისგანაც დევნილებისათვის გადასაცემად, შეიძენს ბინებს. ასევე, 2015 წელს იგეგმება ქუთაისში 2 კორპუსის, ზუგდიდში 2 კორპუსისა და გორში 2 ან 3 კორპუსის მშენებლობის სამუშაოების დაწყება.

სამინისტროს მიდგომა განსახლების პროგრამების მიმართ გახდა კომპლექსური, რაც გულისხმობს განსახლების პროგრამების იმგვარ დაგეგმვას, რომელიც მოიცავს დევნილთათვის საარსებო წყაროებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდას. ასეთი მიდგომის მაგალითია - „სოფლად სახლის შეძენის“ პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება სახლების შესყიდვა მიწის ნაკვეთით სოფლად, რაც დევნილებს მისცემს შესაძლებლობას განსახლების ადგილებში განახორციელონ სასოფლო-სამეურნეო აქტივობები. სამინისტრომ 190 ამგვარი სახლი შეიძინა დევნილებისთვის და 350 ოჯახს თანხმობა განუცხადა ამ პროგრამის ფარგლებში სახლების შესყიდვაზე. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს შესყიდვის პროცედურები.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, მიმდინარეობს დევნილთათვის გადასაცემი ბინების რეაბილიტაციის პროცესი ვაზიანში, კასპში, გორში, ხაშურში, ახალციხეში, ზუგდიდსა და ქუთაისში, სადაც მალე 1030 დევნილი ოჯახი საკუთარებაში მიიღებს ბინას.

15.1.1.2. დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის პროცესის წარმართვა მინისტრის 2013 წლის 9 აგვისტოს #320 ბრძანებით დამტკიცებული „დევნილთა საცხოვრებელი უზრუნველყოფის წესით“ განსაზღვრული წესისა და კრიტერიუმების შესაბამისად

იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა განსახლების ორგანიზების მიზნით, სამინისტროში მომზადდა და გამოიცა „დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის წესის, კრიტერიუმებისა და დევნილთა საკითხების შემსწავლელი კომისიის დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის 2013 წლის 9 აგვისტოს N320 ბრძანება. დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფა ხორციელდება აღნიშნული ბრძანების პირველი პუნქტით დამტკიცებული „დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის წესის“ ამავე ბრძანებით დამტკიცებული კრიტერიუმებისა და საცხოვრებელი ფართის სტანდარტების შესაბამისად, საცხოვრებელი ფართების განაწილების წესს. ამასთან, ითვალისწინებს შშმ დევნილ ოჯახებს, მათი სპეციფიკური, საჭიროებების გათვალისწინებით, საცხოვრებელი ფართის კენჭისყრაში მონაწილეობის გარეშე გადაცემის საკითხსაც.

ბოლო 2 წლის განმავლობაში სამინისტროს მიერ კრიტერიუმების გამოყენებით რეაბილიტირებულ და აშენებულ კორპუსებში შესახლებულ იქნა 1865 ოჯახი. კერძო მესაკუთრეებისაგან გამოსყიდული იქნა 565 ბინა.

2014 წელს დასრულებული რეაბილიტირებული და განსახლებული ობიექტები ჯამში: თბილისი - 389 ბინა, იმერეთში - 545 აჭარა-48 სამეგრელო ზ/სვანეთი - 458, რაჭა- 8, ქვემო ქართლი- 253, შიდა ქართლი - 136, სამცხე ჯავახეთი- 18.

15.1.1.3. დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართების (ყოფილი დევნილთა კომპაქტურად განსახლების ობიექტები) მათთვის საკუთრებაში გადაცემა კანონმდებლობით დადგენილი წესით

კანონმდებლობით დადგენილი წესით, ბოლო ორი წლის განმავლობაში მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართი საკუთრებაში გადაეცა 3757 ოჯახს. 2013 წელს თბილისი - 873, იმერეთი, გურა, რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი - 187, სამეგრელო-ზემო სვანეთი, აჭარა - 32, ქვემო-ქართლი, კახეთი, მცხეთა-მთიანეთი - 220, შიდა-ქართლი და სამცხე-ჯავახეთი - 80. 2014 წელს თბილისი - 752, იმერეთი, გურა, რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი - 361, სამეგრელო-ზემო სვანეთი, აჭარა - 610, ქვემო-ქართლი, კახეთი, მცხეთა-მთიანეთი - 318, შიდა-ქართლი და სამცხე-ჯავახეთი - 324.

დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართების დაკანონების პროცესის დაჩქარების მიზნით, მთავრობის განკარგულებით, გააქტიურდა პროექტი, რომლის ფარგლებშიც საცხოვრებელი ფართი 10 000 - მდე დევნილ ოჯახს დაუკანონდება. პროცესი 2014 წლის პირველი ნოემბრიდან დაიწყო და 10 თვის განმავლობაში გაგრძელდება. პირველ ეტაპზე, 2 თვის განმავლობაში, მოხდება დევნილთა 815-ჩასახლების შესწავლა. მეორე ეტაპი, რომელიც 8 თვე გაგრძელდება, დევნილებისთვის საცხოვრებელი ფართების საკუთრებაში გადაცემას ითვალისწინებს.

15.1.1.4. დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართებიდან უკანონო გამოსახლებისაგან დევნილთა დაცვა

დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართიდან უკანონოდ გამოსახლებისგან დაცვის უმთავრესი გარანტი არის „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა შესახებ საქართველოს კანონი“, რომლის მე-6 და მე-14 მუხლები იცავენ დევნილის საცხოვრებელ ფართთან დაკავშირებულ უფლებას.

2014 წელს დევნილთა უკანონო მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელიდან გამოსახლების 120 შემთხვევა დაფიქსირდა, თუმცა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრომ დევნილებს ამ შემთხვევაშიც შესთავაზა ალტერნატიული თავშესაფარი, ქირის თანხით უზრუნველყოფის სახით.

15.1.1.5. შშმ პირების საჭიროებების გათვალისწინება

„იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა მიმართ 2012 – 2014 წლებში სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 13 ივნისის №1162 განკარგულების მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს, დევნილთა განსახლების პრობლემის გრძელვადიანი გადაწყვეტა რომლის ფარგლებში, რეაბილიტირებულ თუ ახალაშენებულ კორპუსებში „შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად იქმნება ყველა პირობა მათი სოციალური ინტეგრაციისათვის. დღეის მდგომარეობით, ადაპტირებულ გარემოში განსახლებულია 700 შშმ - დევნილი.

ამასთან, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის 2013 წლის 9 აგვისტოს N320 ბრძანების მე-3 მუხლის მე-13 პუნქტის თანახმად, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს, ჯანმრთელობის მდგომარეობიდან გამომდინარე, საცხოვრებელი ფართები გადაეცემათ კენჭისყრაში მონაწილეობის გარეშე, ხოლო, განსახორციელებელ პროექტებში, საცხოვრებელი ფართები დაპროექტდება დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობის გათვალისწინებით.

15.1.1.6. დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართების (ყოფილი დევნილთა კომპაქტურად განსახლების ობიექტები) და რეაბილიტირებულ ან ახალაშენებულ შენობებში განსახლებულ დევნილთათვის საცხოვრებელი ფართების კანონმდებლობის საფუძველზე საკუთრებაში გადაცემის პროცესის დაჩქარება.

საქართველოს მთავრობის განკარგულების საფუძველზე, იგეგმება პროექტი „იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართების საკუთრებაში გადაცემის თაობაზე“. პროექტი ითვალისწინებს 2015 წელს საქართველოს მასშტაბით 10000-მდე დევნილი ოჯახისათვის მათ სარგებლობაში არსებული ფართის საკუთრებაში გადაცემას.

15.1.1.7. განახლდეს და ახალ კანონთან შესაბამისობაში მოვიდეს „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა მიმართ 2012–2014 წლებში სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმა“

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა - „დევნილთა მიმართ 2012-2014 წლებში სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმის“ განახლება იგეგმება მომავალი წლის დასაწყისში, რის შედეგადაც შემუშავდება 2015-16 წლების სამოქმედო გეგმა.

15.1.1.8. დევნილთა შესახებ 2014 წლის 1 მარტს ამოქმედებული „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა- დევნილთა“ შესახებ საქართველოს კანონის მუდმივი გადახედვისა და სრულყოფის, საერთაშორისო სტანდარტებთან შემდგომი დაახლოების, საჭიროებების გათვალისწინებით მეტი დაცვის მექანიზმების შემოღების, დევნილთა პრობლემების გადაწყვეტაში ადგილობრივი თვითმმართველობის როლის გაზრდის მიზნით ღონისძიებების განხორციელება

„საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა“ კანონის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის მიღწევის მიზნით, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის ბრძანებით შექმნილია კომისია, რომლის წევრებიც არიან სახალხო დამცველის აპარატის წარმომადგენელი, ასევე საერთაშორისო და ეროვნული და ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციები. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს მუშაობა დევნილთა სტატუსიდან საჭიროებაზე დაფუძნებულ დახმარებაზე გადასვლის საკითხთან დაკავშირებული სამართლებრივი ასპექტების ანალიზის კუთხით, რის შედეგადაც მოხდება კანონში შესაბამისი ცვლილება-დამატებების შეტანა.

15.1.2. იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური ინტეგრაცია;

15.1.2.1. ფუნქციონირება დაიწყოს საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა და მოხდეს მისი განვითარება დაფინანსების გაზრდა და საქმიანობის გააქტიურება

15.1.2.2. საარსებო წყაროების პროგრამების/პროექტების შემუშავება და განხორციელება

დევნილთა საარსებო წყაროების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისა და თვითკმარობის შესაძლებლობების გაზრდის მიზნით, შეიქმნა დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სახელმწიფო სტრატეგია, რომელიც მთავრობის მიერ დამტკიცდა 2014 წელს. აღნიშნული სტრატეგიის მიზანია დევნილთა სოციალური და ეკონომიკური განვითარება სახელმწიფო უწყებების, დონორების, საერთაშორისო ორგანიზაციების, ეროვნული და ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების და კერძო (ბიზნეს) სექტორის ერთობლივი ძალისხმევით დევნილების და მათი მასპინძელი თემების პოტენციალის რეალიზაციისათვის შესაძლებლობების შექმნის გზით. აღნიშნული მიზანი ხელს შეუწყობს დევნილთა სახელმწიფო დახმარებაზე დამოკიდებულებიდან თვითკმარობაზე გადასვლას და მათი როლის გაზრდას ქვეყნის შემდგომ ეკონომიკურ განვითარებაში. ამჟამად მიმდინარეობს დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის დოკუმენტის შემუშავება.

15.1.2.3. დევნილი მოსახლეობის ჩართულობის უზრუნველყოფა მათ მუდმივ საცხოვრებელ ადგილზე დაბრუნდებამდე ქვეყნის სხვა ნაწილში ინტეგრაციის პროცესში

დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სახელმწიფო სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელების მიზნით შეიქმნა სსიპ-ი „დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სააგენტო“. სააგენტოს ძირითადი საქმიანობა დაკავშირებული იქნება დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური ინტეგრაციისადმი მიმართულ ღონისძიებებთან, დასაქმებასთან, მომსახურების, ინფრასტრუქტურისა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებასთან, რამაც გრძელვადიან პერსპექტივაში, დევნილთათვის მდგრადი საარსებო წყაროების შექმნასა და მათი კეთილდღეობის ზრდას უნდა შეუწყოს ხელი.

ამ ეტაპზე მიმდინარეობს სააგენტოს პერსონალით დაკომპლექტება და საპილოტე პროექტების იდენტიფიცირება. სააგენტომ შეიმუშავა კონცეფცია და ოპერაციული პროცედურები, რითაც განსაზღვრულია მისი საქმიანობების პრინციპები, ფარგლები, მოდულები, ბენეფიციართა და პროექტების შერჩევის პროცედურები და სხვა ოპერაციული საკითხები.

საარსებო წყაროების პროგრამების იდენტიფიცირების, შემუშავებისა და განხორციელების ძირითადი ინსტრუმენტი იქნება ზემოაღნიშნული სააგენტო, ასევე სამინისტრო განახორციელებს აქტიური თანამშრომლობას შესაბამის უწყებებთან/ორგანიზაციებთან; კერძოდ, ინფორმაციის მუდმივი გაცვლის და დევნილთა საარსებო წყაროების საკითხებზე არსებული პროექტების ანალიზის საფუძველზე განისაზღვრება, დაიგეგმება და განხორციელდება კონკრეტული პროექტები, სასოფლო-სამეურნეო, მომსახურების, მცირე ბიზნესის განვითარებისა და სხვა სფეროებში. ასევე, განხორციელდება დევნილთა პროფესიული განათლება და გადამზადება. დევნილთა ეკონომიკური საქმიანობების წახალისება მოხდება ისეთი საშუალებებით, როგორიცაა: სანარმოს შექმნა და რეგისტრაცია/განვითარებაში დახმარება, შეღავათიან კრედიტებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდაში მხარდაჭერა და სხვა. იგეგმება ასევე, კერძო ბიზნესის წარმომადგენლების წახალისება და ბიზნეს ორგანიზაციებში კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის დანერგვის მხარდაჭერა, მათ პროექტებსა და ღონისძიებებში დევნილთა ჩართულობის გაზრდის მიზნით. სააგენტოში უკვე შემოსულია 10-მდე პროექტი, რომლებსაც სააგენტოს პროექტის მენეჯერები ამზადებენ პირველ კომისიაზე გასატანად.

თავმჯდომარის მქონე პირთა უფლება

16.1. „ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ“ უენევის 1951 წლის კონვენციით გათვალისწინებული უფლებების დაცვა

16.1.1. შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის დახვეწა/სრულყოფა

16.1.1.2. უცხოელთათვის თავმჯდომარის მიცემის შესახებ პრეზიდენტის შესაბამისი ბრძანებულების განახლება/ახალი ბრძანებულების პროექტის მომზადება

იუსტიციის მინისტრის 2014 წლის 4 ნოემბრის N50 ბრძანებით დამტკიცდა დროებითი საიდენტიფიკაციო მოწმობის გაცემის წესი.

სამინისტრომ შეიმუშავა „უცხოელთათვის თავმჯდომარის მიცემის შესახებ“ დებულების პროექტი, რომელიც საქართველოს პრეზიდენტის N227 ბრძანებულებით დამტკიცდა 2014 წელს.

დებულება ითვალისწინებს საქართველოს პრეზიდენტის მიერ თავმჯდომარის მიცემას იმ უცხოელთათვის რომლებიც თავმჯდომარის მოთხოვნის მომენტისათვის არ იმყოფებიან საქართველოში და მათი მოქალაქეობის ან ადგილსამყოფელ ქვეყანაში იდენტიფიკაციის რასის, რელიგიის, აღმსარებლობის, ეროვნების, გარკვეული სოციალური ჯგუფისადმი კუთვნილების ან პოლიტიკური შეხედულებების გამო.

დოკუმენტით განსაზღვრულია უცხოელთათვის თავმჯდომარის მიცემის შესახებ განცხადების მიღების, განხილვისა და მათთვის თავმჯდომარის მიცემის, შეწყვეტის ან გაუქმების წესი, მათი უფლებები და მოვალეობები.

16.1.1.3. თავმჯდომარის მაძიებელთა მიმღები ცენტრის გაფართოება

მარტყოფში თავმჯდომარის მაძიებელთა მიღებისა და განთავსების ცენტრის მეორე შენობის მშენებლობა დაიგეგმა. შენობის დაპროექტება დასრულებულია და ამ ეტაპზე მიმდინარეობს სამშენებლო ნებართვების გაცემის პროცედურები. სამშენებლო სამუშაოები 2015 წელს დაიწყება. ცენტრის მშენებლობა და აღჭურვა სრულად არის დაფინანსებული ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის თანამშრომლობის ოფისის მიერ. მშენებლობის დასრულების შემდეგ, სამინისტროს შესაძლებლობა ექნება, დამატებით, მინიმუმ 80 ადამიანი უზრუნველყოს დროებითი თავმჯდომარით.

ახალი ცენტრის მშენებლობა სამინისტროსა და მთავრობის მორიგი წინგადადგმული ნაბიჯია საქართველოში თავმჯდომარის სისტემის განვითარებისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიმართულებით. ახალი ცენტრი სამინისტროს საშუალებას მისცემს, გაზარდოს თავისი შესაძლებლობები თავმჯდომარის მაძიებელთა მიღების კუთხით.

მსოფლიოში გამწვავებული კონფლიქტებისა და საქართველოში ადამიანის უფლებების დაცვისა და ეკონომიკის მუდმივი განვითარების ფონზე, საქართველოში თავშესაფრის მოხოვნელთა რიცხვი გაიზარდა. 2014 წელს, საერთაშორისო დაცვის მისაღებად, საქართველოს 1600-ზე მეტმა უცხოელმა მომართა.

ეკო-მიგრანტები უფლებები

17. ბუნებრივი ან ტექნოგენური ხასიათის კატასტროფების შედეგად იძულებით გადაადგილებას დაქვემდებარებულ პირთა (ეკომიგრანტი) სამართლებრივი და სოციალური დაცვა:

17.1. ბუნებრივი ან ტექნოგენური ხასიათის კატასტროფების შედეგად იძულებით გადაადგილებას დაქვემდებარებულ პირთა (ეკომიგრანტთა) განსახლების უზრუნველყოფა:

17.1.1. ბუნებრივი ან ტექნოგენური ხასიათის კატასტროფების შედეგად იძულებით გადაადგილებას დაქვემდებარებულ პირთა (ეკომიგრანტი) განსახლება საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის 2013 წლის 13 ნოემბრის #779 ბრძანების შესაბამისად სამინისტროს ასიგნებების გათვალისწინებით:

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის 2013 წლის 13 ნოემბრის #779 ბრძანებით შექმნილმა „სტიქიური უბედურებების შედეგად დაზარალებულ და გადაადგილებას დაქვემდებარებულ ოჯახთა განსახლების საკითხების მარეგულირებელი კომისიამ“ შეარჩია სამინისტროს ასიგნებების ფარგლებში განსახლებელი სტიქიით დაზარალებული, გადაადგილებას დაქვემდებარებული 33 ოჯახი, რომლებსაც მიეცათ საშუალება მოეძებნათ და წარმოედგინათ საცხოვრებელი სახლი მათთვის სასურველ მუნიციპალიტეტში, რომელსაც 20000 ლარის ფარგლებში შეუსყიდის სამინისტრო.

ამ ეტაპზე შერჩეული ოჯახების მიერ წარმოდგენილ სახლებზე სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს მიერ მომზადებული დასკვნების საფუძველზე შესყიდულია 32 საცხოვრებელი სახლი, დამატებით შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოსთან გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულების საფუძველზე სამინისტროს მიერ შესყიდულია 4 საცხოვრებელი სახლი.

17.1.2. საკანონმდებლო დონეზე დარეგულირდეს ბუნებრივი ან ტექნოგენური ხასიათის კატასტროფების შედეგად იძულებით გადაადგილებას დაქვემდებარებულ პირთა (ეკომიგრანტი) უფლებრივი მდგომარეობა

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის 2013 წლის 6 ივნისის #123 ბრძანებით შექმნილმა კომისიამ, რომელშიც სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლებთან ერთად ჩართული იყვნენ სახალხო დამცველის აპარატისა და საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, შეიმუშავა „ეკომიგრანტთა შესახებ“ კანონის პროექტი.

ამ დროისათვის სამინისტრო ხელმძღვანელობს მინისტრის 2013 წლის 13 ნოემბრის N779 ბრძანებით (ნორმატიული აქტი) რომელიც განსაზღვრავს „სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული და გადაადგილებას დაქვემდებარებული ოჯახებს“ – („განცალკევებულ საცხოვრებელ ფართზე მუდმივად მცხოვრები ნათესაური ან არანათესაური კავშირის მქონე პირთა წრე, რომლებიც ერთობლივად ეწევიან შინასამეურნეო საქმიანობას (ოჯახი შეიძლება იყოს ერთსულიანი) და ცხოვრობენ სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის მომეტებული საფრთხის შემცველ შენობაში/სახლში ან ბუნებრივი ან ანთროპოგენული კატასტროფების ან/და ასეთი რისკების ზონაში“) და არეგულირებს „სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული და გადაადგილებას დაქვემდებარებული ოჯახების“ საცხოვრებელი უზრუნველყოფის პროცედურებს, კერძოდ:

- დაზარალების კატეგორიას;
- დაზარალებულთა საცხოვრებელი სახლით უზრუნველყოფის პროცედურას;
- დაზარალებულთა საცხოვრებელი სახლით უზრუნველყოფის კრიტერიუმებს;
- სამინისტროს მიერ კერძო საკუთრებაში არსებული საცხოვრებელი სახლის შესყიდვას
- „სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული და გადაადგილებას დაქვემდებარებული ოჯახებისათვის“ გადაცემული, სახელმწიფო საკუთრებად რეგისტრირებული საცხოვრებელი სახლების მონიტორინგისა და საკუთრებაში გადაცემის პროცედურას

17.1.3. ეკომიგრანტთა მონაცემთა ბაზის ფორმირება და წარმოება

სამინისტროს მიერ შექმნილია სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული და გადაადგილებას დაქვემდებარებული ოჯახების მონაცემთა ბაზის კონცეფციის პროექტი, რაც მნიშვნელოვანია სამინისტროს ფუნქციებისა და ამოცანების ეფექტური დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის.

სამინისტრო აქტიურად მუშაობს სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მონაცემთა ბაზის საბოლოო ამოცანის განსაზღვრისა და პროგრამული უზრუნველყოფის ფინანსური მხარდაჭერის მიზნით.

17.1.4. 2014 წლის 1 იანვრამდე სამინისტროს მიერ უკვე განსახლებული ეკომიგრანტებისათვის შესაბამისი საცხოვრებელი ფართების კანონდებლობით დადგენილი წესით საკუთრებაში გადაცემის პროცესის დაწყება

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს მიერ უკვე განსახლებული ეკომიგრანტებისათვის შესაბამისი საცხოვრებელი ფართების კანონდებლობით დადგენილი წესით საკუთრებაში გადაცემის პროცესის დაწყების მიზნით, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა მინისტრის N1200 ბრძანების შესაბამისად, მიმდინარე წლის მაისიდან ეკომიგრანტთა საკითხების დეპარტამენტი ახორციელებს 2004-2012 წლებში სამინისტროს მიერ ქვეყნის სხვადასხვა მუნიციპალიტეტებში შესყიდული საცხოვრებელი სახლებისა და მათში განსახლებული ოჯახების აღწერას(პროფაილინგს). ამ ეტაპზე აღწერის პროცესი დასრულებულია და მიმდინარეობს მონაცემების დამუშავება. აღნიშნული საცხოვრებელი სახლებისა და მათთან ერთად შესყიდული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე საკადასტრო აზომვითი ნახაზების შედგენისა და საჯარო რეესტრის სააგენტოში ხელახალი რეგისტრაციის შემდეგ შესაძლებელი იქნება მათი კერძო საკუთრებაში გადაცემა.

რეპატრიანტთა უფლებები

18. ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა, რეპატრიანტთა უფლებათა რეალიზაცია

18.1. ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა, რეპატრიანტთა ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება

18.1.1. ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა, რეპატრიანტთა ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის გამოცემის მიზნით შესაბამის სამთავრობო დაწესებულებებთან აქტიური თანამშრომლობა

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრომ ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან

წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა რეპატრაციის უწყებათაშორისი სამთავრობო საბჭოს წევრებთან აქტიური თანამშრომლობით მოამზადა ყოფილი სსრკ-ის მიერ XX საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს სსრ-იდან იძულებით გადასახლებულ პირთა რეპატრაციის შესახებ სახელმწიფო სტრატეგიის პროექტი, რომელიც მიღებულ იქნა 2014 წლის 12 სექტემბერს მთავრობის N1671 განკარგულებით.

სტრატეგია მიზნად ისახავს რეპატრიანტთა ღირსეული და ნებაყოფლობითი დაბრუნების ხელშეწყობას და რეპატრირებული მოსახლეობის სამოქალაქო ინტეგრაციას.

ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა სტრატეგიის სამოქმედო გეგმაზე.

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე და ოკუპირებული ტერიტორიების გამყოფი ხაზების სიახლოვეს მცხოვრები ადამიანების უფლებების დაცვა

19.1. გამყოფი ხაზების სიახლოვეს მცხოვრები ადამიანების უფლებების დაცვა და მათი მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური და ჰუმანიტარული პირობების გაუმჯობესება

19.1.1. გამყოფი ხაზების სიახლოვეს მცხოვრები ადამიანებისათვის ჯანდაცვის უზრუნველყოფა; განათლების ხელმისაწვდომობა; სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება; ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება; უსაფრთხოების მაქსიმალური დაცვა

19.1.1.1. ახალი ამბულატორიების მშენებლობა და მათი აღჭურვა თანამედროვე სამედიცინო ტექნოლოგიებით; სამედიცინო პერსონალის პროფესიული გადამზადება;

ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურებისათვის გამყოფი ხაზის 19 სოფელში მოეწყო ამბულატორია.

19.1.1.2. პედაგოგებისა და მოსწავლეებისათვის განსაკუთრებული პირობების შექმნა; სტუდენტებისათვის მაქსიმალური შეღავათების დანესება; სასწავლო ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების გაუმჯობესება;

გორის მუნიციპალიტეტში არხისის, საჩხერის მუნიციპალიტეტში სოფელ პერევის, წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში სოფელ ლიას N1 საჯარო სკოლებს ჩაუტარდათ სარეაბილიტაციო სამუშაოები. ქარელის მუნიციპალიტეტის სოფელ აბანოში მიმდინარეობს საჯარო სკოლის მშენებლობა. დაფინანსდა 471 სტუდენტის 2013-2014 სასწავლო წლის სწავლის გადასახადი. აქედან 444 ბაკალავრის და 27 მაგისტრანტის. ამასთან 2014-2015 სასწავლო წლისათვის

დაფინანსდება გამყოფ ხაზებთან მცხოვრები 600 სტუდენტი. 2013 წლის ბოლოს 30 საჯარო სკოლის პირველკლასელს გადაეცა 345 „ბუკი“, 30 საჯარო სკოლის პირველი კლასის დამრიგებელს - 34 პორტატული კომპიუტერი, 4 სკოლის წარჩინებულ მოსწავლეს - 6 პორტატული კომპიუტერი. UNDP-ისა და UNHCR-ის ერთობლივი პროექტის ფარგლებში დასრულდა ქარელის მუნიციპალიტეტის სოფელ დვანში საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია, რომლითაც ისარგებლებს ს. დვანისა და ს. ტახტისძირის 40 აღსაზრდელი.

19.1.1.3. სხვადასხვა საყოფაცხოვრებო და საზოგადოებრივი ინფრასტრუქტურის აღდგენა, მშენებლობა და განვითარება; საერთაშორისო დონორთა მობილიზება მათ საჭიროებებზე დამატებითი რეაგირებისათვის.

სალთვისი-ტირიფონის საირიგაციო სისტემის რეაბილიტაციის პროექტის ფარგლებში, რეაბილიტირებულ იქნა ტირიფონის მაგისტრალური არხი და ასევე დასრულდება სარწყავი წყლით მომარაგების გასაუმჯობესებლად მიმდინარე წლის შემოდგომას მოწესრიგდა დამატებით 6 სარწყავი წყლის სატუმბი სადგური. მოსახლეობის სასმელი წყლით მომარაგების უზრუნველყოფის მიზნით 9 სოფელში მოეწყო ჭაბურღილები და მოხდა სისტემების რეაბილიტაცია. მიმდინარეობს გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლების გაზიფიცირება. უკვე დასრულებულია გაზიფიცირების ქსელის მოწყობის სამუშაოები. მოსახლეობის გათბობით უზრუნველსაყოფად საქართველოს მთავრობამ 11 440 ოჯახისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყო 2 288 000 ლარი და თითოეულ ოჯახს გადაეცა 200 ლარი. UNHCR-მა ფულადი დახმარება (500 ლარი ბენეფიციარზე) გაუწია 1311 მოწყვლად (მრავალშვილიან, მართხელა და შშმ) ოჯახებს.

19.1.1.4. კრიმინოგენური სიტუაციის სტაბილიზაცია; ოკუპირებული ტერიტორიებიდან მომდინარე შესაძლო პროვოკაციების თავიდან აცილება, გამყოფ ხაზებთან მაქსიმალურად უსაფრთხო გარემოს შექმნა

2008 წლის აგვისტოს საომარი მოქმედებების შემდეგ, ოკუპაციის ხაზის მიმდებარე ტერიტორიებზე, ადგილობრივი მოსახლეობის უსაფრთხოების და რეგიონში მშვიდობისა და სტაბილურობის მიზნით საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიეცა სპეციალური მანდატი. 2008 წლის 12 აგვისტოს შეთანხმების და მისი განხორციელების დოკუმენტის შესაბამისად შსს ერთადერთი სახელმწიფო ძალოვანი სტრუქტურაა, რომელიც წარმოდგენილია საოკუპაციო ზოლში და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე.

ოკუპაციის ხაზის მიმდებარე ტერიტორიებზე არსებულ მუდმივ თუ დროებით საგუშაგოებზე სისტემატურად არიან წარმოდგენილნი შინაგან საქმეთა სამინისტროს სხვადასხვა დანაყოფები, რომლებიც ოცდაოთხი საათის განმავლობაში ახორციელებენ ოკუპაციის ხაზის მიმდებარე ტერიტორიების კონტროლს.

ოკუპაციის ხაზის მიმდებარე ტერიტორიებზე ინციდენტების პრევენციის, ადგილზე უსაფრთხოების გარანტიების უზრუნველყოფისა და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანთა უსაფრთხოების და სხვა უფლებების ეფექტური დაცვის მიზნით სამინისტრო იყენებს შემდეგ

ფორმატებს: საქართველოში ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიასთან არსებულ ე.წ. „ცხელ ხაზს“, ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მექანიზმისა (IPRM) და უნევის საერთაშორისო მოლაპარაკებების ფორმატებს. შინაგან საქმეთა სამინისტრო აქტიურად მუშაობს ოკუპირებული აფხაზეთის მიმართულებით ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მექანიზმის აღდგენაზე,

19.2. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ადამიანებისათვის ჯანდაცვის და განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; თავისუფალი გადაადგილების ხელშეწყობა და ადამიანების უფლებებისა და უსაფრთხოების დაცვისათვის შესაბამისი ძალისხმევის მობილიზება

19.2.1. საქართველოს მოსახლეობის აღნიშნული ნაწილისათვის ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამების მაქსიმალური ხელმისაწვდომობა

19.2.1.1. რეფერალური პროგრამით გათვალისწინებული სერვისების გაგრძელება, მექანიზმების დახვეწა და პროგრამის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება

2014 წელს რეფერალური პროგრამით ისარგებლა ოკუპირებული აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მცხოვრებმა 259 პირმა, ხოლო ცხინვალის რეგიონში მცხოვრებმა 323 პირმა.

19.2.2. საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრებ პირთა ნაწილისათვის განათლების სახელმწიფო პროგრამების მაქსიმალური ხელმისაწვდომობა

19.2.2.2. ოკუპირებული ტერიტორიებიდან სტუდენტებისათვის საქართველოს სასწავლებლებში განათლების მისაღებად მაქსიმალური შეღავათების დანერგვა

„უმაღლეს საგანმანათლებლო დანერგულებებში ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგად აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხულ სტუდენტთა სოციალური პროგრამის ფარგლებში სახელმწიფო სასწავლო გრანტით დაფინანსების ოდენობისა და პირობების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 18 აგვისტოს №501 დადგენილება ითვალისწინებდა ეროვნული გამოცდების შედეგების საფუძველზე, აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხული გარკვეული კატეგორიის სტუდენტების სწავლის დაფინანსებას, მათ შორის სტუდენტების, რომლებიც ბოლო ორი წლის განმავლობაში სწავლობდნენ და სრული ზოგადი განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტი მიიღეს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებულ ზოგადსაგანმანათლებლო დანერგულებებში ან რომლებიც 2008 წლის 7 აგვისტომდე, ბოლო ერთი წლის განმავლობაში სწავლობდნენ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, ხოლო სრული ზოგადი განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტი მიიღეს ოკუპირებული ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ. პროგრამის ფარგლებში სტუდენტები ფინანსდებიან 4-6 წლის

განმავლობაში (პროგრამის ხანგრძლივობის მიხედვით) სახელმწიფო სასწავლო გრანტის მაქსიმალური ოდენობის (2250 ლარი) ფარგლებში. 2014 წელს სოციალური პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკის ტერიტორიებზე მცხოვრები 83 სტუდენტი და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიებზე მცხოვრები 102 სტუდენტი.

19.2.3. გამყოფ ხაზებზე ადამიანების თავისუფალი მიმოსვლის, ხალხთა შორის კონტაქტების წახალისება, ნათესაური კავშირების შენარჩუნება; მავთულხლართებისა და სხვა ბარიერების აღმართვის პროცესით შექმნილი პრობლემების აღმოფხვრა.

„19.2.3.1. გამყოფ ხაზებთან მაქსიმალურად უსაფრთხო გარემოს შექმნა; საერთაშორისო საზოგადოების ინფრომირება, ჩართულობისა და რეაგირების მობილიზება მავთულხლართების აღმართვის პროცესის შეჩერებისა და მოსახლეობისთვის ამით შექმნილი პრობლემების მოგვარებისათვის; უენევის საერთაშორისო დისკუსიებისა და IPRM მექანიზმის გამოყენება“

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მოქმედებებს, რათა საერთაშორისო თანამეგობრობამ კვლავ აფიქსიროს მკაფიო პოზიცია ა) მავთულხლართების აღმართვის პროცესზე და ბ) საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების გამყოფი ხაზის სიახლოვეს მცხოვრებ პირთა უფლებების დარღვევებზე;

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მოქმედებებს, რათა გაერო-ს; ევროკავშირის (EUMM), ეუთო-ს და ევროპის საბჭოს ორგანოებმა გაამახვილონ ყურადღება თავიანთ განცხადებებში/რეზოლუციებში/ანგარიშებში ა) მავთულხლართების აღმართვის პროცესზე და ბ) საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების გამყოფი ხაზის სიახლოვეს მცხოვრებ პირთა უფლებების დარღვევებზე.

საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს სხვა კომპეტენტურ უწყებებთან თანამშრომლობით, აგრძელებს მოქმედებებს, რათა მოხდეს საერთაშორისო საზოგადოების ინფრომირება, ჩართულობისა და რეაგირების მობილიზება მავთულხლართების აღმართვის პროცესის შეჩერებისა და მოსახლეობისთვის ამით შექმნილი პრობლემების მოგვარებისათვის, მათ შორის უენევის საერთაშორისო დისკუსიებისა და IPRM მექანიზმის გამოყენებით;

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მოქმედებებს, რათა უცხო ქვეყნების და საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებიდან გაგრძელდეს დახმარების მიღება იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების გამყოფი ხაზის სიახლოვეს მცხოვრებ პირთათვის;

19.2.4. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ადამიანებისათვის მძიმე ჰუმანიტარული შედეგების შემსუბუქება, ადამიანის უფლებათა უხეში დარღვევის, სხვადასხვა ფორმის დისკრიმინაციისა და ძალადობის, მათ შორის ყაჩაღობის, გატაცებისა და გამოძალვის შემთხვევების აღმოფხვრა

„19.2.4.1. ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტებზე საერთაშორისო საზოგადოების ინფორმირება, მათ შორის არსებული მექანიზმებით (ჟენევის საერთაშორისო დისკუსიები და IPRM მექანიზმი); საერთაშორისო ჩართულობის ხელშეწყობა ადამიანის უფლებების დაცვისათვის; მათ შორის, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო მონიტორინგის მექანიზმის ამოქმედებაზე მუშაობა;“

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მოქმედებებს, რათა საერთაშორისო თანამეგობრობამ აფიქსიროს მკაფიო პოზიცია საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრებ პირთა უფლებების დარღვევებზე;

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტებზე საერთაშორისო საზოგადოების ინფორმირებას, მათ შორის არსებული მექანიზმებით (ჟენევის საერთაშორისო დისკუსიები და IPRM მექანიზმი) და განაგრძობს საერთაშორისო ჩართულობის ხელშეწყობას ადამიანის უფლებების დაცვისათვის;

საგარეო საქმეთა სამინისტრო განაგრძობს მუშაობას საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, რათა მათ გააძლიერონ თავიანთი ძალისხმევა საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანის უფლებათა დაცვის მონიტორინგის მექანიზმის ამოქმედების კუთხით;

ამასთან, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს კოორდინაციით მომზადებულ „რასობრივი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საერთაშორისო კონვენციის შესრულების შესახებ გაერთიანებულ მე-6, მე-7 და მე-8 ანგარიშსა და „ბავშვის უფლებათა შესახებ“ კონვენციის შესრულების თაობაზე საქართველოს მე-4 პერიოდულ ანგარიშში ცალკე თავი დაეთმო საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ადამიანის უფლებების დარღვევის შესახებ ინფორმაციას.

შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის წარმომადგენელი მუდმივად იღებს მონაწილეობას ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მექანიზმების ფარგლებში სამუშაო ჯგუფის (IPRM) შეხვედრებში. აღნიშნულ ფორმატში იხილება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე განხორციელებული ადამიანის უფლებების დარღვევის სხვადასხვა ფაქტი (გადაადგილების თავისუფლების შეზღუდვა, უკანონო დაკავებები, კერძო საკუთრების ხელყოფა, სამედიცინო დახმარების მიღება, განათლების უფლება, სასმელი და სარწყავი წყლის მიწოდებასთან დაკავშირებული პრობლემები და სხვა.). ასევე ჟენევის მოლაპარაკებების ფარგლებში და ყველა საერთაშორისო დონის შეხვედრებისას მუდმივად ხდება ინფორმირება ოკუპირებულ

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკისა და ცხინვალის რეგიონის ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობაზე განხორციელებული დისკრიმინაციული მოპყრობის და ადამიანის უფლებების დარღვევის შესახებ.

გამომდინარე იქედან, რომ საქართველოს ხელისუფლება ვერ ახორციელებს კონტროლს აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონზე, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული კრიმინალური სიტუაციის შესახებ შინაგან საქმეთა სამინისტრო სრულყოფილ ინფორმაციას ვერ ფლობს.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ იდენტიფიცირებული „რუსეთის საოკუპაციო ძალების მიერ ოკუპაციის ხაზის კვეთის ბრალდებით დაკავებულ პირთა სტატისტიკის მიხედვით აფხაზეთში 2013 წლის მონაცემებთან შედარებით 17.8% არის შემცირებული ხოლო ცხინვალის რეგიონში 1.4%-ით. რაც შეეხება აფხაზეთის, გალის რაიონში, ყაჩაღობის ფაქტებს სტატისტიკის მიხედვით 2014 წელს 14.5% -ით შემცირდა.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები

20. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა.

20.1. საკანონმდებლო გარემოს საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა; შშმ პირთა გადანაცვების მიღების პროცესში ჩართულობის ხელშეწყობა.

20.1.1. ანტიდისკრიმინაციული კანონმდებლობის შემუშავება და მიღება, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება შშმ პირებთან დაკავშირებული ასპექტები.

საქართველოს პარლამენტმა 2014 წლის 2 მაისს დაამტკიცა, კანონი „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“. სახალხო დამცველი აპარატში შეიქმნა თანასწორობის დეპარტამენტი, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრაზე მონიტორინგის განხორციელება.

20.1.2. შეზღუდული შესაძლებლობის შეფასებისა და სტატუსის მინიჭების სისტემის რეფორმირება და სოციალურ მოდელზე ეტაპობრივი გადასვლის პროცესის გაგრძელება.

შეფასების სოციალური მოდელის დრაფტი და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტის პირველადი ვარიანტი შემუშავებულია, თუმცა საჭიროებს გარკვეული დეტალების დაზუსტებას, რისთვისაც გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) 2015 წლის მარტიდან გაითვალისწინა დაფინანსება 75 000 ევროს ოდენობით.

20.1.3. გადწყვეტილებების მიღების პროცესში შპმ პირების ჩართულობის ხელშეწყობა.

პრემიერ-მინისტრის ხელმძღვანელობით მოქმედი, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საკითხებზე მომუშავე სახელმწიფო საკოორდინაციო საბჭო, განისაზღვრა გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების კონვენციის იმპლემენტაციის ორგანოდ, ხოლო ადამიანის უფლებათა სამდივნოს დაევალა განესაზღვრა კონვენციის კოორდინაციის ფუნქცია. ამჟამად მიმდინარეობს საბჭოს დებულებაზე მუშაობა, რათა მოხდეს კონვენციის მოთხოვნებთან სრულად მისადაგება.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო უზრუნველყოფს, შპმ პირთა მიმართ სამოქმედო გეგმების და პროგრამების შემუშავებისას, ყველა დაინტერესებული ორგანიზაციის და შპმ პირის მონაწილეობას.

20.1.4. სამართლებრივი ბაზის შესაბამისობაში მოყვანა საერთაშორისო სტანდარტებთან (გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის მოთხოვნებთან ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისობაში მოყვანა).

კანონმდებლობაში ცვლილებების განხორციელების აუცილებლობაზე დისკუსია მიმდინარეობს 2 ფორმატში:

1. ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამეცნიერო გეგმის, შპმ უფლების დაცვის თავიდან გამომდინარე არსებულ სამუშაო ჯგუფის ფორმატში.
2. ადამიანის უფლებათა დაცვის სამდივნოს კოორდინაციით იმართება შეხვედრები შესაბამის არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დაინტერესებულ პირთა სრული ჩართულობის პრინციპის დაცვით, რათა მოხდეს საჭიროებების იდენტიფიცირება და კონვენციით გათვალისწინებით ძირითადი მიმართულებების შესაბამის სამოქმედო გეგმაში ასახვა.

20.2. ცნობიერების ამაღლება.

20.2.1. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებულ საკითხებზე (მედია-საშუალებათა პერსონალის, მათ შორის ჟურნალისტების ინფორმირება და ტრენინგი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებულ საკითხებზე).

მიმდინარეობს შესაბამისი პროექტის მომხადების პროცესი, დონორ ორგანიზაციებთან კოორდინაციის შემდგომ დაიგეგმება შესაბამისი საქმიანობები.

20.6. განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

20.6.1. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთა განათლების სამართლებრივი ჩარჩოს განსაზღვრა.

სსსმ მოსწავლეთა განათლება რეგულირდება ზოგადი განათლების შესახებ კანონით და ეროვნული სასწავლო გეგმით. არსებული კანონმდებლობის თანახმად სსსმ მოსწავლის სკოლაში ჩარიცხვა ხორციელდება განათლების და მეცნიერების სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდის რეკომენდაციის და მშობლის გადაწყვეტილების საფუძველზე. სსსმ მოსწავლეს უფლება აქვს განათლება მიიღოს ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთათვის ხარისხიანი პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და პროფესიულ განათლებაში ინკლუზიური პრინციპების დანერგვის მიზნით, პროექტის „ინკლუზიური განათლების დანერგვა საქართველოს პროფესიული განათლებისა და გადამზადების სისტემაში“ (საგრანტო ხელშეკრულება #01/03-25.01.2013) ადმინისტრაციის მიერ შემუშავდა საკანონმდებლო პაკეტი, რომლის ინტეგრირებაც მოხდება საქართველოს კანონში ზოგადი განათლების შესახებ.

20.6.2. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა და სტუდენტთა განათლების დაფინანსების ადექვატური სისტემის დანერგვა. განათლება.

2013 წლის სექტემბრიდან „ზოგადი განათლების დასაფინანსებლად ერთ მოსწავლეზე გათვლილი ფინანსური ნორმატივისა და მისი შესაბამისი სტანდარტული ვაუჩერის ოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 29 იანვრის N9 დადგენილებაში შევიდა ცვლილება და 13-ე პუნქტად დაემატა დამატებითი დაფინანსების ოდენობა, რაც მიზანმიმართულად განსაზღვრულია საჯარო სკოლებში ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერისთვის;

საჯარო სკოლებში ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობის მიზნით სკოლებს გამოეყოფა დამატებითი დაფინანსება:

- 1-დან 6 სსსმ მოსწავლის ჩათვლით სკოლას ყავს -1 სპეციალისტი (ფსიქოლოგი ან სპეც. მასწავლებელი ან კოორდინატორი);
 - 7-დან 13 სსსმ მოსწავლის ჩათვლით სკოლას ყავს -2 სპეციალისტი (ფსიქოლოგი ან სპეც. მასწავლებელი ან კოორდინატორი);
 - 14 დან 23 სსსმ მოსწავლის ჩათვლით სკოლას ყავს -3 სპეციალისტი (ფსიქოლოგი ან სპეც. მასწავლებელი ან კოორდინატორი);
 - 23-ზე მეტი სსსმ მოსწავლე - 4 სპეციალისტი
- 2013-2014 წლებში მოხდა აღნიშნული დაფინანსების მექანიზმის გამოცდა. 2015 წელს იგეგმება დაფინანსების არსებული მოდელის გაანალიზება.

პროფესიული განათლების მიღების მსურველი პირები, რომელთაც განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ექსპერტთა გუნდის შეფასების შედეგად სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროება უდასტურდებათ, იღებენ 100% სახელმწიფო დაფინანსებას, პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში განათლების მისაღებად.

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში მოქმედებს სტუდენტთა დაფინანსების სოციალური პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებს ეროვნული გამოცდების შედეგების საფუძველზე, აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხული გარკვეული კატეგორიის სტუდენტების სწავლის დაფინანსებას, მათ შორის იმ სტუდენტების, რომლებიც არიან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები. სწავლის დაფინანსების ოდენობა და პირობები ყოველწლიურად განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 18 აგვისტოს N501 დადგენილების მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტის და მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ბაკალავრიატის აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე დაფინანსდა 34 სტუდენტი, რომლებიც არიან მკვეთრად/მნიშვნელოვნად/ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 18 აგვისტოს N504 დადგენილების პირველი მუხლის მე-3 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მაგისტრატურის აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე დაფინანსდა 5 სტუდენტი, რომლებიც არიან მკვეთრად/მნიშვნელოვნად/ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები.

20.6.3. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთა უწყვეტი და ხარისხიანი განათლების უზრუნველყოფა სკოლამდელი, ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების საფეხურებზე.

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ბაზაზე არსებობს მულტიდისციპლინური გუნდი, რომელიც ახორციელებს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ) მოსწავლის შეფასებას და მისთვის განათლების საუკეთესო ფორმის შერჩევას. გუნდის შემადგენლობაში შედიან ფსიქოლოგები, ოკუპაციური თერაპევტები, პედაგოგი/სპეც. მულტიდისციპლინური გუნდის ფუნქციას წარმოადგენს თბილისისა და რეგიონის მასშტაბით არსებული ყველა სკოლისთვის, ასევე სპეციალიზირებული სკოლებისათვის, საჭიროების შემთხვევაში, კვალიფიციური დახმარების გაწევა ინკლუზიური განათლების განვითარების პროცესში:

2014 წლის დეკემბრის ჩათვლით განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში შემოსულია **2663** განაცხადი მოსწავლის შესაფასებლად.

- ერთიანი ეროვნული გამოცდებში მონაწილეობის მიღების მიზნით მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ შეფასდა 30 აბიტურიენტი;
- სკოლის გამოსაშვებ გამოცდებში მონაწილეობის მიღების მიზნით მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ შეფასდა 121 მოსწავლე;
- სპეციალიზირებულ სკოლა-პანსიონებში ჩარიცხვის მიზნით მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ შეფასდა 209 მოსწავლე, აქედან 77 ჩაირიცხა სკოლა-პანსიონი, ხოლო დანარჩენმა სწავლა გააგრძელა სხვადასხვა საჯარო სკოლაში;
- მომზადებული და დაბეჭდილია სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების შეფასების პორტფოლიოს ნიმუში.
- პორტფოლიოს გამოყენებაში ტრენინგი ჩატარდათ სკოლა-პანსიონების და საპილოტე საჯარო სკოლების მასწავლებლებს;
- სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირების იდენტიფიცირების, შეფასების ინსტრუმენტის გამოყენებისა და ინტერპრეტირების უფლების მისაღებად ჩატარებულია კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ტრენინგი მულტიდისციპლინური გუნდის წევრებისათვის;
- შესაბამისი ექსპერტების მიერ შემუშავდა და 2015 მინისტრის ბრძანებით დამტკიცდება სკოლებში ინკლუზიური განათლების მიმდინარეობის რეგულაციები.

პროფესიული განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმის პარალელურად, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ, ნორვეგიის განათლებისა და კვლევის სამინისტროსთან თანამშრომლობით 2013 წელს პროგრამის „ინკლუზიური განათლების დანერგვა პროფესიული განათლებისა და გადამზადების სისტემაში“ (საგრანტო ხელშეკრულება #01/03-25.01.2013) ფარგლებში დაიწყო ინკლუზიური პროფესიული განათლების დანერგვა საქართველოს პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში.

ინკლუზიური პროფესიული განათლების გაძლიერებით, სამინისტრო ეხმარება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების კონვენციას (2006 წ.) და უზრუნველყოფს აღნიშნული კონვენციით განსაზღვრული ფუნდამენტური უფლებების დაცვას.

2013 წლის საშემოდგომო მიღებაზე, სხვადასხვა პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამაზე სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე სწავლის მსურველი 51 პირი დარეგისტრირდა; 2014 წლის საგაზაფხულო მიღებაზე - 43, ხოლო 2014 წლის საშემოდგომო მიღებაზე - 109 პირი. ამჟამად, 16 პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში მთელი საქართველოს მასშტაბით, 31 განსხვავებულ საგანმანათლებლო პროგრამაზე, სპეციალური საგანმანათლებლო საიროების მქონე სტუდენტი იღებს პროფესიულ განათლებას.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე სტუდენტებისთვის ხარისხიანი განათლების მიწოდებისა და სასწავლო პროცესში მხარდაჭერის მიზნით, დატრენინგდნენ პროფესიული განათლების პედაგოგები. პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში შეიქმნა ისეთი ახალი პოზიციები, როგორიცაა ინკლუზიური განათლების სპეციალისტი, ასისტენტი (რომელთაც ასევე გაიარეს შესაბამისი ტრენინგები) და ჟესტური ენის თარჯიმანი,

რაც სმენის შეზღუდვის მქონე უესტური ენით მოსარგებლე სტუდენტებისთვის, განათლების უესტურ ენაზე მიწოდების შესაძლებლობას იძლევა.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე სტუდენტებისთვის ხარისხიანი პროფესიული განათლების უზრუნველყოფის და სასწავლო პროცესის მონიტორინგის მიზნით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში შექმნილია პროფესიული სასწავლებლების მონიტორინგისა და მხარდაჭერის ჯგუფი, რომელიც ინკლუზიური განათლების განვითარების სამმართველოსთან არსებული მულტიდისციპლინურ გუნდის 5 წევრისგან არის დაკომპლექტებული.

პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფიზიკური გარემოს ადაპტირების მიზნით, 2014 წლის ბოლოსთვის შემუშავებულ იქნება უნივერსალური დიზაინის პრინციპებზე დაფუძნებული არქიტექტორული პროექტები 5 პროფესიული სასწავლებლისთვის.

2014 წელს ილიას სახელობის უნივერსიტეტში პირველად გაიხსნა სპეციალური მასწავლებლის სამაგისტრო პროგრამა. საგნის მასწავლებლებს, რომლებსაც გავლილი აქვთ მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრის მიერ ჩატარებული პროფესიული უნარების გადამზადების სატრენინგო მოდული, ასევე, გაიარეს თეორიები ინკლუზიურ განათლების მიმართულებით. სკოლა-პანსიონის ყველა პედაგოგს, სპეც მასწავლებლებს გავლილი აქვთ სპეციალური მომზადება ამ მიმართულებით. ამ ეტაპზე მუშავდება საჯარო სკოლის სპეციალური მასწავლებლების გადამზადების სქემა.

20.6.4. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთა განათლების მონიტორინგის მექანიზმის შემუშავება.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, ევროკავშირის მხარდაჭერით და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობით, მუშაობს ინკლუზიური განათლების მონიტორინგის მოდელის შესამუშავებლად, რის შედეგადაც შესაძლებელი გახდება, განხორციელდეს ინკლუზიური განათლების მიმდინარეობის ხარისხის შეფასება.

20.7. ჯანმრთელობის დაცვის თანაბარი გარემოს უზრუნველყოფა.

20.7.1. ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებების თანაბარი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა შეზღუდული შესაძლებლობის საფუძველზე აღმოცენებული დისკრიმინაციის გარეშე.

შშმ ბავშვები და მკვეთრად გამოხატული შშმ პირები 2014 წლის სექტემბრიდან სრულად არიან ინტეგრირებული საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამაში. პროგრამა ითვალისწინებს სასწრაფო სამედიცინო მომსახურებას და სამედიცინო ტრანსპორტირებას, ოჯახის ექიმისა და ექიმ-სპეციალისტების მომსახურებას, გადაუდებელ ამბულატორიულ და სტაციონარულ მომსახურებას. გეგმიურ ქირურგიულ ოპერაციებს, ონკოლოგიურ პაციენტთა მკურნალობას და დიაგნოსტიკას, კერძოდ, ქიმიოთერაპიას, ჰორმონოთერაპიას და სხივურ თერაპიას, აგრეთვე

ამ პროცედურებთან დაკავშირებულ გამოკვლევებსა და მედიკამენტებს, მშობიარობას. 2015 წლის 1 იანვრიდან დღის ცენტრებში შშმ ბავშვთა მომსახურება სრულად დაფინანსდება სახელმწიფოს მიერ. 2015 წელს მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების ჩამორჩენის მქონე ბავშვებისთვის შინ მოვლის პროგრამა შეიქმნება. შინ მოვლის მომსახურებას უზრუნველყოფს მულტიდისციპლინური გუნდი - ოკუპაციური თერაპევტი, ფსიქოლოგი, პედიატრი, განვითარების სპეციალისტი, მეტყველების თერაპევტი, სოციალური მუშაკი და მომვლელი. მშობლებს, რომელთაც არ ჰყავთ დამხმარე, სპეციალიზებული მომვლელი დასაქმების საშუალებასაც მისცემს. პროგრამა გამიზნულია მძიმე და ღრმა ინტელექტუალური და მძიმე ფიზიკური შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე 7-დან 18 წლამდე ასაკის ბავშვებისთვის. პროგრამის მოსამზადებლად, 2015 წლის იანვრიდან, დონორთა დახმარებით, სპეციალისტები მომზადდებიან, ხოლო პროგრამა 2015 წლის სექტემბერიდან დაიწყება.

20.7.3. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების მიზანმიმართულობის, სტრუქტურისა და მართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესება.

აღნიშნული საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია N 20.7.1 საქმიანობის ანგარიშში.

20.7.4. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ჯანმრთელობის დაზღვევის სისტემის გაუმჯობესება.

აღნიშნული საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია N 20.7.1 საქმიანობის ანგარიშში.

20.8 აბილიტაცია და რეაბილიტაცია.

20.8.1. აბილიტაციისა და რეაბილიტაციის არსებული სერვისებისა და პროგრამების ხელმისაწვდომობა.

გაზრდილია მომსახურების გეოგრაფიული მოცვა, ფინანსური ხელმისაწვდომობა, მიმწოდებელთა რაოდენობა, დაფინანსებული კურსების რაოდენობა. ახალი მომსახურებები ამოქმედდა თელავში, ქუთაისში და თბილისში. ბენეფიციართა ოჯახების მხრიდან თანადაფინანსების წილი 2014 წლის აპრილის თვიდან შემცირდა 25%-დან 10%-მდე, ხოლო ნოემბრიდან სრულად გაუქმდა. პროგრამის ბიუჯეტი 2013 წელს შეადგენდა 1,241,000 ლარს, 2014 წელს შეადგინა 1,424,530 ლარი. დაფინანსებული კურსების მაქსიმალური რაოდენობა თითოეულ ბენეფიციარზე ნაცვლად 5-ისა, განისაზღვრა 7-ით.

20.8.5. ადრეული ჩარევის სისტემის ფორმირება ბავშვთა აბილიტაციისა და რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრომ, დაინტერესებული პირების ჩართულობით შეიმუშავა ადრეული ჩარევის მომსახურების კონცეფცია და სტანდარტები, რომლის დამტკიცება მოხდება სათანადო პროცედურების გავლის შემდეგ.

20.9. შრომის და დასაქმების ხელშეწყობა.

20.9.3. შრომის ბაზარზე შპმ სამუშაოს მაძიებთა კონკურენტუნარიანობის გაზრდა.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე სტუდენტებისთვის შემუშავებულია ალტერნატიული ტესტირება, რომელიც მათ 3 განსხვავებული პროფესიის მოსინჯვის შესაძლებლობას აძლევს და ასევე, შეიცავს პროფესიული ორიენტაციის ელემენტებს; ამჟამად პროფესიული ორიენტაციის პროცედურის დახვეწის მიზნით, პროექტის „ინკლუზიური განათლების დანერგვა საქართველოს პროფესიული განათლებისა და გადამზადების სისტემაში“ ფარგლებში მუშავდება პროფესიული ორიენტაციის ახალი მექანიზმი.

ინკლუზიური პროფესიული განათლება ხელს უწყობს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირთათვის თანამედროვე ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი პროფესიული განათლების მიწოდებას და დასაქმებისთვის აუცილებელი პროფესიული კომპეტენციების შეძენას, რაც მათი შემდგომი დასაქმების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან წინაპირობას წარმოადგენს. ამასთანავე, პროექტის ფარგლებში რეგულარულად მიმდინარეობს პოტენციურ დამსაქმებელთან მუშაობა სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირების დასაქმების საკითხის პოპულარიზაციისა და მათთვის დასაქმების შესაძლებლობის გაზრდის მიზნით.

პროექტის ფარგლებში განხორციელებული კვლევა „დამსაქმებელთა დამოკიდებულებების შესწავლა სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიმართ“ (2014 წ.) მიზნად ისახავდა იმ ბარიერებისა და რესურსების გამოვლენას, რომლებიც სსსმ და შპმ პირების დასაქმებასთან მიმართებაში არსებობს და რომელთა ცოდნაც, სსსმ პირების პროფესიული განათლების შემდგომი დასაქმების ხელშეწყობას უფრო მიზანმიმართულს გახდის.

20.10. სოციალური დაცვა.

20.10.2. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამების მიზანმიმართულობის, სტრუქტურისა და მართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესება.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 23 ივლისის, ბრძანების N01-54/ნ თანახმად, განისაზღვრა სადღეღამისო სპეციალიზირებულ დაწესებულებებში, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა და ხანდაზმულთა მომსახურების მინიმალური სტანდარტები.

20.10.3. ალტერნატიული სოციალური მომსახურებების განვითარების ხელშეწყობა.

2014 წლის განმავლობაში, სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ მოწოდებული ბოლო მონაცემებით სათემო ორგანიზაციებში 180-ზე ადგილი შევსებულია. დარეგისტრირდა რამდენიმე ახალი მომწოდებელი.

20.11. პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის ხელშეწყობა.

20.11.1. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ამომრჩეველთა თანაბარი საარჩევნო გარემოს უზრუნველყოფის პროცესის გააქტიურება.

2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებზე, სმენადაქვეითებული ამომრჩევლებისათვის, კენჭისყრაში მონაწილეობის შესახებ, გავრცელდა ცესკოს საინფორმაციო ვიდეო რგოლი სურდოთარგმანის თანხლებით, პორტატული კომპიუტერების გამოყენებით. არჩევნების პირველი ტურისთვის აღნიშნული აქტივობა განხორციელდა იდენტიფიცირებულ 400 საარჩევნო უბანზე, ხოლო თვითმმართველობის არჩევნების მეორე ტურისთვის 300 საარჩევნო უბანზე.

მცირემხედველ ამომრჩევლებს, საშუალება მიეცათ საარჩევნო უბანზე გამოეყენებინათ სპეციალური გამაღიდებელი ხელსაწყო, ლინზის ფურცელი. აღნიშნული ხელსაწყო გამოეყენა შეეძლოთ, როგორც მცირემხედველ, ასევე, მხედველობის 4% მქონე ამომრჩევლებს. კენჭისყრის დღეს, 15 ივნისს, ლინზის ფურცელი, გამოიყენა 4284 მცირემხედველმა ამომრჩეველმა, ხოლო არჩევნების მეორე ტურისთვის 801 ამომრჩეველმა. პროექტი განხორციელდა საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) ფინანსური მხარდაჭერით.

ცესკომ კენჭისყრის დღეს უზრუნველყო, მობილური ჯგუფებისა და ადაპტირებული ტრანსპორტის საშუალებით, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ამომრჩევლების საარჩევნო უბანამდე გადაადგილება.

არჩევნების პირველი ტურისთვის განთავსდა 13 პორტატული პანდუსი.

ქ. თბილისისა და რეგიონების საოლქო საარჩევნო კომისიებში შემავალი ადაპტირებული საარჩევნო უბნების რაოდენობამ შეადგინა - 464 საარჩევნო უბანი.

ქ. თბილისისა და რეგიონების საოლქო საარჩევნო კომისიებში, განაწილებული პორტატული კომპიუტერების რაოდენობამ შეადგინა - 400 პორტატული კომპიუტერი.

15 ივნისს, არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 4883 შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ამომრჩეველმა.

12 ივლისს, არჩევნების მეორე ტურში მონაწილეობა მიიღო 1267 შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ამომრჩეველმა.

ქ. თბილისისა და რეგიონების საოლქო საარჩევნო კომისიების მიხედვით, საარჩევნო უბნებზე განთავსებული ხმის მიცემის სპეციალური კაბინების რაოდენობამ შეადგინა - 800 კაბინა.

საკუთრების უფლების დაცვა.

22. საკუთრების უფლების ხელშეუხებლობის გარანტიების შექმნა საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების შესაბამისად.

22.1. უძრავი ქონების რეგისტრაციის ფორმების დახვეწა და გაუმჯობესება.

22.1.1. ერთიანი ელექტრონული საკადასტრო ბაზის შექმნა. ქალაქის აზომვითი ნახაზებით რეგისტრირებული უძრავი ქონების ელექტრონულ ფორმატში გადატანა.

ერთიანი ელექტრონული საკადასტრო მონაცემთა ბაზის შექმნის პროცესი დასრულებულია. ქალაქის აზომვითი ნახაზებით, რეგისტრირებული უძრავი ქონების, ელექტრონულ ფორმატში გადატანის მიზნის მისაღწევად, საჭირო პროგრამული უზრუნველყოფა სრულყოფილია და ეტაპობრივად მიმდინარეობს პროცესი. ამ ეტაპზე განხილულია 10300 საქმე.

22.1.2. შატილის თემის ტერიტორიაზე არსებული უძრავი ქონების რეგისტრაციისათვის დადგენილ საერთო რეჟიმში მოქცევა.

ტერიტორიის კოსმოსური გადაღება უამინდობის გამო განხორციელდა ნაწილობრივ. (ტერიტორიის იმ ნაწილში, სადაც ვერ განხორციელდა გადაღება, გამოიყენება თავდაცვის სამინისტროს მიერ მოწოდებული კოსმოსური გადაღების მასალები) გეოდეზიური გაზომვები ჩატარებულია. გადაღებული მასალის კამერალური დამუშავება დასრულებულია. ორთოფოტოების, საკადასტრო გეგმებისა და რუკების შედგენის პროცესი დასრულებულია. (ამ ეტაპზე ტექნიკური დოკუმენტაცია მომზადებულია შატილის თემში არსებული 10 დასახლებული პუნქტისთვის, სულ 216 უძრავი ნივთი).

22.1.3. ოკუპირებული ტერიტორიების საზღვრისპირა ზოლში (დვანისა და დიკის მუნიციპალიტეტებში) არსებული უძრავი ქონების რეგისტრაციისათვის დადგენილ საერთო რეჟიმში მოქცევა.

სსიპ-საქართველოს ეროვნული არქივის ტერიტორიული ორგანოებიდან გამოთხოვილია უძრავ ნივთებზე უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტები. განხორციელებულია მიწის ნაკვეთის აღწერა/დაზუსტება, სისტემურად რეგისტრირებული მონაცემების მიხედვით მომზადებულია მესაკუთრეთა/მფლობელთა სიები. კორექტირებული მონაცემებით მომზადებულია საკადასტრო აზომვითი ნახაზები შემდგომი რეგისტრაციის მიზნით.

ეკოლოგიური უფლებების დაცვა.

23. ეკოლოგიური უფლებების ხელშეუხებლობის გარანტიების შექმნა საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების შესაბამისად.

23.1. გარემოზე ზემოქმედების გამართული სანებართვო სისტემის შექმნა და ადამიანის ეკოლოგიური უფლებების უზრუნველყოფის სრულყოფილი სამართლებრივი სტანდარტების დანერგვა.

23.1.1. სამართლებრივი ბაზის შესაბამისობაში მოყვანა საერთაშორისო სტანდარტებთან და ევრო დირექტივებთან.

„მწვანე ეკონომიკა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში“ პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ კანონპროექტის შემუშავება, არსებული სანებართვო სისტემის სრულყოფისა და ევროდირექტივებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით.

23.1.1.2. გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობის მექანიზმების დანერგვა და ადამიანის ეკოლოგიურ უფლებებთან დაკავშირებით საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიების დაგეგმვა/ორგანიზება.

გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ ახალი კანონპროექტის ფარგლებში დაინერგება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების ჩართულობისა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი ეფექტიანი მექანიზმები. კერძოდ, ახალი რეგულაციების შემოღებით საზოგადოებას ექნება შესაძლებლობა მონაწილეობა მიიღოს და ჩაერთოს ნებართვის გაცემის თითოეულ სტადიაზე, იქნება ეს სკრინინგისა და სკოპინგის ეტაპები, თუ უშუალოდ გადაწყვეტილების მიღების პროცესი.

დაინერგება საჯარო კონსულტაციების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი მექანიზმები, უზრუნველყოფილი იქნება გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, რაც ხელს შეუწყობს სწორი კომუნიკაციის დამყარებას სამინისტროსა და საქმიანობის განმახორციელებელს შორის.

23.2. გარემოსდაცვითი სტრატეგიული შეფასების მექანიზმის დანერგვა.

23.2.1 გარემოს სტრატეგიული შეფასების საპილოტე პროექტის მოსამზადებელი ეტაპის განხორციელება.

გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ ახალი კანონპროექტის თარგლებში, დაინერგება სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების მექანიზმი, რაც უზრუნველყოფს გარემოზე მნიშვნელოვანი საზიანო ზემოქმედების პრევენციას, შერბილებასა და გარემოს დაცვის მაღალ ხარისხს.

23.2.2 პროცედურის დანერგვა, რომელიც ითვალისწინებს გარემოსდაცვით პრობლემათა შესახებ არსებული ცოდნის ინტეგრაციას.

გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ ახალი კანონპროექტის თარგლებში, გათვალისწინებული იქნება სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესში, საზოგადოების მონაწილეობისა და საჯარო კონსულტაციების ეფექტიანი მექანიზმები.

23.3. ერთიანი ელექტრონული მონაცემთა ბაზისა და ვებგვერდის შექმნა.

23.3.1 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის /ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მქონე ორგანიზაციების მონაცემთა ბაზის სრულყოფა.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს აქვს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მქონე საწარმოთა ერთიანი ელექტრონული მონაცემთა ბაზა, რომლის განახლება და სრულყოფა მიმდინარეობს ყოველდღიურად და მასში აისახება გაცემული გარემოზე ზემოქმედების ნებართვისა და ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის შესახებ ინფორმაცია.

23.3.2. ელექტრონული პროგრამის შექმნა, რომელშიც ინტეგრირებული იქნება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემისა და კონტროლის მექანიზმები.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მონაცემთა ბაზის გაუმჯობესების მიზნით, გააჩნია წვდომა საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზაზე, საიდანაც ხდება საჭირო ინფორმაციის მიღება:

- მიწის კატეგორიის შესახებ
- მიწის საკუთრების შესახებ
- გაცემული ლიცენზიებისა და სამთო მინაკუთვნის შესახებ
- ასევე ხელმისაწვდომია აერო-ფოტოსურათები და დეტალური საკადასტრო რუკები.

ამასთანავე, სამინისტროს გააჩნია შესაბამისი ელექტრონული პროგრამა (ბაზა ინსპექტორი), რომელშიც ინტეგრირებულია საჭირო ინფორმაცია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის, წიაღით სარგებლობის ლიცენზიებისა და სამინისტროს მიერ განხორციელებული სახელმწიფო კონტროლის შესახებ.

23.3.3. გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის/ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით დადგენილი პირობებით შესრულების მიზნით, სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოსადგენი დოკუმენტაციის ვადების მონიტორინგი და ანალიზი.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით/ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით დადგენილი პირობების შესრულების მიზნით, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო ახორციელებს, შესათანხმებლად წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ვადების მონიტორინგსა და ანალიზს.

23.4 ვებგვერდის შექმნა, რომელზეც განთავსდება გარემოსდაცვითი მონაცემთა ბაზები.

23.4.1. მონაცემების შეგროვება უწყებებიდან; გარემოსდაცვითი ინფორმაციის საზოგადოებისათვის გასაგები ფორმატით მომზადება და მიწოდება.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო 2015 წელს გეგმავს ვებგვერდის შექმნას, რომელზეც განთავსებული იქნება გარემოსდაცვითი მონაცემთა ბაზები.